

Vizita oficială de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Egipt

Comentariu în pagina 3

Noi ctitorii pentru eternitatea patriei

La sfârșitul săptămânii trecute, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a inaugurat sistemul complex de transport rutier și feroviar de la Fetești și Cernavodă și canalul

Poarta Albă — Midia — Năvodari

Comentariu în pag. 2

În pas cu lumea, cu un pas înaintea lumii

Între atâtea feluri de scrisori, câte sînt pe lume, scrisoarea de mulțumire este, în orice caz, mai rară. Oricît ar fi de discutat, în această privință, pare să fie adevărat că, în epoca cu care tot omul modern trăiește, adeseori mulțumirile se subînțeleg. Scrisorile de acest fel rămîn neașezate pe hîrtie iar din același motiv, viteza accelerată a timpului, destinatarul parcă nici nu le așteaptă. Dar cînd ele sînt scrise, gestul rămîne frumos iar cel care le primește se bucură, desigur.

Iată cum sună o asemenea scrisoare. O reproducem într-o versiune prescurtată nu din rațiuni de spațiu ci pentru că se impunea ca mulțimea termenilor tehnici să facă loc unui adevăr pe care oricine să-l poată înțelege ușor, nu doar specialiștii. Scrisoarea a fost trimisă de Întreprinderea de construcții de mașini din Reșița pe adresa Institutului Național de Informare și Documentare din București,

aflat în subordinea Comitetului Național pentru Știință și Tehnologie.

„Prin prezenta vă aducem la cunoștință că mașina de frezat paletă cu portal deplasabil, tip 1 510 GM 450/10, de la întreprinderea noastră, a trecut cu bine probele de prelucrat paletă rotorică și statorică după tehnologii și programe realizate în întregime de specialiștii români. A prelucrat deja paletele pentru hidrocentralele Porțile de Fier II și Gura Lotrului iar acum prelucreză paletă pentru turbinele de la hidrocentralele Slatina—Dunăre.

În legătură cu aceasta vă mulțumim călduros pentru contribuția specialiștilor dvs., concretizată în cadrul colaborării cu Centrul de cercetare științifică și ingine-

(Continuare în pag. 5)

D. CONSTANTINESCU

Telexul

Opinii

Se pare că ultima filă a calendarului anului 2000 nu va marca numai evenimentul formal al începerii unui nou secol și a unui nou mileniu, dar și o radicală schimbare atît a modului de înțelegere și de transformare a lumii, cît și a proceselor de integrare a omului în această lume reinnoită.

Într-adevăr, există numeroase indicii că în secolul care bate la ușă vom participa la grandioasa fuziune a tuturor laturilor conștiinței umane într-o gândire sintetizatoare unică, sub bagheta dirijorală a matematicii.

Încă de pe acum, granițele dintre compartimente încep să se estompeze. Zăgăzurile dintre fizică, chimie și tehnologie se destramă pe zi ce trece. Microelectronica, tehnica laserilor sau energetica nucleară sînt domenii în care limitele dintre fizică, inginerie și știința materialelor, practic, au dispărut. Microscopul cu efect

tunel, această minunăție unealtă care permite să vedem cu ochii noștri fiecare atom al unui material, este rodul îmbinării mecanicii fine cu optica, cu fizica cuantică, cu electronica și cu știința materialelor ceramice. Biologia, devenită astăzi o prelungire firească a chimiei, este gata să pătrundă în variate forme în tehnologiile cele mai diferite: modelarea bionică, construcțiile de biosenzori și, în viitor, componente bioelectronice, inclusiv memorii biologice.

Pe de altă parte, sinergetica, sprijinită matematic de teoria bifurcațiilor, încearcă să subsumeze gândirii termodinamice teme aparținînd demografiei, economiei, eventual sociologiei.

În timp ce practica modernă șterge zi de zi diferențele dintre fizică și tehnolo-

(Continuare în pag. 7)

Prof. univ. dr.
GEORGE C. MOISIL

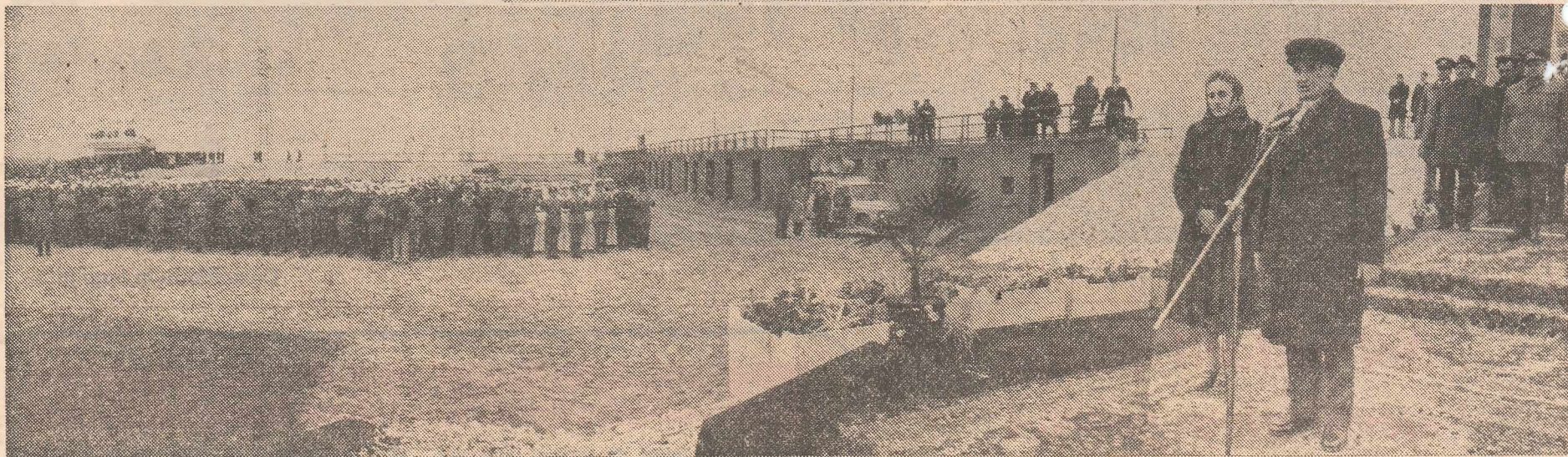
Simetrii

Inaugurarea unor noi și strălucite obiective ale construcției socialiste

Sîmbătă, 21 noiembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a inaugurat o serie de obiective — sistemul complex de transport rutier și feroviar de la Fetești și Cernavodă și noul canal Poarta Albă — Midia-Năvodari —, realizări de mare însemnătate, create prin munca poporului care, sub clarvăzătoarea conducere a partidului, strîns unit în jurul secretarului său general, depune — zi de zi, clipă de clipă — eforturi entuziaste pentru îndeplinirea obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului, pentru întîmpinarea cu noi și tot mai mari succese a Conferinței Naționale a partidului și a celei de-a 40-a aniversări a proclamării Republicii.

Memorabilul și sărbătorescul eveniment de la finele săptămîinii trecute a reprezentat o încununare a multor ani de muncă pe care zeci de mii de constructori, proiectanți, specialiști și oameni ai muncii din laboratoarele, fabricile și uzinele țării i-au dăruit pentru deplina reușită a acestor importante lucrări. Podul de peste Borcea — cu trei deschideri de cîte 140 de metri, cu 420 de metri de cale ferată dublă suspendată deasupra apelor, sprijinită pe piloni de mare adîncime — a fost construit utilizîndu-se tehnologii de execuție și montaj care au reprezentat, în mare parte, premiere naționale.

După ce au parcurs acest pod — pe al cărui frontispiciu se află înscris „Epoca Nicolae Ceaușescu, ani de mărețe îndepliniri socialiste și luminoase perspective comuniste” — tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au străbătut noul tronson de autostradă, în lungime de 17 kilometri, Fetești — Cernavodă, parte integrantă a viitoarei autostrăzi București — Con-

stanța, care va reduce cu aproape 50 de kilometri distanța de la București la Constanța față de itinerarul actual, care traversează podul Giurgeni — Vadu Oii.

Un alt obiectiv de primă însemnătate — a cărui panglică inaugurală a fost tăiată, în aplauzele și uralele celor prezenți, de către tovarășul Nicolae Ceaușescu — îl reprezintă podul de la Cernavodă, cel mai mare pod peste Dunăre, cu cale ferată și autostradă la același nivel, avînd o lungime de 470 metri, o deschidere centrală de 190 metri și o înălțime de 30 metri deasupra luciului apei, ceea ce dă posibilitatea navigării, pe dedesubtul său, în dublu sens, a navelor fluviale de dimensiuni maxime.

Felicitîndu-i călduros pe constructori, pe toți cei care și-au adus contribuția la realizarea acestui pod măreț — aflat în imediata vecinătate a celui construit, acum aproape un secol de Anghel Saligny, a Canalului Dunăre — Marea Neagră, a Șantierului primei centrale nucleare din țară și a noului oraș Cernavodă — tovarășul Nicolae Ceaușescu, în mijlocul entuziasmului general, a strîns miinile multor muncitori, adresîndu-le cuvînte de apreciere pentru remarcabilele succese obținute.

Aceeași atmosferă entuziastă și la kilometrul zero al Canalului Poarta Albă — Midia-Năvodari. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, aflat împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu la bordul navei „Danubius”, taie panglica inaugurală a noii căi de navigație, în acordurile Imnului patriei și sub faldurile marelui pavoaz arborat în onoarea președintelui Republicii, comandantul suprem al forțelor noastre armate, de navele flotilei de Dunăre ancorate în zonă.

Noul canal se desprinde, la kilometrul 35, din Canalul Dunăre — Marea Neagră. În lungime de 26,6 kilometri (cărora li se mai adaugă 5 km de șenal navigabil în lacul Năvodari), noua cale de apă este traversată de 7 poduri rutiere și de cale ferată, trece prin două ecluze (Ovidiu și Năvodari) și are ca puncte terminus portul maritim Midia și portul mineralier Luminița, care, împreună cu portul Ovidiu, reprezintă punctele în care se concentrează activitatea de pe acest canal. S-a muncit mult și aici. Din 1984, odată cu începerea lucrărilor, militari, brigadierei ai Șantierului național al tineretului, constructori au depus un volum impresionant de muncă, ale cărui rezultate i-au

fost, cu mîndrie, raportate secretarului general al partidului. În aplauzele și uralele celor prezenți, a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu, aprecierile și îndemnul mobilizatoare ale secretarului general al partidului aflînd un amplu ecou în sufletele miilor și miilor de participanți la această festivitate.

Lucrările inaugurate de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, la 21 noiembrie constituie încă o dovadă elocventă a harului de constructor al poporului nostru.

DAN MUCENIC ■

Vizita oficială de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Egipt

Urmărită cu viu interes și deplină satisfacție de poporul român și de cel egiptean, și bucurându-se de largi și favorabile ecouri internaționale, vizita oficială de prietenie efectuată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Republica Arabă Egipt, la invitația președintelui Mohamed Hosni Mubarak și a doamnei Suzanne Mubarak, se înscrie ca un nou și important moment în dezvoltarea pe mai departe a bunelor relații statornicite între cele două țări, ca o contribuție de seamă adusă la instaurarea unui climat de colaborare și pace pe planeta noastră. Acest nou dialog continuă bogata tradiție a întâlnirilor româno-egiptene la nivel înalt, constituie o nouă și elocventă expresie a prieteniei și cooperării între cele două popoare, a dorinței comune de a da un conținut tot mai bogat conlucrării dintre cele două țări și popoare, atât pe plan bilateral, cât și în sfera vieții internaționale, în interesul reciproc, al cauzei păcii și înțelegerii între națiuni. România și Egiptul, angajate cu toate forțele pe calea dezvoltării independente, au oferit și cu acest prilej un elocvent exemplu de relații bazate pe prietenie, egalitate, respect reciproc, cooperare multilaterală în folosul progresului și bunăstării celor două popoare în vederea edificării unei lumi mai drepte și mai bune, a conviețuirii pașnice și a prosperității tuturor națiunilor.

Primirea călduroasă făcută înalților oaspeți, atmosfera sărbătorească cu care au fost întâmpinați solii poporului român, probează prețuirea de care se bucură în lume tovarășul Nicolae Ceaușescu, personalitate proeminentă a vieții politice internaționale, denumit aici luptătorul pentru pace, marele prieten al Egiptului, respectul și considerația acordate tovarășei Elena Ceaușescu, eminent om politic și savant de renume mondial, admirația pe care și-a cucerit-o România pe toate meridianele globului.

În timpul convorbirilor oficiale, desfășurate într-o atmosferă de caldă prietenie, de stimă și înțelegere reciprocă, s-au examinat stadiul și perspectivele relațiilor bilaterale, exprimându-se satisfacția față de evoluția favorabilă a legăturilor dintre cele două țări. S-a apreciat că există largi posibilități pentru extinderea și mai puternică, în viitor a colaborării dintre cele două țări pe plan economic prin promovarea unor forme moderne de cooperare, precum și pentru creșterea și diversificarea schimburilor comerciale. S-a relevat de asemenea că sînt create premise favorabile pentru amplificarea conlucrării pe tărîm tehnico-științific, cultural și în alte sfere de activitate. Cei doi șefi de stat au examinat noi căi și modalități privind amplificarea conlucrării între România și Egipt, potrivit orientărilor și înțelegerilor stabilite la nivel înalt, în folosul și spre binele ambelor popoare, al cauzei păcii, înțelegerii și colaborării între națiuni. În timpul întâlnirilor oficiale a ieșit în evidență apropierea și chiar identitatea punctelor de vedere ale celor două țări în privința soluționării marilor probleme cu care se confruntă omenirea. S-a relevat că, în actualele împrejurări internaționale, deosebit de grave și complexe, se impune să se facă totul pentru înfăptuirea dezarmării, în primul rînd a celei nucleare, pentru asigurarea păcii pe planeta noastră. A fost salutată înțelegerea de principiu dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii cu privire la realizarea unui acord în problema eliminării rachetelor cu rază medie și mai mică de acțiune din Europa și Asia și s-a exprimat speranța că el va fi semnat cu prilejul apropiatei întâlniri sovieto-americane la nivel înalt. Tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia în toastul rostit cu ocazia dîneului oferit în onoarea înalților oaspeți: „În același timp, apreciem că trebuie să se treacă cu toată hotărîrea la reducerea substanțială a armelor clasice, a efectivelor și cheltuielilor militare. Acționînd concret în această direcție, România a hotărît — pe baza unui referendum național, la care a participat întregul popor — să treacă, în mod unilateral, încă de anul trecut, la reducerea cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor sale militare. Facem totul pentru o largă colaborare în Balcani, pentru transformarea acestei regiuni într-o zonă a

păcii și buneii vecinătăți, fără arme nucleare și chimice și fără trupe și baze militare străine. Susținem crearea unor astfel de zone, fără arme nucleare și chimice, în nordul și centrul Europei, în Mediterana, precum și în alte regiuni ale lumii“. În timpul convorbirilor oficiale, delegațiile celor două țări au fost întru totul de acord asupra necesității reglementării pe cale pașnică, prin tratative, a tuturor problemelor litigioase dintre state. În acest sens, o atenție deosebită a fost acordată ultimelor evoluții ale situației din Orientul Mijlociu. În acest cadru, președinții Nicolae Ceaușescu și Mohamed Hosni Mubarak au subliniat că se impune să se facă totul pentru soluționarea globală, justă și durabilă a situației din această regiune, pentru realizarea unei păci trainice, pe baza retragerii Israelului din teritoriile arabe ocupate, a rezolvării problemei poporului palestinian prin recunoașterea dreptului său la autodeterminare, inclusiv crearea unui stat palestinian propriu, independent — a asigurării integrității și securității tuturor statelor din zonă. S-a relevat importanța organizării, în acest scop, a unei conferințe internaționale, sub egida O.N.U., cu participarea tuturor statelor interesate, inclusiv a Organizației pentru Eliberarea Palestinei și a Israelului, precum și a membrilor permanenți ai Consiliului de Securitate. Referindu-se la aceasta, președintele Mohamed Hosni Mubarak a arătat în toastul său că tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost în fruntea celor care au făcut apel la convocarea acestei conferințe, ca un cadru pentru negocieri și o cale pentru a se ajunge la o formă practică de păstrare a echilibrului necesar între drepturile legitime ale părților. De altfel, presa egipteană a scos în evidență clarviziunea politică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, fiind semnificative cele publicate de editorialele „The Egyptian Gazette“ care scrie: „Ceea ce este remarcabil în atitudinea conducătorului României este faptul că, în loc să rupă relațiile diplomatice cu Israelul după războiul din 1967, domnia-sa a considerat că poate servi o cauză mai bună menținînd aceste relații și acționînd pentru o reglementare pașnică în zonă, pe baza retragerii Israelului din teritoriile arabe ocupate. Președintele Nicolae Ceaușescu își menține această hotărîre fermă pentru realizarea unei păci juste în Orientul Mijlociu pentru care Egiptul îi este recunoscător“.

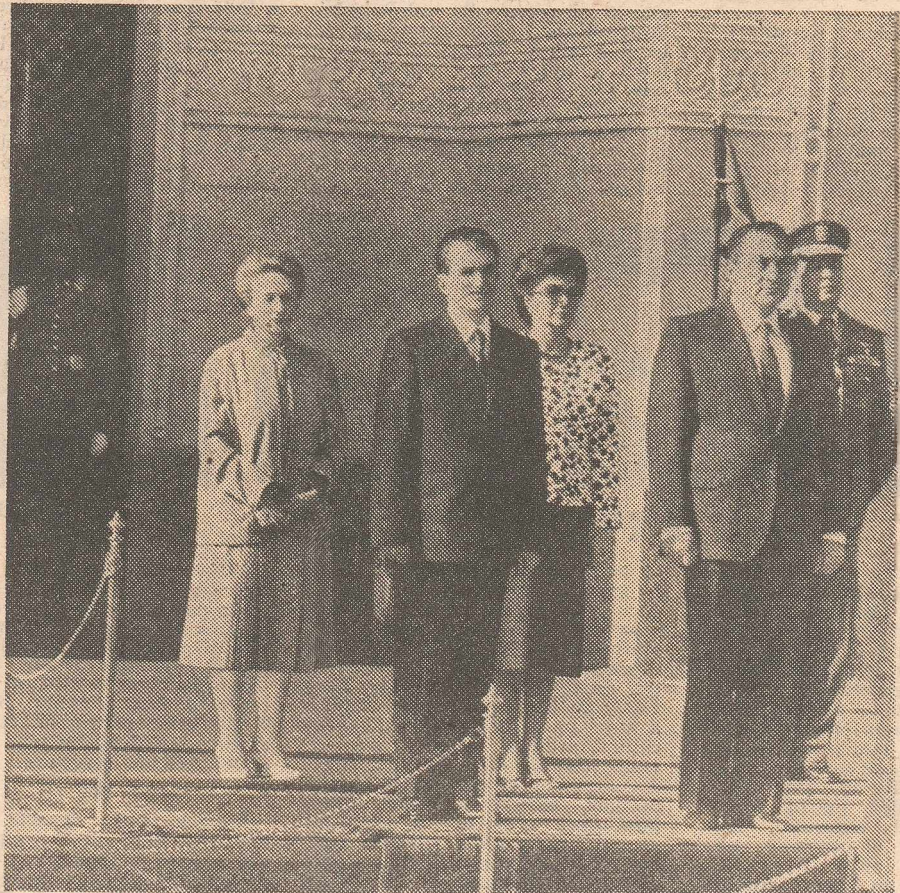
În timpul convorbirilor a fost relevată necesitatea lichidării subdezvoltării, a marilor decalaje, dintre țările sărace și bogate, inclusiv a soluționării echitabile a problemelor datoriiilor externe, care împovărează tot mai greu țările în curs de dezvoltare, a realizării unei noi ordini economice internaționale, bazată pe deplina egalitate în relațiile dintre state care să favorizeze progresul mai rapid al tuturor țărilor, și în primul rînd, al celor rămase în urmă, pentru rezolvarea acestor probleme majore fiind necesară convocarea unei conferințe speciale în cadrul O.N.U.

Convorbirile oficiale, vizitarea de către înalții oaspeți a unor obiective economice egiptene, întâlnirea tovarășei Elena Ceaușescu cu oamenii de știință din institutele de cercetări și învățămînt ale țării gazdă au fost tot atîtea prilejuri de investigare a căilor de extindere a colaborării româno-egiptene pe multiple planuri, atât în probleme economice, tehnico-științifice, ale învățămîntului și culturii, cât și ale dezarmării, destinderii și păcii în lume.

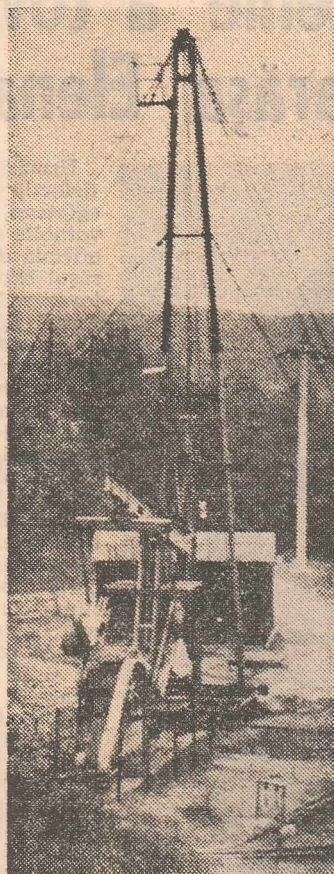
În încheierea vizitei, președintele Nicolae Ceaușescu și Mohamed Hosni Mubarak au semnat, în cadrul unei ceremonii, acordul pe termen lung privind largirea colaborării economice și tehnico-științifice, a schimburilor comerciale dintre Republica Socialistă România și Republica Arabă Egipt pînă în anul 2000.

Prin caracterul ei rodnic, prin documentele semnate și înțelegerile convenite, vizita înalților solii ai poporului român se înscrie ca un moment de cea mai mare însemnătate în dezvoltarea, în continuare, a relațiilor de prietenie și colaborare dintre România și Egipt, ca o contribuție de seamă la cauza păcii, înțelegerii și cooperării internaționale.

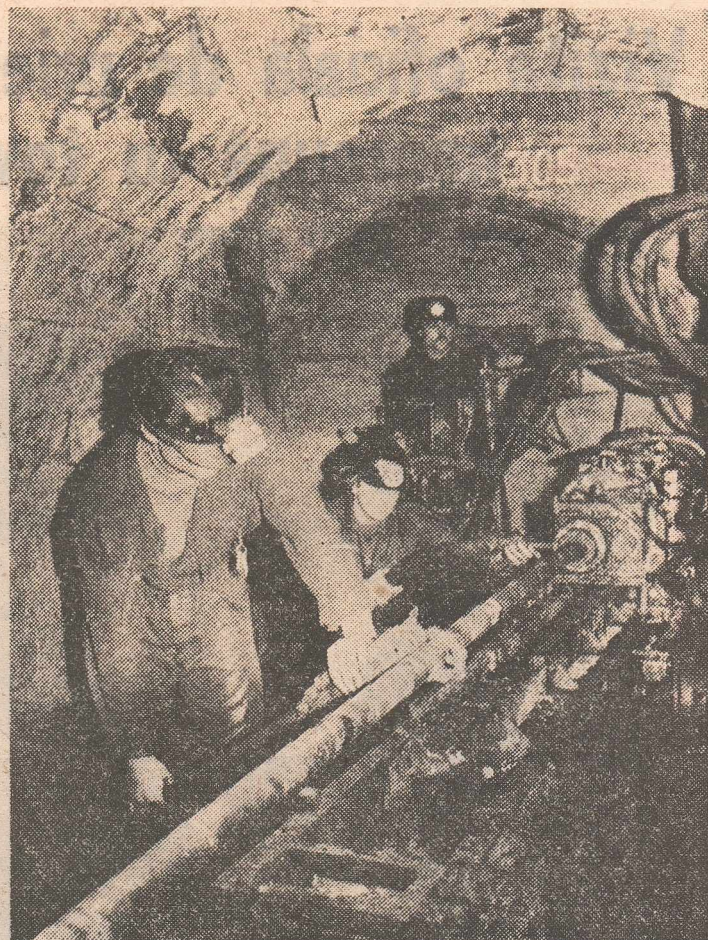
FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Sondele sub — pământene

Sonde de suprafață la Monteoru

Sondorii de adincime fixind forezele in stratul de petrol

Urcăm toți patru în colivia strîmtă. Stăm doi cite doi, prinși cu miinile de barele pe care-și sprijină umerii cei din fața noastră. Un lung scrișnet metalic și cerul vinețiu de deasupra, lăcătuiind soarele timid de toamnă-iarnă, e înghițit într-o clipă de-un întuneric dens. Avem de coborît numai vreo 300 de metri, dar e vreme destulă pentru a ne privi la lumina lămpașelor agățate de umăr: cizme înalte de cauciuc, salopete, capișoane și căști, echipamentul obișnuit al minerilor. Treccm de orizontul 44, după care un alt scrișnet și o zguditură scurtă ne anunță că am ajuns. Sintem la 25 de metri sub nivelul mării. Miros pătrunzător de țitei. Beznă pe care luminile lămpașelor o străpung unevoic. Aici, datorită concentrației de gaze, n-au ce căuta instalațiile electrice. Pornim prin galerii. Deși înalte, boltite, betonate, ele îți dovedesc adesea de ce este obligatorie purtarea căștii de protecție. Mergem tăcuți și gîndul mă duce spre nenumăratele cărți citite în adolescență, prin ale căror pagini se preumblau băteji avînd vîrsta mea de-atunci, atrași de misterul cine mai știe căror hrube și catacombe. Mina în care ne aflăm este una de petrol. Insași denumirea e puțin ciudată. Inginerul Sorin Bejenaru, șeful brigăzii, începe să explice, dar cuvintele lui se pierd într-un nesfîrșit huruit: e aerul de-afară, ce pătrunde aici prin mari coloane, asigurînd atît de necesara ventilație. Într-un tirziu ne oprim și ascultăm.

Pe la 1829, un anume Grigore Constantinescu, căsătorit la Lîpia, în comuna Merei, cumpără trei puțuri de petrol săpate de niște meșteri puțari din Lunca Moineștiului. Primul dintre aceste puțuri începe a fi exploatat doi ani mai tirziu. Nu avea decît 7 metri adincime, iar țiteiul se scotea la suprafață cu hecna de lăcărît, invirtit de cai. Cai orbi. Cai orbiți încă din naștere pentru a lucra în petrol. Orbiți spre a nu se prăbuși, amețiți, de atîta invirtit. Trăiau, pe dealurile astea, din jurul Sărătei, herghelii întregi de cai orbi. Pășeau agale, mîngîind parcă pămîntul din fata lor cu niște copite șovăielnice. Erau blinzi și doar arareori, noaptea, se auzea, sleit, cite un nechezat. Dar domnul Constantinescu nu era atent la ei. Îl interesau puțurile, armate cu gradele sau țambre de stejar în profil cilindric, îl interesa săparea de noi și noi puțuri în care coborau bărbați zdraveni, avînd meștesugul asta în sînge, cea mai de preț moștenire de la părinți. Se avîntau în întunericul de dedesubt și, cînd nu mai vedeau nimic, erau ajutați de uriașe oglinzi ce reflectau lumina soarelui pe care nu-o vedeau decît astfel, proiectată spre ei de stratul subțire de argînt. La ieșirea din puț treceau dintr-o beznă în alta.

Aerajul se făcea cu foale de aer, niște furtunuri cu diametre mari. Era un om întreprinzător acest Grigore Constantinescu. Și bun negustor. A simțit de la început ce uriașă avere se ascunde sub dealurile acelea sărace la suprafață și, pînă în 1899, cînd vinde întreaga structură petrolieră societății „Steaua Română”, sapă mai bine de 500 de puțuri, unele dintre ele atingînd chiar adincimea de 400 de metri. Merge prin lume și caută uneltele de foraj cit mai eficiente. Introduce sistemul de săpare Rotary, după metoda canadiană, folosește mașini cu abur procurate

lumul al treilea se spune că metoda de exploatare prin puțuri și galerii, asemănătoare celei de exploatare a mineralelor solide, utilizată în șantierele de petrol din Pechelbronn și la noi la Sărata-Monteoru poate fi amintită numai cu titlul de curiozitate.

— Așa se credea pe-atunci. Așa s-a crezut multă vreme, pînă de curînd, prin '75, moment în care activitatea de aici a fost relansată, producția fiind corelată cu munca de cercetare. Metoda aceasta, pentru a cărei continuă perfecționare se fac eforturi considerabile în destule

les despre ce-l vorba numai cînd a pătruns prin galeriile avînd înălțimea de numai 70 de centimetri și pe unde se trecea de-a bușilea. Crescuse vatra, sterilul se mutase, iar armăturile începuseră să cedeze. Așa văzută, mina era un infern, teritoriul al celor din cale-afară de temerari, fiecare intrare acolo însemnînd înfruntarea cu bună știință a unor considerabile riscuri. Se trece, însă, la refacerea primului orizont, mai de la suprafață (unicul, de fapt, la acel timp) care, de-a lungul a trei ani, e înălțat și armat cu bolturi. Apoi se trece la o mun-

nceput ale exploatării, cînd țiteiul țignea efectiv din pereți — se desfășoară cu intensitate, mobilul fiind interesul pe care îl suscită o asemenea activitate, dar și rezultatele practice obținute, rezultate în baza cărora s-a început construirea în țară a încă cinci mine de petrol, iar numărul lor va spori continuu. De aici și ideea celor de la Sărata-Monteoru, pionierii acestei activități, de creare a unei scheme unice, de cercetare-producție, care să coordoneze activitatea desfășurată în toate minele de petrol. S-ar evita astfel o serie de situații precum cele în care

Pompiliu Mărgărit, sudor

Ștefan Ciocanu, adj. șef brigadă

Ing. Sorin Băjenaru, șef brigadă

Sandu Gheorghe, șef echipă

Olteanu Alexandru, sondor

de la firma Lufkin, utilizînd metoda, în premieră mondială, de la mina Pechelbronn din Alsacia, creînd galerii subterane pentru exploatarea cit mai intensă a straturilor. Acest munte e un munte de aur! — se spune că ar fi exclamat la un moment dat domnul Constantinescu, după care și-a și schimbat numele în Monteoru, români-zînd franțuzesul mont d'or. „Steaua Română”, utilizînd proiectul unui inginer doctor pe nume Broz, începe construirea primei mine de petrol din țară. Anul de virf este 1933, cînd din acestă mină se extrăgeau 16 000 tone de țitei. Încetul cu încetul, activitatea se restrînge și mina devine un soi de muzeu, vizitat de turiști curioși și grăbiți. Prin anii '60 se vorbea că mina de petrol de la Monteoru este așa, un fel de sală de expoziție, în care se poate pătrunde în halat alb și cipici. Vorba a persistat și mai persistă în mîntea unora, deși realitatea, realitatea cea ușor vizibilă, este azi cu totul alta.

Intr-un loc mai ferit de zgomotul produs de năvala aerului de-afară, inginerul Bejenaru ne face alt semn de oprire. Alcătuim un cerc de fascicule luminoase ce par a țigși chiar din trupurile noastre și ascultăm.

— Grigore Constantinescu — acela nu era nici un naiv și nici un excentric. Era dotat din plin cu simțul realului. La fel și cei de la „Steaua Română”.

— Cu toate astea — îl întreprup atît pentru a mă lămuri, cit și pentru a-i proba că mă documentasem, cit de cit, înainte de venirea aici — în Enciclopedia României din 1939, în vo-

locuri din lume, are, pe lingă aparenta ei dificultate și pe lingă, să spun așa, straniețatea ei, o eficiență deosebită, ea ridicînd indicele de exploatare a țiteiului din zăcămint pînă pe la 68 la sută (teoretic, chiar 80), ceea ce înseamnă foarte mult. Atunci cînd sonda obișnuită, de suprafață, nu mai poate trage, galeriile subterane contribuie la plasarea sondelor în chiar miezul stratului de petrol. Este, cred eu, metoda viitorului, iar perfecționarea ei continuă ne poate aduce mari avantaje. Cred că peste nu multă vreme vom fi curțați de mulți pentru tehnologiile pe care le creăm și le experimentăm aici. La momentul de față, petromineritul a trecut de la o frumoașă, șocantă poezie la faza cu adevărat industrială. Sigur, n-a fost ușor deloc. În '60 existau aici doar 12 sonde verticale în funcție, nici una orizontală, precum și citeva puisonde, adică puțuri mici, de pînă la doi metri, armate cu lemn (așa cum era armată întreaga mină) și pe unde petrolul se scurgea fără a fi ajutat în vreun fel, gravitațional. Dar lucrurile s-au schimbat mult.

Ștefan Ciocanu, adjunctul șefului de brigadă, a venit în mină în '60, după lăsarea la vatră. E de baștină din locurile astea și auzise de pe la bătrîni tot felul de istorii cu puțurile săpate te miri pe unde, după intuiție mai mult, cu focurile vîi de la Bosoca. Lopătari și mai aflate de o vorbă, cum că dacă vrei să ajungi miner în petrol trebuie să reușești să spargi o grămadă de lemne stînd ghemuit sub pat. A înțe-

că pe cit de pasionantă, pe atît de grea — inventarierea puțurilor părăsite. De atunci, din acea perioadă, datează interesul mereu crescînd al lui Ștefan Ciocanu pentru istoria extracției de țitei în zonă. A stat de vorbă cu bătrîni, a strîns date, a mers pe la Arhivele Ministerului Petrolului și pe la Arhivele Statului din Buzău, dar documentele aflate, prețioase, desigur, erau prea puține. Se pierduseră multe informații privind tehnologiile utilizate și, mai ales, privind punctele în care s-au efectuat, cu succes, foraje. Așa încît tot amintirile vîrstnicilor s-au constituit în cele mai prețioase informații. Nea Traian Muscă, petrolișt vechi (va implini 60 de ani chiar la 1 ianuarie), umblind, de copil prin tot ținutul, încă de pe cînd chiar rezervoarele în care era strîns țiteiul erau de lemn, a cerut, nu de mult, să se instaleze o sondă, pînă pe la 1300 de metri, la Lacul cu Șerpi. Altele, vechile puțuri au creat probleme serioase, ca în '83, cînd, la un concurs de vîntătoare de vulpi, un tînăr din Alba Iulia, de vreo 17 ani, a călcat pe niște vreascuri și s-a trezit într-un puț de 38 de metri adincime. Norocul său a fost că puțul era gol, dar gazele strînse acolo i-ar fi produs mult rău dacă n-ar fi sosit la timp salvatorii. Zona a fost realmente ciuruită, cu și fără rost, pe parcursul multor decenii. Acum se lucrează științific, vin geologi, specialiști în minerit și petrol, tehnologi, astfel încît la Sărata-Monteoru activitatea de cercetare, în paralel cu aceea de producție — mina ajungînd să producă aproape de ceea ce producea în momentele de virf, de

Institutul de prospectări geologice și geofizice solicită intensificarea muncii de cercetare, săparea de sonde noi, încercarea diverselor tehnologii, în vreme ce Șcheia Berca, șchelă fruntașă, cum se știe, în întrecerea pe țară, solicită brigăzii 6 Monteoru producție cit mai multă, cerînd să se mai amine activitatea de cercetare.

Mergem mai departe. Am străbătut deja citiva kilometri din galeria labrintică a noului orizont, de curînd construit, la care încă se lucrează. Din loc în loc, în nișe betonate, sondorii de adincime fixează forezele. În locurile unde încă nu s-a încheiat betonatul, se zăresc straturile adincului, asemenea unei zebre așezate într-o rină. Între ele, brun, stratul de petrol. Prin zonele de colectare, rîuri de țitei se scurg pe jgheaburi, iar în apăsătoarea tăcere străbătută de vîietul conductelor de aer, picăturile de petrol, alcătuiind piraie frivale, clipocesc iute. Minerii și petroliștii sint, cu lămpașele, priase de cască, singurele puncte luminoase ale labirintului. În apropierea unei țevi prin care se scurge petrol, inginerul Bejenaru se oprește citeva clipe.

„Asta e prima mea sondă. Sorin Bejenaru a terminat facultatea — cu 10, ca șef de promoție — în 1979. A fost repartizat la Monteoru și a venit. După doi ani, a fost rechemat la Ploiești, localitatea lui natală, ca asistent la Institutul de petrol și gaze. A refuzat. A rămas pe loc. Stă, ca și la început, într-o baracă din imediata apropiere a sediului brigăzii, împreună cu soția și copilul.

Rare sînt nopțile cînd nu e trezit de cîteva ori pentru a decide asupra unor măsuri urgente. A fost teribil de contrariat și dezorientat la început. Cum adică, el, studentul cel mai bun al seriei, să nu se priceapă aproape la nimic aici, la Monteoru? S-a pus pe studiu. A citit, a experimentat, e pasionat de tot ce se face aici. Curiozitatea unui adevărat om de știință, dar și practician în același timp, îi reteză orice posibilă idee de plecare. Este, de fapt, singurul specialist din țară în acest domeniu avînd și o practică de-acum îndelungată. Dar prima lui sondă?

— Ei bine, terminasem lucrările experimentale la galeria de coastă și intrasem în subteran. Știam că zăcămintul e depletat, lipsit de presiune, și am considerat că toate fluidele din zăcămint au aceeași presiune. Instalațiile erau asigurate pentru zece atmosfere, mult peste presupusa presiune a zăcămintului. Dar iată că apa a venit cu 25 de atmosfere și a inundat mina. 1.500 de metri cubi de apă pe zi intrau în mină. Era sonda GP 10. Nota lui Sorin Bejenaru, pe care singur și-a acordat-o, a fost cu mult sub zece. Dar a avut și mult de învățat din această eroare de interpretare. Acum, după ce a forat peste o sută de sonde, după ce a ajuns să cunoască bine zăcămintul, să-i simtă pulsul, să-și alcătuiască un colectiv de oameni capabili să realizeze fără supraveghere expresă programul indicat, tocmai acum, cînd începe parca cea mai interesantă — exploatarea intensivă — inginerul Bejenaru nu poate pleca. Încearcă să procedeze mereu cu tact, împacînd cele două tendințe, în centrul cărora se află brigada sa (brigada, poate, cea mai complexă din țară, avînd și 14 sonde de suprafață, și foraj, și mină de petrol, și plan de producție și plan de cercetare), în seara de a efectua cu răspundere și minuție munca de cercetare, dar și de a face tot ce se poate pentru creșterea continuă a cantităților de petrol extrase. Sigur, mai sînt multe de pus la punct. Întîi de toate, egalizarea drepturilor (pentru că îndatoririle și condițiile de muncă sînt identice) ale minerilor și petroliștilor, ce lucrează, în subteran, cot la cot, dar unii sînt considerați mineri categoria B, iar ceilalți petroliști categoria C, fapt care determină o nedorită migrație a petroliștilor către profesia de constructori de ga-

Un bun al tuturor în grija fiecăruia

ENERGIA

S-o producem potrivit planului!

S-o folosim potrivit normelor!

Soluții care vă pot fi utile

Pretulindem în lume, se dă bătălia tehnologiilor în ci consumatoare de energie. Pe plan mondial a ajuns unul din cei mai severi parametri ai rentabilității și competitivității, sub care se judecă și se aduce pe piață orice produs, orice tehnologie, orice noutate științifică. Fiecare specialist, intrînd pe poarta întreprinderii, a combinatului, a institutului de proiectare sau cercetare unde lucrează, își pune întrebarea: sau ar trebui să și-o pună: „Cu cîtî cheltuială de energie obținem un produs? Avem un calcul precis?”

lerii. Apoi, înțelegerea exactă a însemnătății de perspectivă a acestei mine-pionier, în a cărei sarcină intră probarea și punerea la punct a unor tehnologii de concepție pur românească. Încolo, viața cea de fiecare zi își urmează cursul. Inginerul Sorin Bejenaru își dăruiește aproape toate ceasurile muncii de la mină. S-a dus pentru prima dată, în ultimii doi ani, la un teatru atunci cînd a fost chemat la o sedință la Petroșani. Rar de tot, cînd ajunge la Ploiești, mai vede cite un meci. În restul timpului, petrol și iar

petrol. Lungi sfaturi cu virșnicii, cu Gheorghe Sandu, petrolișt care, anul viitor, se va pensiona și el, cu Ștefan Moise, cel mai vechi mecanic din brigadă, cu adjunctul său, cu toți cei care mai știu cite ceva despre trecutul petrolier al zonei. Apoi, interminabile convorbiri cu specialiștii de la Cimpina sau București, noi încercări, noi bucurii, noi semne de întrebare.

Colivia scrișnește iar și pornește pe drumul de întoarcere. Sîntem cu toții ceva mai degajați în mișcare, iar vocea și-a recăpătat timbrul normal și intensitatea obișnuită. Cerul e tot plumburiu, vestind apropierea inserării. Un nou schimb se pregătește să intre-n subteran. Bătălia pentru petrol — muncă desfășurată cu elan și spirit științific, făcînd din cei care lucrează la Sărata-Monteoru adevărate lumini vii străbătînd labirinturile subterane — continuă. De truda acestor oameni, de inspirația lor, de competența și hărnicia lor, de forța lor de-a domina întunericurile de sub noi depinde lumina de azi și de mâine a țării.

DAN MUCENIC ■
Fotografii de
ELENA GHERA ■

Telexul

(Urmare din pagina 1)

rie tehnologică pentru echipamente hidrotehnice din Reșița. Prin această colaborare a fost asigurată de către sectorul banca de date, de la I.N.I.D., informarea operativă și completă a specialiștilor noștri în domeniul de cercetare care-i interesa.

Mașina, concepută și realizată de specialiștii din Reșița în colaborare cu două firme din R.F.G., este o mașină-unealtă unicat, de complexitate și performanțe deosebite, avînd 5 axe mecanice independente și o corespunzătoare comandă numerică.

După cum sîntem informați, atît prin specialiștii celor două firme străine cît și prin studiile efectuate de I.N.I.D., în lume s-au pus în funcțiune numai două mașini de acest tip, cea de la întreprinderea noastră, avînd lățimea batiului de 4,5 metri, și una mai mică la Șantierul naval

Boston, cu lățimea batiului de 2,5 metri.

Fără un sistem de tehnologii și programe de calcul corespunzătoare, această mașină nu putea fi utilizată eficient la prelucrarea suprafețelor cu dublă curbură, așa cum sînt paletele rotorice ale turbinelor hidraulice. Însă efortul valutar impus pentru procurarea din import a programelor de calcul ar fi fost mai mare decît cel făcut pentru realizarea mașinii propriuzise. Pentru a realiza economii valutare, specialiștii reșițeni și-au asumat sarcina să elaboreze ei tehnologiile și programele de calcul de care aveam nevoie. Menționăm că, potrivit informațiilor de care dispunem, pentru mașina de acest tip de la Boston sarcina realizării programelor de calcul a fost asumată de specialiștii de la Universitatea Harvard.

Pe parcursul elaborării tehnologiilor și programelor de calcul pentru mașina noastră,

specialiștii de la I.N.I.D. și-au adus o contribuție importantă. Ținînd seama de complexitatea problemelor rezolvate de ei, îi felicităm călduros pe specialiștii institutului și le mulțumim pentru contribuția lor la această realizare tehnică de mare eficiență și de înalt prestigiu.

Această scrisoare este, în sensul original al cuvîntului, un veritabil reportaj. Un reportaj despre o reușită de excepție a industriei românești, despre profesionalismul unor tehnicieni ai noștri și despre un mod de colaborare fructuoasă pe care se vede că oamenii adevărați știu nu numai să-l caute, dar să-l și găsească.

Se știe că de numele Reșiței se leagă amintirea unor vremuri de pionierat ale industriei. Însă fapta acelor vremuri mai vechi ar rămîne doar atît, o simplă amintire, dacă ea n-ar avea o replică și în planul prezentului. Cu îndrăzneală și cu strălucirea pe care o dă competența, prin valorile de supremă expresie ale muncii ei, industria Reșiței este, iată, una de performanță tehnică.

Cine vrea să cîștige 150 de kilowați?

Există, de cîteva ani, la Tg. Mureș, mai precis din 1983, o filială a Institutului de cercetare și inginerie tehnologică pentru industria electrotehnică — I.C.P.E. — din Capitală, care și-a destinat o mare parte din activitatea sa unui domeniu, pînă la acea dată, mai puțin abordat în țara noastră și de cîte puțini specialiști. Este cel al electrotermiei. Știința transformării energiei electrice în energie termică, la temperaturi de sute și mii de grade ce se realizează în cuptoarele de obținut metalele și aliajele cele mai diverse, în oțelării, în siderurgie, în toate sectoarele metalurgice precum și în toate sectoarele de prelucrări la cald ale pieselor și materialelor. Unul dintre specialiștii care au organizat laboratorul de cercetări în această direcție este dr. ing. Szentgyörgyi Vasile, conducătorul filialei. Multă vreme cadrul didactic universitar la Brașov, contactul direct cu producția, cu sectoarele calde de la Uzina „Tractorul”, unde își mutase atelierul de cercetări, de seminarii și de practică productivă a studenților, îl fac să-și îndrepte atenția spre acest domeniu electrotehnic. Și la „Tractorul” ca și în multe alte uzine, „punctele critice” în consumurile energetice le ating și le depășesc, de regulă, sectoarele calde.

Teza sa de doctorat s-a axat tocmai pe studiul modernizării acestora. Ideile și soluțiile propuse au constituit punctul de pornire în noul laborator creat la Tg. Mureș, unde, un grup de specialiști conduși de ing. Dimeny Gabor s-au ocupat și se ocupă intens de elaborarea unor sisteme și metode menite să aducă la parametri competitivi cuptoarele existente în țară, fără a le scoate din uz și deci fără a necesita investiții incommensurabile. Mai întîi, au plecat în țară, în toate centrele siderurgice, metalurgice, de construcții de mașini pentru a inventaria toate cuptoarele și a le studia sistemul constructiv. Prin identificarea sistemului electric pot să găsească și să găsească și soluția specifică fiecăruia. Față de normele internaționale de 600 Kwh pe tonă de oțel, multe dintre acestea consumă 750—900 Kwh. Trebuie recuperati 150—200 Kwh, ceea ce înmulțind cu producția de oțel a țării înseamnă un cîștig enorm. (Să ne gîndim că 150 kw poate fi consumul mediu trimestrial al unei familii compusă din 2—3 persoane, locuind într-un apartament de 2 camere). Totul depinde, constată cercetătorii, de reglarea lungimii arcului electric, posibilă prin poziționarea optimă a electrozilor. Chestie aparent simplă de electrotehnică, dacă ai putea să construiești de la început un nou cuptor. Dar nu acesta era scopul. Studiind ce face cuptorul existent, ce ar trebui să facă și cum să-l aduci în stare să facă ceea ce trebuie, a reieșit clar necesitatea automatizării comenzilor, prin care să se efectueze un control riguros al procesului de topire. După calculele simulate pe calculator, s-a ajuns la un model matematic, reprezentînd optima sistemului de poziționare a electrozilor în cuptor. Pe baza modelului teoretic s-a construit modelul fizic, dispozitivul electronic propriu zis cu rol de a dirija riguros procesul de topire, cu un consum specific pe tonă de oțel mai redus cu acei 150—200 Kwh. Echipamentul se află în producția de serie la întreprinderea „Electrotehnică” București, din anul 1984. Așa dar, chiar din primul an de cercetare, reprezentînd un veritabil model al ritmului de impementare în producție a rezultatelor cercetării. Deși montarea lui necesită o întrerupere minimă a instalației, desi rezultatele s-au dovedit certe — prima aplicare industrială a avut loc la Hunedoara, în marele Combinat siderurgic, iar, mai apoi la „23 August” București și la alte 2 întreprinderi constructoare de mașini. — I.M.M.R. Brașov și I.M. Cimpina. — nu prea se inghesuie beneficiarii să le comande, mai ales acei deținători de mari cuptoare electrice, combinatele și sectoarele metalurgice și siderurgice. Le mai aducem la cunoștință — poate noua realizare îi va ispiti mai mult — că specialiștii de la Filiala Tg. Mureș a I.C.P.E., se preocupă și de construcția unor dispozitive-computer menite să conducă singure procesul tehnologic, să co-

mande numeric cuptoarele, cu un scop dublu și de importanță egală. Să reproducă șarjele model de elaborare a oțelului, și astfel să se obțină șarjă de șarjă calitatea programată, cu consumurile programate și să elimine omul din locuri atît de grele de muncă, odată cu subiectivismul lui în procesul de producție.

Generatorul — colac de salvare

Pentru sectoarele de tratamente termice și de forjă un alt colectiv de la Tg. Mureș, condus de Molnar Gabor, se preocupă de înlocuirea generatoarelor rotative (ce dotează în mare parte liniile și instalațiile din uzinele noastre) cu generatoare de inducție la medie frecvență. Avantajul este binecunoscut din literatura de specialitate: crește randamentul global al liniei tehnologice. Mai pe înțelesul fiecăruia dintre noi, înseamnă să se efectueze un tratament termic al pieselor din oțel de cea mai bună calitate, fără să ducă la rebuturi, dar cu o cantitate mai redusă de energie electrică. Generatorul respectiv arată cit un șifonier de haine cu 3 uși, este foarte complex tehnic, este dotat cu memorie electronică, dirijează totul automat și programat, astfel încît nu poate minți și nu îngăduie să fie mințit. Asigură un control precis al procesului de încălzire, se autoacordează la parametrul optim. Un prim model — el este conceput în variante de la 50 Kw la 800, iar în perspectivă mergînd pînă la 4MG, în funcție de necesitățile industriale — a intrat în producția de serie la aceeași întreprindere de echipamente electrotehnice din Capitală. Deocamdată, sînt utilizate însă doar de întreprinderea mecanică Oradea, întreprinderea mecanică Tg. Secuiesc și, au depus comenzi „Rulmentul” Brașov, „Republica” Reghin, „Imalex” Tg. Mureș. Cei care construiesc capacități noi de producție au șansa de a porni de la început cu noua tehnologie. Ca dovadă a valorii realizării cercetătorilor mureșeni este faptul că Fabrica de țevi de oțel din Slatina, o nouă investiție a metalurgiei naționale, este proiectată din start să lucreze cu asemenea tipuri de generatoare.

„Ochiul” automat

Sută la sută obiectiv, este un deziderat mai vechi pentru energetica noastră „automatul” capabil să urmărească clipă de clipă consumurile de energie electrică. Se știe cum se procedează acum în cea mai mare parte dintre unitățile industriale — tehnicienii investiți cu această răspundere aleargă de la secție la secție, la fiecare contor, precum și la contorul general, citesc cifrele înregistrate, și se așază pe socotit pentru a prezenta conducerii la „operativă” de dimineață sau de prînz, „cum stăm cu energia?” Cine nu s-a încadrat kilowaților prevăzuți, cine are economii și așa mai departe... Programatorul conceput la I.C.P.E. Tg. Mureș, și intrat în producție la „Electromureș”, optimizează și automatizează munca energeticienilor, putînd asigura urmărirea a 36 consumatori industriali odată. Fie global, fie pentru un utilaj anume, o secție sau citeva, în funcție de datele ce i se solicită. El redă cu exactitate puterile momentane și într-un timp real nu aproximativ, cum poate să realizeze tehnicianul. Dispozitivul este înzestrat cu un calculator, un ecran TV, o tastatură și o imprimantă. Echipamentul întocmește automat, inclusiv graficele necesare și astfel poate să ofere o evidență strictă a zilei energetice dintr-o uzină, o bază obiectivă pentru decizii. Se poate trece la deconectarea unor consumatori în favoarea altora, de strictă importanță pentru producție, se pot lua prompt măsuri în secțiile unde se constată depășiri ori să declanșeze luarea unor măsuri tehnice pentru utilajele care depășesc consumurile etc. Filmul puterilor și consumurilor pe zi, pe săptămînă, pe lună rămîne ca document în arhiva întreprinderii pentru viitoare bilanțuri și inițiative tehnologice. Cei interesați pot lua informații în plus despre acest „paznic” energetic de la singurii, deocamdată, beneficiari: „Rulmentul” Brașov și „Electromureș”.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Idei și împliniri, într-un sat din Bucovina

Semnificația unui gest

Toamnă ploioasă prin părțile Vasluiului. Zile de-a rândul pământul a primit apa de care dusesse atita lipsă pe întreaga perioadă a verii. Primarul comunei Muntenii de Jos — o femeie tinăra, Georgeta Frățiman — dorește ca, înainte de orice discuție, să mai privească o dată (și, desigur, să se mîndrească pentru felul în care arată) cîmpurile semănate cu grâu. Covoare verzi, întinse, dînd speranța cooperatorilor de-aici în obținerea unor recolte pe măsura hărniciei lor. Pentru că, realmente, avem de-a face cu niște oameni harnici. Chiar dacă la porumb n-au putut obține recoltele pe care le-ar fi meritat, dacă judecăm totul în funcție de truda pe care au depus-o.

— Priveam, astă-primăvară, lanurile cu porumb și mă simțeam peste fire de bucuroasă — povestește primărița. După care, picătură de apă n-a mai vrut să vină de sus. Am făcut tot ce omeneste se putea face în privința întreținerii culturilor. S-a prăsit fără preget, în toate momentele în care era nevoie. Asta, pe o întindere de 800 de hectare înseamnă ceva muncă... De fapt, acum, după încheierea culesului, dacă mergeți prin lan nu puteți zări urmă de buruiană.

Indirjiți de potrivnicia naturii, oamenii comunei au pus umărul, cu mic — cu mare, la recoltat. Prea multă forță de muncă nu este, cei mai mulți dintre bărbații tineri ai satului fiind plecați ca muncitori în întreprinderile municipiului Vaslui. Dar și așa, cu forța brațelor celor 250-300 de cooperatori, porumbul a fost strîns la timp, în cele mai bune condiții. S-a intrat în cîmp cu atelajele și s-au economisit în totalitate motorina deținută de C.A.P., astfel încît ea să poată fi folosită pentru arăturile adînci de toamnă. Dar, pentru că a venit vorba de utilaje, primărița comunei, ca și alți oameni de bine ai comunei, s-au gîndit că, după felul în care s-a desfășurat această campanie, ar fi nevoie de mai multe atelaje. S-au hotărît să-și construiască. Și, desigur, își vor construi, dar cu mai multă greutate decît dacă ar fi avut astfel de meșteri în sat sau dacă tinerii ar fi fost și ei membri cooperatori.

Revenind la toamna de-acum, cea mai mare cantitate de porumb a fost deja expediată către unitățile cu care erau stabilite contracte de predare — la baza de recepție, la Complexul de taurine din Costești și la F.N.C.. Tot la adăpost, în magazia cooperativei au fost strînse cantitățile de porumb, pentru răsplata cooperabilor. De pe cîmp ar mai fi puțin de adus (de pe vreo douăzeci de hectare pe care se și lucrează), iar porumbul este transportat — tot cu atelajele existente — la capetele de rînd, în arioaie.

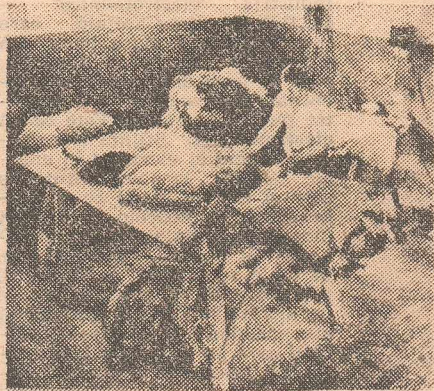
— Anul viitor n-are cum să fie altfel decît bun! — spune, din mersul căruței, unul dintre cei care transporta porumb.

Primărița zîmbește și spune că ea, care nu e de fel de prin partea locului (dar nici de prea departe, din zona Bacăului) este plăcut surprinsă de hărnicia și optimismul oamenilor din Muntenii de Jos, alături de care crede că va obține, în viitorul an agricol, recolte superioare celor de acum.

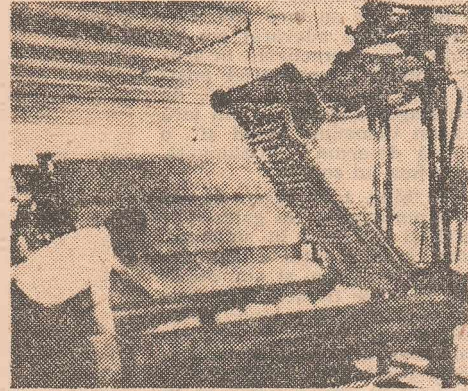
Plecînd din curtea C.A.P.-ului, am zărit cum, dintr-un atelaj aflat în drum spre magazie, a căzut un știulete de porumb. Nu era tocmai mare. Mă pregăteam să-i spun, în glumă, primăriței că eforturile celor de-aici de a pune recolta la adăpost pînă la ultimul bob se împotmolecse chiar la sediul unității. Dar tocmai atunci trece pe alce o femeie în vîrstă. A zărit știuletele căzînd din căruță și s-a grăbit spre el. L-a ridicat de jos, l-a șters de poala rochiei negre și l-a aruncat înapoi în căruță. Primărița, văzînd și ea scena, a tăcut în continuare. Iar eu am păs-trat în memorie, pe parcursul întregului drum de întoarcere spre București, gestul acela.

DAN MUCENIC

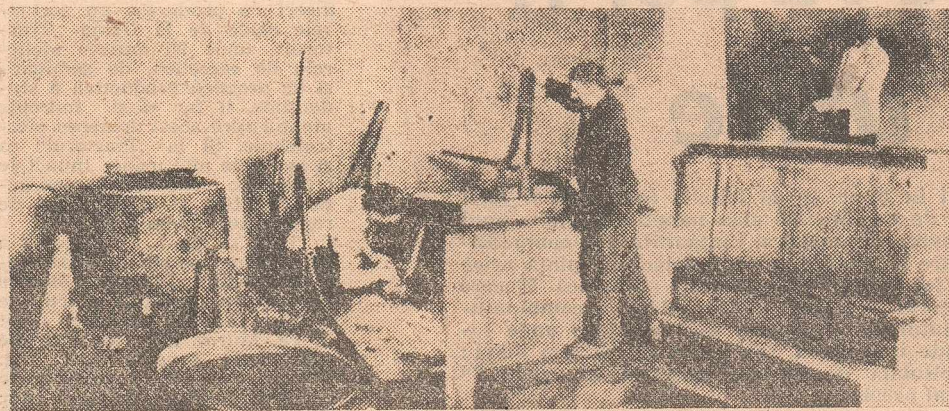
INDUSTRIE MICĂ — VENITURI MARI

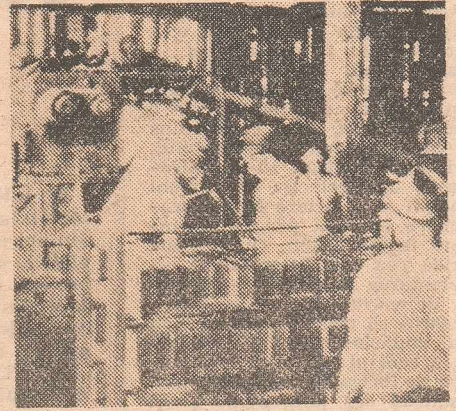
Meserii vechi in haine noi

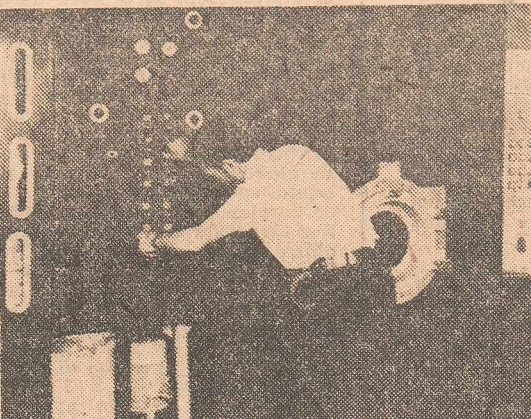
Mașină de dărăcit pentru cunoscutele covoare de Rădăuți

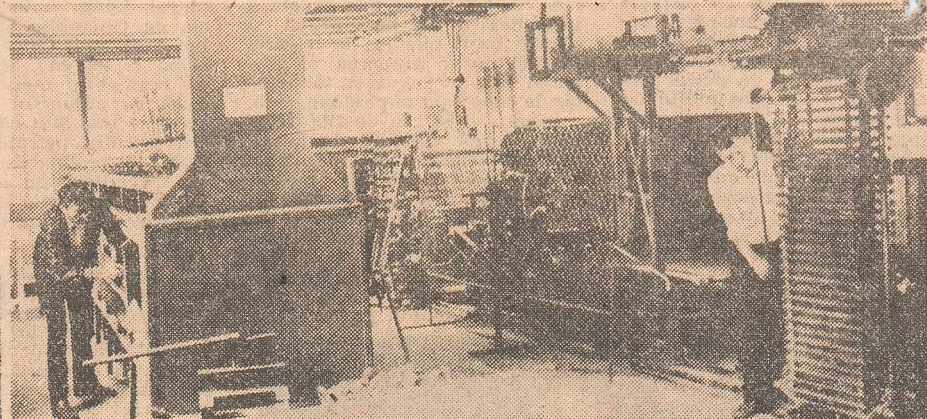
O boiangerie căutată de toate comunele din jur

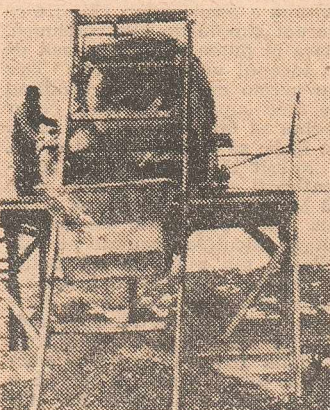
Cărămidăria, un meșteșug tradițional superactual

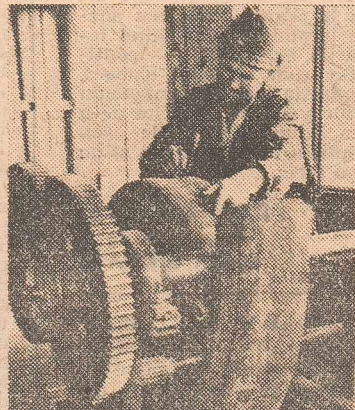
La curățătoria chimică, 2 oameni produc 200.000 lei pe an

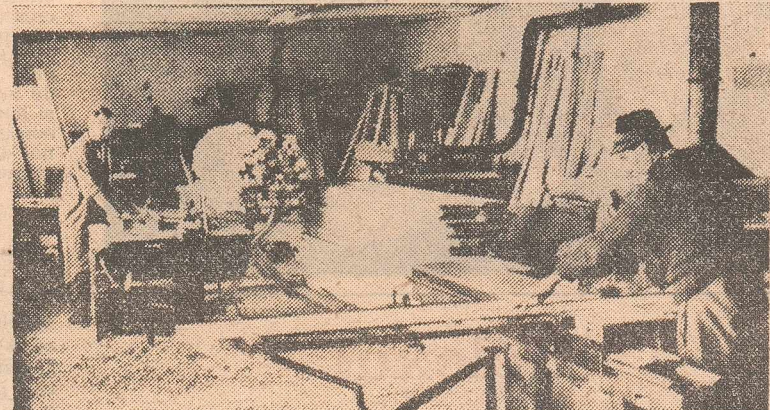
Filatura a fost pusă în funcțiune cu mașini casate de la Cîsnădie

Balastierele au lucrat zi și noapte pentru desecări

O ingenioasă mașină de recuperare a materialului textil din anvelope nereșapabile

Timplăria — cea mai la îndemînă dintre posibilitățile micii industrii

— Sinteți cunoscuți în județ, invidiați, totodată, pentru perseverența cu care ați dezvoltat mica industrie, ajungînd azi la o producție globală de 46 milioane lei. Cum ați izbucit o asemenea performanță?

— Comuna noastră are aproape 7.000 de locuitori. Mai mult de jumătate sînt membri cooperatori. Sînt oameni harnici, nu se dau în lături de la greu, numai că pământul e slab, cu exces de umiditate, recolta de porumb nu reușește să ajungă la maturitate și nu se asigură un venit minim din producția agricolă. Oamenii făceau navetă la Rădăuți, Suceava sau Siret în căutare de lucru, de ciștiș. Constantin Alexei, din 1959 președinte al C.A.P.-ului, ca un veritabil cap al obștii, a venit cu ideea să facem o cărămidărie. S-au înființat apoi două ateliere, cu cîte 20 de cooperatori, pentru confecționat lăzi de ambalaj. Treaba mergea bine.

Agri am luat legătura cu U.F.E.T. și Inspectoratul silvic, de unde am primit, periodic, cantități de material lemnos, să-l prelucrăm. Așa a apărut o fabricuță de cherestea, cu douăzeci de oameni și cu o producție de un milion de lei pe an. Asta se întimpla în '72; după 15 ani realizăm 15 milioane și lucrăm și noi în trei schimburi. Am început să adunăm bani, așa că ne-am permis să facem unele investiții. Am construit 15 soboare pentru uscat cărămidă. Anual fabricăm 5 milioane de cărămidă normală și 700.000 de tuburi pentru drenaj. Odată, cei care au venit după cherestea ne-au întrebat dacă nu avem balast, că ei îl cară tocmai de la Pitești și-i costă. Avînd bani în cont am pus pe picioare o balastieră la Dărmănești, alta la Milișăuți. Pe lângă ele am înființat niște echipe de construcții cu 200 de cooperatori specializați în desecare și drenaj, cu

ele ne-am desecat toată suprafața. Aveam tot ce ne trebuia: balast, tuburi de drenaj și specialiști. Echipele noastre lucrează acum prin județele vecine construcții agro-zootehnice de toată frumusețea. Ce mai! Începeam să ne lansăm; comenzile le primeam prin Direcția agricolă și prin bazele de aprovizionare.

— Se spune despre dumneavoastră că vă apucați de tot ce vă trece prin cap!

— Prin cap ne trec idei. Idei care prind viață și se dovedesc eficiente în practică. Dacă veniți pe la noi vara nu găsiți pe nimeni prin ateliere. Oamenii și fac normele, pământul a început să producă, iar odată venită iarna nu mai poți sta degeaba la gura sobei, după ce te-ai convins cît de rentabilă poate fi această mică industrie. Facem de toate. Împletim răchită, avem tăbăcărie, cojocărie, boiangerie, curățatorie chimică pentru deserviri-

rea populației; s-a înființat o secție de filatură și tricotaie, vrem și o mașină de tors pentru a realiza fir tot pentru populație. Oamenii chiar nu mai bat drumurile la Siret sau Rădăuți, au în Calafindești tot ce le trebuie. Am făcut și brutărie, să nu mai umble lumea după piine pe la oraș. Ne-am temut la început, că n-o să putem vinde, iar acum nu mai dovedim; coacem 160.000 de piini pe an. Cea mai nouă secție e cea de răcoritoare, confecționăm hamuri și harnasamente, chingă pentru Combinatul de prelucrare a lemnului din Rădăuți.

— În perspectivă ce vă propuneți să realizați?

— Noi avem aproape de toate. Să vedem ce-și mai doresc alții. Asta e secretul nostru — să fim utili.

Fotoreportaj de ELENA GHERA

Există pământuri care îmbră-
șează cu ospitalitate sămînța,
care-i asigură un culcuș cald și
fi pun la dispoziție cămări pline
de adevărate vitamine și apă
vie. Există și altele, care prin
structura lor, nu-i oferă condi-
ții dintre cele mai bune de îm-
plinire. Într-o agricultură mo-
dernă, însă și acestea trebuie
făcute să însemne recolte bo-
gate ale pînii de miine. „La
Stațiunea de Cercetări Agricole
Albota, ne spune directorul
Gheorghe Cremenescu, s-au
elaborat căi și mijloace pentru
sporirea capacității de produc-
ție de cereale, plante tehnice și
furaie a solurilor podzolice,
recunoscute prin slaba lor fer-
tilitate nativă. În urma cercetă-
rilor noastre, am reușit să
punem la punct tehnologii specifice
de cultură pe acest sol a
fiecărei plante. Și ca un corolar
al acestora, s-au obținut
soluri noi, în special de grâu,
care să se simtă bine pe ace-
ste pământuri”.

Cum au reușit cercetătorii de
la Albota să corecteze „defec-
tele” solurilor podzolice, care
ocupă suprafețe mari în sudul
Carpaților Meridionali, circa 1,5
milioane hectare, pe cuprinsul
Județului Argeș și a celor înveci-
nate? Pe lângă aciditatea lor
ridicată, ele au un conținut
mare de argilă începînd chiar
de la suprafață și care ajunge
la 55% la 40 de centimetri
adîncime. Din această cauză apa
nu se poate infiltra în pămînt,
producînd în primăverile ploioase
bălțiri la suprafața care în-
greunează încălzirea pămîntului.
De aici și tristul lor renume de
soluri reci, acide. Tot datorită
argiilor, ele au o capacitate mică
de înmagazinare a apei utile. O
comparație: dacă cernoziomul
oferă plantei un butoi cu apă,
podzolul, doar un pahar. Situa-
ție total defavorabilă, căci în
perioadele cu precipitații, ve-
getația se înecă, iar la secetă,
apa de sete. Ca să nu mai
amintim de concentrațiile mici
în elemente nutritive și materii
organice. Cam acestea ar fi
„relele” pămîntului care-l fac
să nu asigure mai mult de 800
de kilograme de grâu la hectar
și maximum 1000 de kilograme
de porumb. Specialiștii stațiunii
nu s-au resemnat însă cu ideea
că „asta-i situația” și au înce-
put să caute un tratament pen-

tru însănătoșirea acestui păm-
înt bolnav. Și pînă la urmă
l-au găsit. Inginerul șef, doctor
Constantin Ceaușu, ne explică:
„Administruînd carbonat de cal-
ciu la intervale de 7-8 ani, nu
numai că se reduce aciditatea în
limitele optime, dar se mobilizează
și o anumită cantitate din
elementele nutritive aflate în
rezerva solului. Trebuie execu-
tată după recoltarea păsoaselor
și o afinare profundă la 60 de
centimetri, cu o distanță de 140
de centimetri între organele ac-
tive ale mașinii. Această lucrare
mărește capacitatea de înmagi-
zinare a apei și creează un ra-

nici o îmbunătățire — continuă
Constantin Ceaușu. S-a început
afinarea la distanțe mici între
elementele mașinii, dar anii
ploioși au arătat că se produ-
cea o desfundare a pămîntului
ce împiedica utilajele să intre
în cîmp. Am stabilit distanța
optimă tatonînd din 10 în 10
centimetri. Pînă la urmă, for-
mula cu măsuri de tratament
conjugate a făcut ca producțiile
să fie de 8-10 ori mai mari
față de fertilitatea nativă. Apoi,
pentru fiecare plantă, pentru
fiecare soi, s-au cercetat tehnol-
ogii specifice de cultură, re-
comandîndu-se cum să se facă

bană, ci le-am arătat cum lu-
cram și noi. Americanii au re-
cunoscut că, deși ei au cele mai
perfectionate utilaje, noi româ-
nii îi întrecem la știința păm-
întului.” Figura lui tucurie,
cu bronz de Albota, zîmbește
mîngîiată de o satisfacție veche,
dar ținută mereu proaspătă în-
tr-un colț de suflet.

Odată pusă la punct regia
care să fertilizeze aceste soluri
sărace, s-a căutat și distribuția
cea mai potrivită. Deși începută
de numai 6 ani, cercetarea în
domeniul ameliorării plantelor
s-a concretizat în omologarea
primului soi de grâu Albota,
fiind în testări alte două linii și 3
hibridi de porumb. Toate ace-
stea se adaptează foarte bine la
condițiile nefavorabile ale ace-
stui pămînt. Soiul Albota prezintă
o rezistență deosebită la
aciditate și la excesul de umidi-
tate pe care alte tipuri de grâu
nu o au. El este perfect consoli-
dat genetic și s-a extins în
marea producție. Cinci unități
agricole din Petrești, Costești,
Găiești cultivînd acest soi, au
obținut producții superioare cu
10% față de alte sortimente de
grâu. Cei care operînd cu deli-
cata ereditate au ajuns la cea
mai reușită combinație de gene
pentru ca grîul de Albota să
aibă o robustețe deosebită, se
numesc inginerii Floarea Popa,
Stefan Ion și în primul rînd,
Steluța Enescu. Aceasta a mun-
cit o viață în laborator și pe
loturile experimentale îngrijî-
tînd ca pe un copil noua plăgă.
Trecute și cu o răbdare ieșită
din comun, aștepta fiecare pro-
ducție să vadă ce însușiri bune
a reușit să construiască la să-
mînța creată. Toți ziceau că e
bine, dar ea vroia să-i mai
adauge o calitate. Și iar se
scurgea un ciclu biologic. Cînd
a fost sigură că grîul de Albota
poate să se mule pe marile
ogoare a ieșit la pensie. Dar ca
o mamă grijulie, cum află că
un alt CAP îl seamănă în cîmp,
se duce acolo să-i învețe pe oa-
meni cum să-l „dădăcească” ca
să-l pună în valoare. O agricul-
tură de vîrf nu se face fără
o cercetare puternică care să-și
semene cu folos rezultatele în
lan, fără oameni care să se
aplice cu dăruire și mai ales
cu dragoste asupra brazdei.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Podzolul nu mai e un sol bolnav

port favorabil aer-apă. Paharul
de apă pus la dispoziția plantei
devine astfel o sticlă. De ase-
meni, periodic, trebuie cultivat
trifoiul, care pe lângă azotul pe
care-l lasă moștenire culturilor
ulterioare, afinează solul cu
rădăcinile lui adînci, fiind tot-
odată și un agent de igienă
care atacă o serie de dăunători
și boli. Pare simplu cînd se
expun cu modestie cîteva con-
cluzii finale. Dar pînă a se
ajunge la această rețetă, ingi-
nerii Nicolae Constantin, Florin
Povornă, Nicolae Ionescu, în
frunte cu directorul și inginerul
șef, care n-au prea stat în
birou, ci au îmbrăcat halatele
de cercetători simpli din echipă,
au investigat ani în șir. Drumul
n-a fost o autostradă
dreaptă și pavată, a avut sinu-
ozitățile căutărilor, cu soluții
care păreau rezolvarea finală,
dar pînă la urmă ajungeau la
coș, cu momente cînd o nereu-
șită se privea lucid în ochi, se
ofta și se pornea iar de la
capăt pe alt drum. „Aratul cu
întorcerea brazdei nu aducea

arătura, pregătirea patului ger-
minativ, semănatul, întreținerea
și recoltarea. S-a ajuns la un
adevărat sistem de agricultură
specific solurilor podzolice.”
Prin aplicarea acestor fluxuri
tehnologice ale pămîntului, în
1987, deși condițiile de climă
nu au fost favorabile, o serie
de C.A.P.-uri precum cele din
Scornicești, Petrești, Unghești,
altele au obținut recolte de
peste 8000 de kilograme de orz
și peste 6000 de kilograme de
grâu la hectar. Constantin
Ceaușu, unul dintre principalii
autori, este ceea ce se numește
un îndrăgostit de meserie. Nici
o tentativă ierarhică nu-l poate
deturna de la bucuța ce i-o dă
expediția de necunoscutul știin-
ței. Cînd a fost numit inginer
șef cu sectorul producție nu a
acceptat decît dacă este lăsat să
se ocupe și de cercetare. Iși or-
ganizează treburile în așa fel
ca să stea cîteva ore și pe par-
celea lui de experimentări. „Mai
demult am fost trimis la o spe-
cializare în S.U.A. Acolo însă,
n-am stat ca un elev timid în

Simetrii

(Urmare din pag. 1)

gie, gîndirea fizică modernă
se apropie tot mai mult de
gîndirea artistică, ambele
tinzînd să se încadreze în
cîteva structuri arhetipale.
Astfel de structuri sînt grupu-
rile de simetrie despre care
știm acum să guverneze în-
treaga fizică. Chiar și legea
fundamentală a conservării
energiei nu exprimă altceva
decît o anumită proprietate de
simetrie. Existența celor două
forme de materie — substanța
și cîmpul — apar ca o conse-
cință a simetriei în raport cu
permutarea particulelor quan-
tice identice. Iar fizica parti-
culelor fundamentale se ba-
zează, deasemenea, pe teoria
atît de fecundă a grupurilor
de simetrie. Și tot pe această
teorie se sprijină și eforturile
actuale de unificare a tuturor
interacțiunilor din Univers.

Este vorba despre aceeași
idee de simetrie care ne face
să ne înfiorăm de emoție arti-
stică privind un basorelieu
sumerian, o frescă de Piero
della Francesca, o pînză de
Piet Mondrian, sau ascultînd
o fugă de Bach, un concert
de Gershwin sau boleroul lui
Ravel. Aceeași simetrie pe
care o aplică ca sîrguință, în
ritmarea construcțiilor, arhi-
tecturii tuturor timpurilor.

Este de-a dreptul tulbură-
toare aceeași grandioasă uni-
ficare a artei cu știința și cu
tehnologia, unificare pe care
teoria simetriei este gata să
o ofere în dar secolului XXI,
secol în care modul de gîndire
în știință și inginerie se va
apropia tot mai mult de vi-
ziunea artistică, implicînd
convergența drumurilor celor
care caută frumusețea și ale
celor care caută adevărul.

Morala fabei: drumul
spre înțelegerea tehnologiilor
moderne trece obligatoriu
prin galeriile de tablouri și
prin sălile de concert.

În urma vizitei de lucru din
27 mai 1985 a secretarului ge-
neral al partidului, tovarășul
Nicolae Ceaușescu, la expoziția
organizată de Consiliul Național
pentru Știință și Tehnologie
privind valorificarea surselor
noi de energie și a resurselor
energetice re folosibile în planul
cincinal 1986-1990, s-a stabilit
ca pînă la finele acestuia, prin
producția de biogaz din bioma-
sa existentă în țară, să se rea-
lizeze o economie de circa
400.000 t.c.c pe an. Pentru atin-
gerea acestui deziderat, tova-
rășul Nicolae Ceaușescu a trasat
specialiștilor cîteva sarcini:
realizarea de noi tipuri de in-
stalații cu funcții multiple de
protecția mediului înconjurător
și producerea de nămoluri cu
nivel ridicat de fertilizare;
generalizarea pînă în 1990 la toate
fermele zootehnice a instalațiilor
de biogaz; înființarea unor
întreprinderi specializate în bio-
gaz; asigurarea execuției de
prefabricate specifice.

Fermele zootehnice sînt surse
de biomasă cu potențial ridicat.
Totmai de aceea asupra lor s-a
concentrat atenția specialiștilor.

Să începem prin a spune că
de la proiectarea și intrarea în
funcțiune a primelor instalații
industriale de producere a bio-
gazului au trecut cîteva ani buni
— proiectul tip I.S.P.C.A.I.A. a
intrat în vigoare în anul 1980 —,
avem la ora aceasta proiecte
tip I.C.P.E.A.R., deasemenea pen-
tru instalații industriale, pre-
cum și proiecte tip I.C.I.C.A.
pentru instalații individuale și
pentru unități cu capacități mai
redușe. În toate județele produc
biogaz sute și mii de instalații
mai mari sau mai mici, în ge-
neral mai toate cu bune rezul-
tate. Știm deci să producem
biogaz și în ultimii ani aceasta
se face cu un randament din ce
în ce mai bun, performanțele
s-au îmbunătățit. Lucrurile au
mers înainte, lumea s-a deprins
cu biogazul, dar au rămas și
destule probleme de rezolvat.

Ne aflăm la A.E.I.C.I.P.
Seini — Maramureș. Din sep-
tembrie anul trecut, funcționează
o instalație de capacitate
2x750 metri cubi, realizată după
proiectul tip I.S.P.C.A.I.A.

Ne conduce prin instalație di-
rectorul asociației, dr. Vasile

Vezentan. Iată ce ne spune
acesta:

— Din toamna trecută, cînd
instalația a fost amorsată, funcțio-
nează continuu. Și iarna a
funcționat foarte bine. Biogazul
il folosim pentru încălzirea
complexului, circa 2.100 metri
cubi pe zi. Instalația aduce o
economie de aproape 400 tone
combustibil conventional. Ca
urmare a procesului de fer-
mentare, rezultă un nămol care
poate fi folosit drept un bun în-
grășămint de cîmp. Am înțeles
că dată fiind capacitatea stației
de epurare, ar mai putea fi
construit un metanlac. În cen-
trala termică funcționează astăzi
doar cazanele cu biogaz,
două bucăți. Cele 6 cazane pe

proiect tip care înglobează
multe noutăți. S-a îmbunătățit
tehnologia prin recuperarea căldu-
rii din nămolul evacuat. Re-
glarea unor pompe cu puteri
mult mai mici decît cele inițiale,
de la 22 KW la 7,5 KW,
micșorarea numărului de recir-
culări, ceea ce a dus la reducerea
consumului de energie electri-
că de la 400 la 80 kWh/zi, re-
dimensionarea izolațiilor exte-
rioare, avînd ca rezultat imediat
reducerea autoconsumului de la
500 la 200 metri cubi biogaz pe
zi, eliminarea unor obiecte, re-
ducerea volumului de construc-
ții la jumătate la altele au fă-
cut, conform studiului Institu-
tului Politehnic București, ca
randamentul instalației pe an-

cea mai acută problemă este
aceea a folosirii judicioase. În-
tegrate deci, a acestei bogății
care este biogazul. Într-adevăr,
situația pe care am înțeles-o la
Seini nu este din păcate singu-
lară. Se estepază biogaz vara
în atmosferă.

— Ce e de făcut?
— În timpul verii, necesarul
de biogaz pentru cantină, apă
caldă menajeră și asigurarea
autoconsumului instalației re-
prezintă circa 10 la sută din
biogazul produs. Producerea de
supe proteice în sistem autoclav-
izat consumă maximum 5 la
sută, secția de preparat carne,
cînd există în cadrul complexu-
lui, consumă maximum 15-20
la sută. Rezultă că 60-70 la

rea unei cantități mai mari de
biogaz. Instalațiile realizate cu
mijloace proprii de diferite uni-
tăți nu au randamentul optim.
Institutul nostru a înaintat la
cercera C.N.S.T., o listă cu 11
propuneri de fișe tehnice pentru
proiectarea unor instalații ade-
vate folosirii biogazului pe
timpul verii. Iosă Ministerul
Agriculturii încă nu ne-a răs-
pus.

— Surplusul de biogaz pe timp
de vară nu poate fi folosit pen-
tru construcțiile civile?

— Prepararea hranei pentru o
persoană necesită numai 0,5
metri cubi biogaz, ceea ce asig-
ură necesarul pentru circa
1.000 apartamente dacă avem în
vedere numai biogazul disponi-
bil din cele 7 luni ale anotimpu-
lui călduros în cadrul unui com-
plex de porci de 45.000 capete
pe an care nu dispune de alți
consumatori de încălzire în
acest sezon. Pe această cale se
pot satisface integral cel puțin
cerințele pentru locuințele în-
vecinate ale muncitorilor din
complex. Se impune ca toate
aparatele casnice funcționînd
în prezent cu gaze naturale să
fie verificate și omologate și
pentru biogaz. Deasemenea
transportul la distanță al bio-
gazului se poate realiza în con-
diții economice la distanța de
2-3 kilometri fără compresoare.
Această creștere de presiune,
destă minoră, necesită totuși
reproiectarea și verificarea ex-
perimentală a acestor utilaje.
Institutul nostru este în măsura
să asigure proiectarea de
specialitate și asistența tehnică
necesară în cazul în care Mi-
nisterul Agriculturii va dispune
promovarea acestei acțiuni.

Considerăm că soluțiile au
fost date chiar de interlocutorii
noștri, că nu de ele ducem
lipsă. Pentru valorificarea ace-
stei surse de energie din cele
mai ieftine și la îndemînă, pe
care în ultimii ani am învățat
s-o captăm, cu trudă, pricepere
și forță de muncă, nu trebuie
să ne oprim aici. Prin valorifi-
care trebuie să înțelegem valo-
rificarea integrală. După ce
ne-am străduit atît să produ-
cem biogaz, de ce să-l pierdem
în atmosferă?

OPREA GEORGESCU ■

Biogazul, sursă ieftină și la îndemînă

care sunt stinse. Personalul
care exploatează stația de epu-
rare și instalația de producere
a biogazului este instruit, scola-
rizat la instalații similare mai
vechi. Biogaz este. Din păcate,
vara, cînd încălzirea complexu-
lui nu-l solicită, sistemul nevoit
uneori să-l esapăm în atmosferă.
Pentru a înlătura acest neajuns
ne gîndim la o instalație
realizată cu forțe proprii de us-
care a lucernei, care va intra în
cînd în funcțiune, la folosirea
lui la cantină și la prepara-
rea apei calde.

Vasile Anitas, șef de echipă
întreținere, apreciază că instala-
ția aduce o economie de o remor-
că de cărbune pe zi.

Deci, nu numai că avem bio-
gaz, dar în perioadele de vară,
el ne prinosese. Să n-avem oare
ce să facem cu el?

La I.S.P.C.A.I.A. Atelierul a-
limentar cu apă și stație epu-
rare, proiectantul și autorul
proiectului tip, ne vorbește dr.
ing. Adrian Zaharia, șeful ace-
stui:

— Actualul proiect tip a fost
supus unei continue perfecțio-
nări. La ora aceasta este înaintat
spre aprobare un nou

sambiu să devină de 85 la sută.
Deasemenea, noul proiect tip
reducă prețul de producere a unei
Gcal de la 250-350 lei la 150-
200 lei și prețul de producere al
unui kWh de la 0,7-0,6 la
0,4-0,5 lei. La Halinga este în
curs de realizare prima centrală
de termoficare pe biogaz.

— Care sînt problemele la zi
ale biogazului?

— Pentru ducerea la îndepli-
nire a sarcinilor trasate de to-
varășul Nicolae Ceaușescu priv-
vind generalizarea pînă în anul
1990 a instalațiilor pe biogaz la
toate fermele zootehnice, tre-
buie să fie cuprinse și fermele
din sectorul cooperatist. Dar de
multe ori santierele sînt părăsite
pe drum. Nu se angajează
personal de întreținere și ex-
ploatare încă din faza de execu-
ție, așa cum se procedeză la
foarte investițiile industriale.
Deși, investițiile care au drept
scop realizarea unor obiective
energetice ar trebui, conform
legii, să aibă prioritate, se mai
întîlnesc situații cînd echipele
sînt mutale la alte santiere.
M.C. Ind. și Ministerul Agicul-
turii nu au înființat încă uni-
tăți specializate pe construcția
instalațiilor de biogaz. Însă,

sută din biogazul produs vara
trebuie folosit în instalații de
uscare a furajelor verzi sau în
instalații de producere a energiei
electrice. Producerea energiei
electrice la un preț comparabil
cu costul energiei obținute din
sistemul național nu este stimu-
lativă pentru beneficiari. Costul
GEB-ului este exagerat de mare
pentru că este realizat pe cercetare
și microproducție. M.I.C.M. ar
trebui să nominalizeze o întreprin-
dere care să realizeze grupuri elec-
trotene independente, fabricate
în serie. Prin modernizarea in-
stalațiilor energetice din cadrul
complexului, aportul biogazului
ar crește de la 50 la 90 la sută.
Valorificarea integrală a bioga-
zului necesită o serie de utilaje
care, sîntem convinși, pot fi
lesne executate de industria
noastră: uscător de furaj de
capacitate mică cu focar pe bio-
gaz, instalație autoclavizată
pentru valorificarea deseurilor
animale, arzătoare de biogaz cu
joasă presiune sau a unor arză-
toare mixte, modernizarea ca-
zanelor Metalica pentru a putea
fi folosite cu randament cores-
punzător lignitului inferior, ceea
ce ar conduce la disponibiliza-

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ Cezar Enescu din Buzău (str. Obor nr. 1, bl. 1 CH, ap. 13) ne scrie că răspunsul primit de la Departamentul căilor ferate, inserat în coloanele revistei noastre cu numărul 41, nu este decât unul formal și justificativ. În același context, consemnează că atât după apariția articolelor, cât și după răspunsul dat, nu se simte în nici un fel îmbunătățirea situației, ba dimpotrivă. Făcând mult teren în țară, juristul Cezar Enescu ne trimite 5 file dactilografiate în care notează cu minuțiozitate trenurile personale, rapide și accelerate, care au întârziat între 5-6 minute și 90-240 de minute, adnotând și datele și orele respective. Parcurgând scrisoarea, ne stăruie însă în memorie întrebarea pusă de colegii noștri în finalul articolelor: de ce întârzie trenurile?

■ Citeva răspunsuri privind clarificarea situației profesionale, a unor cetățeni care ni s-au adresat: **Adrian Brumă din Roman** (județul Neamț) a fost repartizat la întreprinderea de nutrețuri combinate din orașul Roman; **Mihai Adrian Răcariu** din Piatra Neamț a fost repartizat la TAGCM Piatra Neamț (ambele răspunsuri ne parvin de la Consiliul popular al județului Neamț). **Elena Lazăr din Vultureni** a fost încadrată ca operatoare la CICHCH Bacău, începând cu data de 13 octombrie a.c.; **Maria Elena din comuna Orlea** a fost efectuată ajută de către Consiliul popular județean Olt pentru a i se perfecta formele de încadrare la ADAS Olt.

■ În ziua de 31 octombrie a.c. am intrat împreună cu fiul meu Alexandru în Cofetăria Tineretului din bd. Pionierilor, dorind să cumpăr un „Brifcor”. Un produs nou dar deosebit de apreciat de cei mici. Nu m-am mirat de fel văzând că mulți îl solicitau. M-a mirat sincer faptul că servea o singură vințatoare, în timp ce altele 3-4... tăifăsuiau în sus și-n jos prin cofetărie. Această situație am întâlnit-o și la cofetăria „Căsa” de pe Bulevardul Magheru (în apropierea Pieței Romane). Totuși, cum e posibil ca un singur lucrător comercial să servească, iar alții — 4-5 la număr — să piardă cu seninătate vremea, ori să consume cafea și prăjituri în laboratorul cofetăriei? În sensul de a nota câteva propuneri am solicitat la Cofetăria Tineretului condica de reclamații. De față a fost și Floarea Rădulescu, om al muncii la ADESGO, posesoarea legitimației de control obștească nr. 125, eliberată de Consiliul sindicatelor al Sectorului 4, la 20 mai 1982. Cu toate insistențele mele și ale tovarășei de la control obștesc — scrie **Tudor Ghinea din București** (str. Calea Pîșcului nr. 18, bl. 41, sc. 1, et. 5, ap. 22, sectorul 4) — nu m-am ales cu altceva decât cu imbrinceli, cuvinte urite și cu darea mea efectiv afară din unitate. Este admisibil așa ceva?

Să vedem ce ne răspunde Direcția comercială a municipiului București!

■ Din partea Consiliului popular județean Mehedinți, la scrisoarea lui **Dumitru Mateescu, Constantin A. Nițu și Constantin D. Mateescu din comuna Dumbrava**: În urma verificărilor, a confruntărilor la fața locului, s-a constatat că unele probleme ridicate de către petiționari s-au confirmat, altele însă nu se confirmă. Se confirmă faptul că Zaharia Udrea, președintele C.A.P. Albușești, însoțit de 4 membri cooperatori au mers la stina de oi și au luat 4 miei, dar ciobanii spun că nu din turma unității, ci din ale lor. De asemenea, a folosit în scopuri personale camionul cooperativei; a trecut cu ușurință la desfacerea contractului de muncă al electricianului Dumitru V. Mateescu și a mecanicului Constantin A. Nițu.

Cercetările au mai scos în evidență că primarul comunei, Sabin Matei, s-a făcut vinovat de faptul că a pretins și încasat bani reprezentând contravaloarea unui cal, pe care l-a avut în îngrijire la un cetățean, unde calul s-a accidentat; a anulat cu ușurință autorizația unui meseriaș; i-a facilitat soției sale să plece de la C.A.P. Albușești la CAPADM; nu a

intervenit mai atent în activitatea C.A.P. Albușești, pentru a ajuta unitatea la înlăturarea unor neajunsuri.

Pentru aceste considerente, forurile județene i-au sancționat atât pe Sabin Matei cât și pe Zaharia Udrea.

● Primim din partea Procuraturii Generale a R.S.R.: „În legătură cu scrisoarea semnată de Ilie Popa din comuna Sinandrei, județul Timiș, transmisă nouă spre verificare cu numărul 4527/17 octombrie 1987, vă comunicăm următoarele: constatându-se că obiecțiunile formulate de Popa Ilie privind legalitatea hotărârilor civile pronunțate în dosarul civil nr. 3564/1986 al Judecătoriei Timișoara sînt întemeiate, în cauză s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis spre soluționare Tribunalului Suprem”.

● Desigur, de fiecare dată sîntem bucuroși atunci cînd avem posibilitatea de a transmite vești bune aceluia care ne solicită sprijinul în vederea soluționării unor probleme de ordin personal sau de larg interes cetățesc; la fel de mult ne bucură însă — o mărturisim deschis — și scrisorile — cum este aceea aparținînd celor 80 de locatari ai blocului C 76, scara A, situat pe Bd. Ghencea nr. 30, sector 6 — prin care se confirmă faptul că factorii de resort, cărora ne adresăm, intervin în mod operativ pentru eliminarea neajunsurilor semnalate de cetățeni. În acest context, ne facem plăcuta datorie de a mulțumi și conducerii UCECOM și conducerii Cooperativei „Radioprogress” din Capitală pentru sollicitudinea manifestată în privința clarificării situației profesionale a cooperatului Aurel Becheru din București, str. Prașilei nr. 27 sector 4.

● Consiliul popular al Sectorului 6 al Capitalei: „Referitor la aspectele semnalate de Aurel Pielea din București, str. Tabăcului nr. 43, Sect. 6, care doarește să-i fie atribuit în continuare terenul din str. Reforma Agrară nr. 13-15, vă informăm că Biroul permanent al Comitetului executiv al Consiliului popular al sectorului, analizînd cererea petiționarului, a hotărît să-i prelungească dreptul de folosință a terenului respectiv cu încă un an”.

● Din localitatea Branitea, județul Bistrița-Năsăud, ne-au scris două surori — **Aranyka și Piroșka Maté**, două fete rămase fără ambii părinți. Aflate într-o situație dificilă — ca urmare a decesului tatălui lor, victimă a unui recent accident de muncă — ne solicită sprijinul în vederea urgentării întocmirii dosarelor de pensie de urmași. Desigur, am inserat aceste rînduri cu gîndul că organele județene de resort vor lua cunoștință despre această situație deosebită și în consecință vor acorda celor două surori întregul lor sprijin.

● Procuratura Generală a R.S.R.: „La plîngerea adresată redacției dumneavoastră de către Cristina Slev din București, Șos. Viilor nr. 47, Sect. 5, vă facem cunoscut că aceasta a fost admisă de noi și s-a dispus efectuarea de cercetări de către Miliția Sectorului 1 București în legătură cu modul efectuării verificării gestiunii de către revizorul Ilie Ion, cu condițiile în care s-au emis deciziile de imputare, precum și cu celelalte aspecte relatate. Rezultatul cercetărilor va fi comunicat de către Procuratura locală a Sectorului 1 al Capitalei”.

● Consiliul popular al municipiului Galați, referindu-se la scrisoarea semnată de Rozalia Păun din Galați, str. M. Eminescu nr. 70, prin care sesizează faptul că unitatea în care lucrează ca paznic o obligă la plata integrală a costumelor tip, ne precizează: din verificări reiese că în conformitate cu ordinul nr. 9 din 21 ian. 1972 al Ministerului Muncii, ce cuprinde instrucțiunile pentru acordarea echipamentului de lucru și de protecție, se stipulează faptul că paznicii nu au dreptul la echipament gratuit. Cu toate acestea, Comitetul executiv al UJCM Galați, verificînd situația materială a petentei, a hotărît să-i diminueze suma datorată drept plată pentru cele două costume, prin aprobarea unui ajutor social în valoare de

Scrisoare comentată

Un set incomplet de aprobări și vize

Ne scrie Alexandru Blaga, directorul Școlii generale nr. 12 din Piatra Neamț. A fost numit director al acestei unități școlare pe perioada 1980-1984. Ca urmare a meritelor sale a fost reales și, deci, numit din nou director și pentru perioada 1984-1988. Ca atare, i s-a stabilit indemnizația de conducere corespunzătoare muncii sale (respectiv, director coordonator la o școală cu 45 de clase și două grădinițe cu 17 educatoare). Un control financiar constată, însă, nu că nu i se cuvine respectiva indemnizație de conducere, ci chiar că în acest sens nu există avizul și aprobarea Ministerului Educației și Învățămîntului. Aprobarea scrisă ar fi trebuit să prevadă modificarea numărului de clase de la nivelul anului 1975 — cînd erau doar 25 de clase — la cel actual. Din adresa Inspectoratului școlar județean Neamț 762/1987 deslușim cu clarviziune că în conformitate cu punctul 3 (anexa 5) din nomenclatorul funcțiilor și retribuțiilor tarifare, s-a cerut modificarea categoriei de învățămînt pentru Școala generală nr. 12 Piatra Neamț care, așa cum aminteam mai sus, la 1 ianuarie 1987 avea 45 de clase, plus două grădinițe cu 10 și, respectiv, 16 grupe de preșcolari. Deci, o majorare — aproape o dublare — a numărului de clase și implicit a cuantumului de muncă.

Mai mult chiar, instanța de judecată — la care s-a ajuns — a apreciat de asemenea corect situația de fapt: „Se aduce o gravă atingere principiului consacrat de legislația în vigoare, potrivit căruia retribuția se stabilește în funcție de cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii prestate, a gradului de răspundere și de dificultate”. În consonanță cu sentința civilă emisă, forul județean de învățămînt îl înștiințează pe Alexandru Blaga (str. 1 Decembrie 1918, bl. 11, ap. 7, Piatra Neamț) în scris: „Vă comunicăm că potrivit dispozițiilor nr. 328 din 31 12 1980 de aplicare a Decretului nr. 280/1979 și a Legii nr. 4/1978 de majorare a retribuțiilor, începînd cu data de 1 decembrie 1980, vi s-a stabilit retribuția de 2380 lei și indemnizația de conducere de 570 lei”.

Pînă aici lucrurile par cit se poate de clare. Dar vine controlul financiar, despre care aminteam, și-i face imputația retroactiv pentru diferența primită ca indemnizație de conducere, de la 345 lei la 570 lei lunar. Comitetul executiv al Consiliului popular al municipiului Piatra Neamț stabilește însă prin Hotărîrea nr. 19 următoarele: „În conformitate cu articolul 13, litera „a” din Legea 59/1968 care se completează cu dispozițiile articolului 82 din Codul muncii (aliniațiul 2) și ale articolului 142 (aliniațiul 2) din Legea 57/1974, precum și ale Decretului nr. 188/1977 (anexa 3, punctul 1) ale Legii nr. 4/1979 (anexele 1-7, punctele 1-3), se admite contestația numitului Alexandru Blaga, director al Școlii generale nr. 12 din Piatra Neamț și se anulează dispoziția de imputare nr. 1555, emisă de Inspectoratul școlar județean Neamț”. Așadar, hotărîrea nr. 19 și sentința civilă nr. 117, la care făcăm referire, vin oarecum să statueze legalitatea, ele fiind cu titlu executoriu pentru perioada la care am făcut trimiterea.

Și totuși, situația profesorului de matematică și implicit a directorului Școlii generale nr. 12 din Piatra Neamț, Alexandru Blaga, a rămas mai departe nemodificată. Ce e de făcut? Acum totul trebuie luat efectiv de la capăt. În urma solicitării, altminteri motivată, a Inspectoratului școlar județean Neamț, trecerea Școlii generale nr. 12 din Piatra Neamț într-o categorie superioară este posibilă numai după obținerea avizului Ministerului Educației și Învățămîntului. Cu acest aviz, bănuim favorabil, ar fi trebuit să înceapă totul. Și, firește, nu s-ar fi ajuns la un carambol birocratic atât de mare și la un set incomplet de aprobări și vize.

DORIN SALĂJAN ■

800 lei. În urma acestei măsuri, R.P. s-a declarat a fi mulțumită.

■ Primim din partea Procuraturii Generale: La scrisoarea Paraschivei Zimbișchi din Tulcea (strada Mihai Viteazu nr. 57, județul Tulcea), vă facem cunoscut că cele sesizate au fost examinate și, constatîndu-se că sînt întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem, pentru judecare.

Restituindu-vă alăturat scrisoarea petiționarului, vă facem cunoscut că despre cele de mai sus, s-a comunicat și acestuia.

■ Sîntem un grup de elevi de la Liceul industrial din orașul Străhaia, județul Mehedinți. Vă scriem pentru a vă aduce la cunoștință unele întâmplări neplăcute petrecute în tabăra din Năvodari (județul Constanța), unde am fost în vacanța de vară, mai concret, în perioada 21 august — 15 septembrie 1987. De la comandamentul județean Mehedinți al taberelor de tineret am fost însoțiți de Constantin Văcărescu, de profesie inginer, domiciliat în Drobeta Turnu Severin (din păcate, nu am reușit să-i aflăm locul de muncă). Pe toată perioada șederii în minunata tabără de la Năvodari — unde am beneficiat de condiții ireproșabile — numitul Constantin Văcărescu a instituit, pur și simplu, un regim greu de

suportat. De la ora trezirii, de pildă, și pînă la orele 23 nici un elev nu avea acces în dormitor, chiar bolnav fiind. Bătaia a fost însă metoda „educativă” practică cel mai adesea de acest om fără suflet. Elevii Constantin Dancău, Daniel Giurcă și Luminița Giurcă au fost bătuți și în tren. Ne adresa cuvinte murdare, injurioase, nerespectînd cele mai elementare metode educative. Propunem ca în viitor să nu se mai delege comandanți de tabere din afara unităților școlare, oameni certai ei înșiși cu morala și disciplina.

Scrisoarea este semnată de un grup însemnat de elevi din clasele a X-a și a XII-a de la Liceul industrial din Străhaia. Mai mult chiar, părinții confirmă starea „jalnică” în care au ajuns acasă unii elevi. Rămîne să aflăm ce măsuri s-au luat împotriva unui ins care a pus bătaia mai presus de metodele instructiv-educative!

■ Primim de la Ministerul Justiției: Alăturat vă restituim scrisoarea semnată de **Aldica Ioan Marin, din Rîșnov**, județul Brașov, însoțită de referatul nr. 961/1987 al procurorului șef și al Procuraturii județene Prahova, precum și copia răspunsului către petiționar.

Menționăm că răspunsul către Ioan Marin Aldica a fost dat de către respectiva unitate de procuratură, deoarece pentru accidentul feroviar la care se

referă petiționarul, s-a dispus neînceperea urmăririi penale, prin rezoluția din 18 iunie 1936. Ca atare, nu a avut loc nici un proces la instanță, accidentarea s-a datorat culpei exclusive a petiționarului. La intervenția Procuraturii județene, Sucursala județeană ADAS Prahova a aprobat să se întocmească formele de către Sucursala județeană ADAS Brașov, unde își are domiciliul petiționarul, pentru a i se plăti despăgubirile ce i se cuvin, în urma accidentului.

Pagină realizată de DORIN SALĂJAN ■

Poșta redacției

Moisel Mircea — Buhuși: Aveți obligația de a plăti pensia de întreținere pentru fiica dv. pînă cînd va implini vîrsta de 18 ani sau, dacă își continuă studiile, pînă la 25 ani. Sîstarea plății se cere în instanță. ● **Iordache Valentin** — Rm. Vilcea: Nu-l putem convinge pe regizor. Dealtfel, ideea a fost folosită în „Liceeni”. ● **Frunzaru Ion** — Brăila: Dacă aveți probe noi în susținerea cererii dv., începeți o nouă acțiune în justiție. ● **Rădoi Marian** — București: Trebuie să absolviți un curs de calificare organizat de unitate, pentru o meserie de care aceasta are nevoie. ● **Vărzaru Ana** — Alexandria: În conformitate cu Ordinul M.C.I. nr. 12/1984, referitor la unele măsuri pentru prevenirea pagubelor și îmbunătățirea activității de apărare a avutului obștesc în comerț, nu mai puteți fi încadrată într-o funcție gestionară. În art. 8, lit. „c”, se menționează expres: „Cei care au fost condamnați pentru infracțiunile prevăzute la litera „b” (Legea 22/1969, Legea 19/1972, Legea 3/1972, Legea 18/1968, Decretul 306/1981) dar au fost reabilitați, nu vor mai putea fi încadrați sau promovați în nici o funcție gestionară sau de control financiar. Același regim se va aplica și persoanelor care au beneficiat de amnistie pentru infracțiunile prevăzute la litera „b”. ● **Cirilă Fănuță** — Birlad: Prezențați-vă la Liceul industrial nr. 1 să vă luați carnetul de muncă. E bine să acceptați postul ce vi s-a oferit. ● **Tomoei Șt. Vasile** — Adjud: Potrivit art. 51 din Legea 3/1977, pensia celor care vin din activitate se plătește de la data la care Comisia județeană de pensii le-a aprobat pensionarea, dată pînă la care persoana respectivă este obligată a continua activitatea, iar unitatea nu poate desface contractul de muncă. Dosarul dv. urmează a se soluționa prin înscrierea la pensie începînd cu data de 1 12 1987. ● **Budai Augustin** — Baia Mare: Credem că de această dată ați primit adevărata soluțioare. ● **Floarea Radu Haralambie Constantin** — București: Plîngerea dv. a fost trimisă spre competență verificare și soluționare președintelui Tribunalului municipiului București. ● **Stanciu Vasile** — Arad: Sesizările dv. s-au dovedit întemeiate. Nu aveți nici o calitate să vă amestecați în problemele unei alte familii. ● **Leonte Maria** — Birlad: Vă felicităm pentru evenimentul fericit din viața dv. și sperăm că toate problemele se vor rezolva cu bine. ● **Dinulescu Florin** — Timișoara: Garsoniera de serviciu pe care ați primit-o a rezolvat problema pînă la primirea unei locuințe conform listei de priorități. ● **Ciorțea Ion** — com. Teiuș (Alba): Medicamentele solicitate s-au livrat prin Oficiul farmaceutic Deva. ● **Dima Natalia** — Galați: Lucrările prevăzute în noul deviz de reparări pentru apartamentul în care locuiți, care au și început, după cum sîntem asigurați, vor înlătura toate neajunsurile.

REGHINA VĂRVICI ■

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11-14.

Flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

POEM PENTRU PATRIE

1 Decembrie 1918

Cum să-ntorn în auzu-mi prea tânăr
tumultul acelei vestiri? Pe cimpia
de sticlă Decembre încă deprinde și-acum
în silabe atita de tandre alfabetul Unirii...
Însă eu reasc cu cerneala iubirii
în cereștile cete la Blaj adunate
cindva și mereu de-atunci împreună
cintind și durind vorbele Limbii Natale
între margini de purpură

Dimineața-aceea stă și-acum să vestească
fructul copt îndelung; ea e-n noi
cum lumina în mugur, cum în gind
stă cuvintul să crape.

Un cuvint cit o Țară rămasă
de veghe la un vis secular,
dar un vis slobozit din tăcerea
atita amar reprimată și plesnind
între noi triumfal. Un cuvint ce
legende-i dădu o măsură rivnită
și prin veacuri se cheamă Ardeal!

GEORGE POPESCU ■

„1 Decembrie 1918” — Vasile Pop Negreșteanu

„Cintarea României”

Izvor și fluviu

„Gala umorului literar și artistic” este o soră a celebrului Festival de umor de la Vaslui, o soră, firește, mai mică dar, după toate datele extrase din dinamismul, frumusețea și caldă vibrație cu care s-a desfășurat, de un cert viitor de împlinire a scopului propus.

În regulamentul „Galei umorului literar și artistic” se precizează că manifestarea (ce-și va programa ediția anuală) este organizată în cadrul Festivalului național „Cintarea României” de către Uniunea Scriitorilor împreună cu Comitetul de cultură și educație socialistă al orașului Buzănești, Comitetul județean de cultură și educație socialistă Prahova, Oficiul județean de turism Prahova, Complexul turistic pentru tineret Buzănești, Consiliul județean al sindicatelor Prahova, și are în programul său sezători literar-artistică ale Cenaclului umoristilor al Ununii Scriitorilor din București și ale altor cenacluri, concursuri ale brigăzilor artistice, grupurilor satirice, formațiilor de pantomimă, interpretilor individuali, echipelor de teatru, nescris, spectacolelor de estradă ș.a., concursuri de scenarii și comentarii ale filmelor de scurt-metraj (filme de ficțiune, documentare și reportaje spirituale, desene animate, pelicule realizate în cluburi, filme ale studenților I.A.T.C., alte producții) precum și concursuri de literatură satirică și umoristică, deschise tuturor creatorilor.

Așadar, la Buzănești s-a născut un nou festival artistic de rezonanță națională. Prima ediție a cuprins peste 500 de participanți veniți din 16 județe ale țării și din municipiul București, județele: Argeș, Bistrița-Năsăud, Brăila, Brașov, Botoșani, Maramureș, Constanța, Călărași, Dolj, Ialomița, Iași, Prahova, Olt, Suceava, Timiș, Vrancea, iar participanții: artiști amatori, artiști profesioniști, adică membri ai brigăzilor artistice și ai grupurilor satirice, interpreți individuali, actori ai unor teatre din Capitală, și scriitori — membri ai Cenaclului umoristilor al Asociației Scriitorilor din București, condus de Valentin Silvestru, care a fost totodată și președintele juriului. Fiindcă toate concursurile de interpretare artistică pe scenă, de scenarii și comentarii ale filmelor, de literatură satirică și umoristică au avut un juriu format din scriitori, artiști și activiști culturali care a acordat numeroase distincții, Marele premiu de interpretare revenind brigăzilor artistice de la Caminul cultural din comuna Raducăneni, județul Iași, și de la Casa municipală de cultură din Brăila.

La creație literară Premiul I și al revistei „România literară” a fost obținut de inginerul George Petrone din Iași, iar la creație cinematografică, premiul I s-a decernat scenaristilor și regizorilor Titus Mesaros (documentar), Ovidiu Bose Pastina (I.A.T.C.), Victor Antonescu, Vasile Mihai și Calin Giurgiu (animație).

Cea dintâi ediție a „Galei umorului literar și artistic” de la Buzănești s-a caracterizat printr-o excepțională densitate de acțiuni și semnificații. Un spectacol continuu care a durat șapte zile sau cum am mai putea spune: o săptămână de spectacole cu un înalt mesaj spiritual o săptămână în care s-au trecut

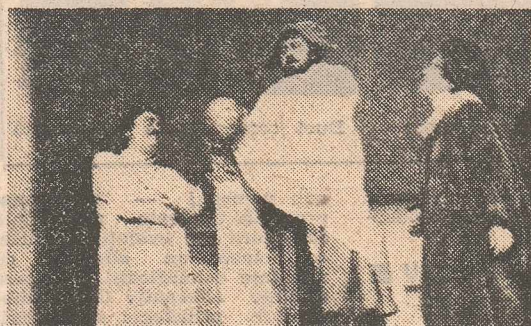
(Continuare în pagina 14)

VASILE BĂRAN ■

Gala de teatru

Aflată la a IV-a sa ediție, Gala dramaturgiei românești actuale și-a câștigat statutul celui mai autoritar eveniment din viața scenei noastre iar Teatrul Național din Timișoara, ca gazdă a bienalei, a dobândit experiența de organizare și aura de ospitalitate care să-i asigure și în viitor un merit prestigiu în rindul manifestărilor artistice dedicate artei teatrale. Pentru o săptămână, Teatrul Național și întreg orașul Timișoara, cu toate forțele sale economice și culturale au devenit, într-o exemplară solidaritate, scena de pe care talentul organizatorilor, al actorilor și dramaturgilor, al regizorilor și scenografilor, al tuturor specialiștilor pentru care arta dramatică înseamnă propriul destin, a rostit cu toată lămurirea prin puterea de pătrundere a emoției și imaginației interpretative, credința puternică în viitorul invincibil al teatrului românesc.

Fiecare teatru are, acolo unde ființează, în marile orașe ale tuturor provinciilor românești, conștiința propriei sale personalități, cit și a propriilor sale forțe și resurse estetice, educative, politice. Dar abia reunite pe aceeași scenă a scenelor, în această Gală a galelor care a devenit manifestarea de la Timișoara, cauza de moment a fenomenului teatral se integrează în sensul istoric de evoluție al celei mai adevărate spiritualități românești, părțile își topește autonomia recompunând un întreg mai bogat, un întreg viu, supus unei unice și largi respirații. La Timișoara teatrul românesc, în

Larisa Stase Mureșan, Ion Haiduc și Traian Buzoianu în „Dațul pribeag” — Teatrul Național Timișoara

Fotografii de ONUJ DANCIU ■

cea mai bună formă a sa, spune răsplată ce are de spus, rostindu-și de pe scena fierbinte a clipei cuvintul său clar și lucid în istorie.

Chiar dacă nu tot ceea ce s-a prezentat în cadrul competiției potenta miza inițială a Galei — pe „cele mai valoroase spectacole cu piese românești ale actualității socialiste, din ultimii doi ani”, — chiar dacă au rămas în afara palmaresului unele realizări valoroase, cu altele dovodindu-se prea multă generozitate — orice palmares fiind, de altfel, discutabil, — au fost jucate aproape toți marii dramaturgi ai contemporaneității, Romulus Guga, Teodor Mazilu, Paul Everac, D.R. Popescu, Eugen Barbu, Paul Anghel, Tudor Popescu, Dan Tărbilă, Petre Sălcudeanu, Platon Pardău, cei mai cunoscuți actori ai scenelor noastre au fost prezenți la Timișoara (Olga Tudorache, Leopoldina Bălanuța, Silvia Popovici, Gina Patrichi, Irina Petrescu, Silviu Stănculescu, Ion Besoiu, Victor Rebengiu, Gheorghe Dinică, Sebastian Papaiani, Ștefan Iordache — ca să dăm doar citeva nume sonore din sutele de actori care au evoluat în cadrul Galei, nedreptăți fiind desigur pe mulți alții), manifestarea remarcându-se, în plus, prin interesul deosebit pe care l-a stîrnit în rindul tuturor forțelor teatrale din cele mai diverse colțuri ale țării prin prezența unor autorități în materie ca Dina Cocea, Ion Zamfirescu, Radu Beligan, D.R. Popescu, Marin Sorescu, Mircea Bradu sau Ion Cristoiu, cit și

prin atenția cu care a fost urmărită pe parcursul întregii sale desfășurări de cronicarii dramatici ai tuturor revistelor noastre literare.

Prin cele mai bune spectacole ale sale montate de regizori ca Dan Alexandrescu, Sanda Manu, Nicolae Caranfil, Ioan Ieremia, Magdalena Klein, Alexandru Tocilescu, Cristian Hadjiculea, Dan Pița, Grigore Goța și alții, arta noastră scenică s-a îmbogățit cu noi resurse de vitalitate expresivă în efortul general de înnoire și emancipare a limbajului specific, de adecvare a modului de expresie la modul de existență al omului contemporan, transformînd scena într-o tribună a inteligenței și imaginației, a rigorii și curajului artistic, într-o sărbătoare eficientă a conștiinței de sine care a ținut întotdeauna în istorie verticalitatea teatrului românesc.

Am putea să ne imaginăm Gala pe parcursul celor opt zile ale sale ca o singură piesă de teatru și să primim fiecare prestație ca un moment din desfășurarea acestei mari reparații prezentării. Privind astfel lucrurile, vom avea imaginea unei piese bune, dacă nu palpitantă, în orice caz complexă, cu intrigă, desfășurare, deznădămint, cu momente de suspens chiar, cu tot ceea ce asigură dinamismul unei „acțiuni” dramatice vii, în plină evoluție, cum este fenomenul nostru teatral.

Lăsînd însă la o parte metaforele, pentru că teatrul însuși a depășit demult faza idilico-metaforică, făcînd din mijloacele sale expresive o mai lucidă

percepere a prezentei noastre imagini de sine în lume și în univers, putem spune că dramaturgia actuală aduce în scenă jocul celor mai diverse căutări și dimensiuni ale omului contemporan și ale realității sale, că realul însuși se constituie ca un cîmp de interferență din jocul tuturor cîmpurilor de investigație posibile: psihologice, poetice, morale, sociale, politice, istorice etc. Dacă Gala a început cu Săptămîna patimilor de Paul Anghel, adusă de Teatrul Național „V. Alecsandri” din Iași (primul nostru Teatrul Național) și a continuat cu piese ca *Io, Mircea Voievod* de Dan Tărbilă (Teatrul „Bulandra”) ca să se încheie cu *Ioaneștii* de Platon Pardău (Teatrul Național București), în afara concursului, mai prezentîndu-se *Havuzul* de Paul Everac (Teatrul Național Tîrgu Mureș) și *Amurgul burghez* de Romulus Guga (Teatrul Mic București), cred că putem întrezări fie și în această simplă enumerare o idee emoționantă, adică implicată în evoluția istorică a fenomenului dramatic românesc: teatrul nostru a însoțit cu fidelitate artistică și conștiință răspunderii în fața urmașilor întregul curs al desfășurării istorice naționale recuperînd pentru buletinul nostru etern de identitate imaginea fiecărei epoci, oricît de nebulos și contradictoriu ar fi fost învălîuită în ceața documentelor vremii.

Prestigiul unei asemenea

(Continuare în pagina 14)

ION ZUBAȘCU ■

Vitrina artelor

Muzică

Statornicie

La cei aproape 70 de ani ai săi, cit numără de la înființarea sa Opera Română din Cluj-Napoca, teatrul se prezintă și astăzi tânăr, în pofida faptului că în aceeași cetate mai există încă o instituție lirică și pe, Opera Maghiară, aceasta, e drept, creată abia în anii orânduirii socialiste. Teatrul Național din orașul de pe Someș, același vechi și splendid edificiu, păstrat și renovat cu multă grijă față de arhitectonica și decorațiunile interioare și exterioare, găzduiește — în mod egal — atit spectacolele operistice cit și pe cele în proză, păstrându-și astfel tradiția; de altfel, tablourile și fotografiile care împodobesc foaierele reprezintă atit pe marii noștri artiști lirici cit și pe cei dramatici, interpreți de faimă ce au dus gloria artei românești peste hotare, au cimentat-o în timp și au clădit, cărămidă cu cărămidă, prestigiul templului artei transilvane.

Tineretea operii clujene se manifestă, mai întâi, prin modul în care atit Conservatorul „George Dima” cit și instituția în speță știu și reușesc să crească, să formeze, să rozeze, să facă știute și să-i păstreze pe membrii colectivului său. Politica de descoperire și silefuire a tinerelor talente constituie, credem noi, cheia succeselor în timp ale clujenilor; căci este foarte simplu să culegi ce e mai bun de ici, colo, de prin scenele de mai mică mărime și importanță și să aduci valorile interpretative în marile municipii; infinit mai simplu, decit să crești cu pricepere și răbdare, cu dragoste — mai ales — aceste valori. Să exemplificăm cele spuse prin artiști ca Emil Gherman, Mihai Zamfir, Dan Serbac, Alexandru Agache, Nicolina Mirea, Vasile Cătană, Titus Pauluc, Mugar Bogdan și alții, care au o cotă valorică ridicată pe plan național sau internațional; ori prin mai tinerii Elena Andries, Carmen Oprisănu, Mirela Cismaru, Georgeta Orlovski, Ion Micu și atit alții, crescuți de școala clujeană și rămași fideli acestei școli; aceasta pentru a ne referi doar la cîntăreți, neomițind cadrele coregrafice, regizorale, compozitice și — mai ales — instrumentale. În frunte cu violonistul Ștefan Ruha, pianistul Ferdinand Weiss, dirijorul Emil Simon, maestrul de cor Florentin Mihăescu și regizorul Viorel Gomboșiu. Rezultă deci, că la Cluj-Napoca, pentru a reveni la teatrul liric, a existat tot timpul o adevărată pepinieră care a rodit neîncetat: în acest mod, instituția nu s-a plins niciodată că îi lipsesc soliști, că are penurie de tenori, bași sau mezzosoprane, așa cum se mai întîmplă prin alte părți...

Politica repertorială constituie și ea o piatră unghiulară a seriozității și academismului — în cea mai bună accepție a termenului — Operei Române din Cluj-Napoca. Pe de o parte, muzica românească a stat în centrul preocupărilor instituției; să nu uităm că, după foarte puțin timp de la înființarea sa, teatrul prezenta în premieră absolută, în 1921, opera „Lucașfăruș”, de Nicolae Bretan; iar pentru a ne referi la vremea noastră, putem afirma că toate opurile de gen, create — mai ales — în același municipiu, în frunte cu neobositul Tudor Jarda, au văzut aici lumina rampei. Dar nu numai compozitorii din Transilvania au beneficiat de premiere absolute: Gheorghe Dumitrescu („Geniu Pustiu”), sau și mai recent, Carmen Petra Basacopol („Ciuleandra”), sint doar două pilde din numeroasele titluri montate pe această scenă, cu har și pricepere și — în final — cu succesele meritate. Pe de altă parte, preocuparea față de marile repertorii operistice s-a văzut nu doar în programarea titlurilor obișnuite și necesare teatrelor de operă, dar și în abordarea unor

mai variate; înființarea unui studio de operă pentru copii și tineret (operele „Povestea micului Pan”, de Laurențiu Profeta și „Motanul încălțat”, de Cornel Trăilescu), opere-concert, concertele educative cu prezentarea vocilor și ale registrelor, bineînțeles cu exemplificări din literatura de gen, spectacolele și stagiunile susținute în colaborare cu factorii de decizie din Turda, Tirnăveni, Huedin, Zalău, Sibiu, Satu Mare, Baia Mare, Oradea, Tîrgu Mureș etc.; activitatea coregrafică („Lucașfăruș de ziua”, de Tudor Jarda, „Jocul de cărți”, de Igor Strawinski, „Noaptea nopților fără iubire”, colaj după Geršwin și Elington și altele), toate la un loc concură la atragerea oamenilor muncii, a tineretului și copiilor către marea artă.

Statornicie, iată cum poate fi caracterizată într-un cuvînt activitatea harnică, tenace și rodnică, atentă și plină de intuiție, a colectivului de artiști ai Operei Române din Cluj-Napoca, legată și pusă în slujba im-

„Toamnei muzicale” clujene, ediția a XXIII-a — 1987. Pentru Liviu Rebreanu, nuvela era „o operă în care se exprimă și se clarifică o taină — sufletească mare, e cazul des repetat al iubirii... tratat simplu, direct, fără complicații” — născut din dansul românesc „al vieții și al morții...”. Carmen Petra-Basacopol, o personalitate reprezentativă a muzicii românești contemporane, în al treilea balet op. 54, — după Fata și masca și Miorița, — ne dezvăluie bucuria transunerii muzicale a acestei, cu adevărat, „coregrafice” nuvele rebreniene, „o frescă realistă a unei epoci trecute, cu probleme psihologice pasionante”.

Scenariul, conceput în două acte — opt tablouri de libretistul clujean Alexandru Iorga, un specialist în artă coregrafică, respectă succesiunea evenimentelor și profilul personajelor create de romancier, cu o singură excepție: drama sufletească a lui Puiu Faranga este însoțită introspectiv de un

Scenariul, conceput în două acte — opt tablouri de libretistul clujean Alexandru Iorga, un specialist în artă coregrafică, respectă succesiunea evenimentelor și profilul personajelor create de romancier, cu o singură excepție: drama sufletească a lui Puiu Faranga este însoțită introspectiv de un

Scenariul, conceput în două acte — opt tablouri de libretistul clujean Alexandru Iorga, un specialist în artă coregrafică, respectă succesiunea evenimentelor și profilul personajelor create de romancier, cu o singură excepție: drama sufletească a lui Puiu Faranga este însoțită introspectiv de un

nirea între nuvelă-libret-partitură se întemeiază pe modernitatea narațiunii rebreniene. Astfel, prezența punctului culminant al acțiunii, încă în prima parte a nuvelei, ca și simplitatea intenționată a expunerii, afirmată de scriitor, vor reveni ca elemente caracteristice în romanul secolului XX și nu în ultimul rînd în cel polițist — iar apelul la memorie va deveni „Flash-back” în arta filmului. În fine, ce-lulele conducătoare din partitura baletului au aceeași semnificație a memoriei.

Ceea ce impresionează de asemenea în partitura baletului este coloristica orchestrației (parțial camerale), aliajele timbrale, care urmăresc în mod inspirat, de fiecare dată, traumele sufletești ale personajelor, ritmica minuțios elaborată, într-o creștere susținută spre două momente relevante: dansul Ciuleandra în sat și cumpărarea imorală a Mădălinei de către boierul Faranga; episoade de o intensitate emoționantă, bine pregătite prin variațiuni ritmico-melodice — modal-cromatiche — ale celulelor conducătoare din tablourile precedente, subtil gradate spre (în) final.

Sonoritățile interiorizate și rafinate ale acestui remarcabil opus au fost redade cu sensibilitate și inteligență de dirijorul Tiberiu Popovici, la pupitrul receptivei orchestre a Operei Române din Cluj-Napoca, într-o performanță interpretativă notabilă.

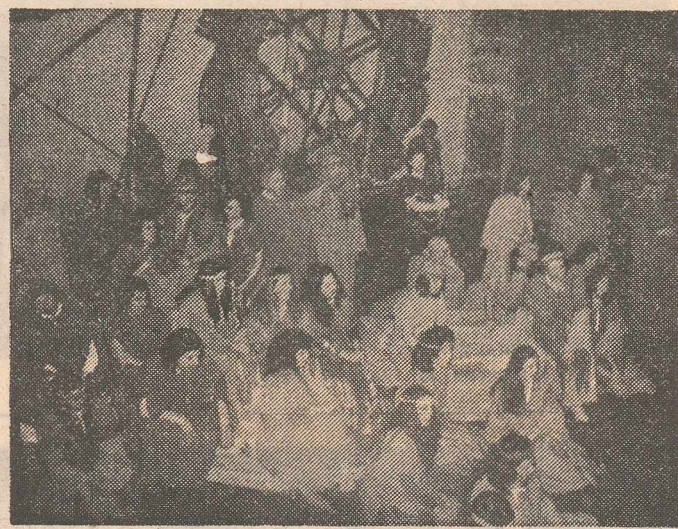
După o îndelungată aprofundare și înțelegere a atmosferei muzicale, maestrul de balet Adrian Mureșan a realizat o compoziție coregrafică încheagată, cînd suavă, cînd energică, alertă dar și subtilă, solemnă și antrenantă, folosind atit elemente clasice cit și mișcări libere nuanțate pantomimic, încadrate într-o scenografie simplă și cuceritoare, concepută de Andrei Șchiopu.

Ansamblul de balet s-a situat la certe cote profesionale, iar dintre interpreți remarcăm pe Dan Orădan (Puiu Faranga), o personalitate confirmată acum printr-o măiestrie ce îmbină virtuozitatea cu sinceritatea gestului, Monica Pinteș Martin (Mădălina) reținută, elegantă, integrată cu sensibilitate în rol, Francisc Zsigmond (Polcarp Faranga), o prezență scenică agreabilă, Lucia Cristoloveanu (Conștiința), mulată convinsgător noii creații. În alte roluri au evoluat, adaptate plastic personajelor, Dan Sas (Ion Ursu), Ileana Todea (Tante Matilde), Viorel Dascălu (Gardianul), Marius Gherghel (Prefectul), Gheorghe Olteanu (Hangiul), Mihaela Bordea Mureșan (Mama Mădălinei), Olga Mucichescu, Elisabeta Ogoreanu (Surorile Mădălinei), Livia Tulbure (Adina Fulgeru), Marius Toda (Costel Plagino).

Rebreanu — Basacopol — Ciuleandra, o întîlnire de rezonanță întru împlinirea baletului național românesc.

MIHAI GHIRCOIAȘIU

Surse de vitalitate

Secvență din Nabucco, la Opera Română din Cluj-Napoca

Duet coregrafic în Ciuleandra

creații celebre, mai puțin cunoscute publicului românesc: „Cei patru bătărași”, de Wolff Ferarri, „Măștile”, de Pietro Mascagni, sint doar două exemple; dar și marile montări inedite, cum ar fi „Boris Godunov”, de Modest Mussorgski (regia Dumitru Tăbăcaru), ori „Falstaff”, de Giuseppe Verdi (pus în scenă de cunoscutul om de teatru Dinu Cernescu), montări care nu stau chiar la îndemina oricui, dovadă că ele nu au fost urmate de alte instituții surori.

Educația muzicală, preocuparea permanentă pentru apropierea de teatrul liric a tinerei generații, iată, în sfîrșit, o altă direcție care închide triunghiul politicii conducerii actuale a Operei Române din Cluj-Napoca. Sigur, aici manifestările sint și

plinirilor estetice ale iubitorilor de frumos din vechea și modernă Transilvanie!

CLAUDIU NEGULESCU

Balet

Întîlnire de rezonanță

O nouă întîlnire pe tărîmul culturii românești, Liviu Rebreanu — Carmen Petra-Basacopol, ne-a dăruit de curînd baletul Ciuleandra în primă audiere absolută la Opera Română din Cluj-Napoca, în cadrul

nou personaj — Conștiința, prezentă în toate momentele definitorii ale evoluției psihice, conflictuale, un alterego cu nuanțe semnificative. Acțiunea decurge alternativ de la momentul psihologic al uciderii Madelenei, internarea tinărului Faranga într-un sanatoriu, închipuirea balului la care ar fi participat tinăra pereche, nostalgia întîlnirii cu Mădălina la țară, dansind dezlănțuit Ciuleandra, la scenele de profund dramatism din camera de spital, culminînd cu accesul de nebunie delirantă, spre deznădejdea și disperarea tuturor.

Carmen Petra-Basacopol a reușit, într-un spirit de autenticitate maestrului, să ne împărtășească muzical aceste răscolitoare clipe și imagini create de romancier în paginile sale. Întîl-

CAP LIMPEDE

● Muzeul Satului. Duminică, 22 noiembrie, în Sala de expoziții a Muzeului Satului și de Artă Populară, a avut loc o foarte interesantă reuniune științifică intitulată „Tradiție și inovație în folclorul coregrafic”. Dezbaterile au pus în discuție nu numai raportul dintre costumele autentice și costumele de spectacol, sau cel al jocului popular, așa cum se practica el în cadrul ceremonialelor de peste an, și cel gîndit a-nume pentru un spectacol folcloric, ci au evidențiat totodată necesitatea menținerii oricărei manifestări coregrafice în limitele cit mai strîns posibile ale autenticității. O dovadă grăitoare a faptului că o astfel de

tendință este întru totul îndreptățită și pe deplin realizabilă a constituit-o evoluția formației de dansuri pădurenești a Căminului cultural din satul Ferigi, județul Hunedoara, un sat cuprinzînd numai 35 de case, dar avînd o formație de dansuri cu totul și cu totul remarcabilă. Impresionante au fost, firește, dansurile sobre, dar tensionate, și costumele, puternic colorate, dar de-o armonie perfectă, numai că, la fel de tulburătoare ni s-a părut a fi și compoziția formației de dansuri în rîndul căreia activează mai toți fiii satului, cam cite unul sau doi oameni din fiecare casă. Animatoarii acestei formații care ar cuceri oriunde

în lume locul întii pentru virtuozitate artistică și pentru autenticitatea dansurilor sale, sint Viorel Munteanu, jurist, Ion Păduraru, tractorist, Viorel Paveloni, miner, Viorel Marica, mecanic, Viorel Toma și Sanvina Bistriian, țărănci. Să-i amintim, în acest context, și pe cei doi instrumentiști care au asigurat partea muzicală, adică Gheorghe Romcea, în vîrstă de 67 de ani, un flautier de excepție, și Ilișe Munteanu, cimpoier.

● Orizont. Citim în numărul 45 al revistei Orizont dezbaterile unei foarte interesante mese rotunde: Eroul literar și mesajul contemporaneității. Au participat prozatoarii Ildico Achimescu,

Paul Eugen Banciu, Ioan Iancu, Ion Jurca Rovina și Mircea Șerbănescu.

● Astra. Un număr compact (a se citi bogat) se arată a fi revista Astra din luna noiembrie. Semnalăm, mai întii și-ntii, sub titlul Repere ale culturii române, pagina dedicată filosofului și logicianului Petre Bottezatu, comentat de Ion Voicu (Emoțiile rațiunii), Petru Ioan (Un posibil „fir ordonator” în opera logicianului și filosofului) și Nicolae Rimbu (Logica dialectică). Laurențiu Ulici, Lazăr Popescu, Aurel Ganea și Nicolae Alexandru Vest, plus un bitru „Hronicar”, comentată în extenso poetică lui Mircea Ivănescu. (Victor Niță)

● Jazz. În ultimele zile ale lunii octombrie, cvartetul de jazz „Itchy Fingers” din Londra a dat o serie de concerte — cu un extraordinar succes! — la Tîrgu Mureș, Cluj-Napoca, Brașov și București, în cadrul turneului organizat de Consiliul Britanic, avînd sprijinul competent al Agenției Române de Impresariat Artistic (A.R.I.A.). Entuziasta primire făcută de publicul românesc, cunoscător și receptiv, a fost în perfectă concordanță cu alte recente apariții de același excepțional succes pe scena internațională a jazzului în Elveția, Cehoslovacia, S.U.A., Olanda. Stilul adoptat de Mike Mower' (tenor sax, flaut), John Graham (tenor

și soprano sax, clarinet), Martin Speake (alto și soprano sax), Howard Turner (bariton sax și bas clarinet) adică de „Itchy Fingers” este cuceritor, sincer, direct. Și, în permanență susținut de o energică acuratețe a frazării muzicale, le trădează tinerețea temperată de studiile clasice de conservator. Așa cum l-am văzut la București, „Itchy Fingers” ne-a apărut ca o echipă omogenă, îndelung rodată în concerte pretențioase, a cărei coeziune se bazează mai degrabă pe o subtilă complementaritate individuală: Mike Mower — complex și complicat; John Graham — romantic; Martin Speake — cînd, indecis, cînd brutal;

Howard Turner — îndrăzneț și, mai ales, iscoditor. Asemenea caractere sint limpede regăsite în interpretările și — cu precădere — în piesele muzicale, căci „Itchy Fingers” a avut în repertoriul exclusiv creații proprii. Memorabile și întru totul reprezentative pentru căutările artistice ale muzicienilor britanici rîmîn: „This Morning” și „Hiatus” ca și „The Headmaster's Daughter” și „Folly”. Acestea ac-companiază alte compoziții originale ale cvartetului britanic strîns de „Virgin Records Ltd”, într-un LP („Quark”) a cărui transpunere pe CD a fost anunțată. (Daniel Cocoru)

Vitrina cărților

● In colecția „Biblioteca pentru toți” a Editurii Minerva a apărut, sub îngrijirea lui Mircea Braga (care semnează și prefața și tabelul cronologic) o antologie din poezia lui A.E. Baconsky, **Fluxul memoriei**. Concepută și ca o critică a criticii despre poezia lui Baconsky, prefața marchează etapele creației acestuia, paralel cu

etapele receptării, compunând un portret echilibrat, profund și, în multe privințe, recuperator. „Ritualul descoperitor de poezie”, în care Mircea Braga vede atitudinea fundamentală a poetului, devine „o excepțională edificare: de autentic cuvânt artistic și, nu mai puțin, de vibrante și durabile semnificații spirituale”. Antologia cuprinde poeme din volumele **Fluxul memoriei**, **Cadavre in vid**, **Corabia lui Sebastian**, precum și un ciclu de inedite intitulat **Gramatică**.

● Al doilea volum de „teatru comentat” semnat de D.R. Popescu (Editura Eminescu) și îngrijit de Valentin Silvestru („care a selecționat piesele, a scris prefețele, a convorbit cu autorul — în unele din ele —, a ales referirile critice la fiecare lucrare”) este nu numai un eveniment editorial, prin conținutul propriu-zis, ci și un spectacol

al personalităților. Dialogul, implicit sau explicit, stabilit între conținutul lui Valentin Silvestru, care prefațează toate cele opt piese (**Doză de pace**, **F.M.S.M.L.O.** sau **Horia**, **Muntele**, **Hoful de vultur**, **Mai suna-vei, dulce corn?**, „**Rugăciune pentru un disc-jockey**”, **Studiul osteologic al unui schelet de cal dintr-un mormint avar din Transilvania**, **Ca frunza dudului din dai**) și „Cuvintul

autorului”, prezent și el în fruntea fiecărui text, așază masivul volum (500 p.) în punctul sensibil, fierbinte în care receptarea face să se intersecteze omul și opera.

● O excelentă ediție și tălmăcire a **Criticonului** lui Gracián ne oferă Sorin Mărculescu (Editura Univers). Celebrul roman alegoric al moralistului spaniol (apărut fragmentar, în aceeași traducere, în colecția B.P.T. în anul 1975) este astăzi tipărit integral, alături de un bogat aparat critic (prefață, tabel cronologic, note, comentarii) întocmit de S. Mărculescu cu o remarcabilă acribie filologică. „**El Criticón** reprezintă incununarea întregii sale (a lui Gracián, n.n.) literaturi, sinteza sapiențială care integrează tot efortul său de clarificare etică și estetică”. Dincolo de îndreptățita definire a locului pe care-l ocupă, în creația scriitorului spaniol, romanul **El Criticón**, prefața lui Sorin Mărculescu stabilește, în beneficiul cititorului român, filiații, corespondențe peste timp și spațiu (Montaigne, Voltaire, D. Cantemir etc.), care deschid perspective comparatiste tentante. Astfel, „prima epopee profană modernă a drumului

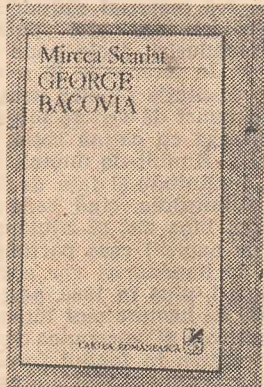

dificil spre cunoașterea de sine și spre autoformare pe care l-a parcurs și, în exemplaritatea sa, îl va parcurge totdeauna omul” cunoaște o admirabilă echivalență românească, înscrisă, desigur, în orizontul contemporan de reevaluare a operei lui Gracián.

● Mircea Scarlat semnează, la Editura Cartea românească, un eseu despre George Bacovia, subintitulat „Nuanțări”. Pornind de la ideea că „exegeții au acordat mai multă atenție ilustrării de către artist a convențiilor literare preexistente decât analizării bacovianismului propriu-zis”, criticul își propune argumentarea, mai ales cu mijloace analitice, a acestui din urmă termen. „Bacovianismul este una din expresiile individualizate ale neoromantismului din prima jumătate a secolului nostru, apărându-mi drept un simbolism „ruinat”, ros de nostalgia eminescianismului. Revoluția romantică a constat în cooperarea literaturii ca prelucrare a imaginarului, în timp ce bacovianismul presupune practicarea literatu-

rii ca proiecție a imaginarului. Prin această înțelegere se deosebește clar de romantism și de simbolism, apropiindu-se de programele avangardei „istorice”, fără a se putea confunda cu ele, din simplul motiv al lipsei programului însuși”.

● Subintitulată „roman”, cartea lui Ionel Bandrabu, **Un student de altădată** (Editura Junimea, 1987) este, în fapt, o

autobiografie care evocă nu numai tribulațiile tinărului student în Sibiul anilor celui de-al doilea război mondial, ci și personalitatea lui Lucian Blaga (în roman, Silviu Benea), în perioada profesoratului său de refugiu. Dincolo de adorația nedisimulată față de filosoful cunoașterii, cartea nu are veltități documentare și, din păcate, nici artistice. Existența eroului principal este redată într-o epică destul de plată și lăcrimoasă.

● Scris alert, cu o bună știință a dozajului, liric și ironic, iar la momentul potrivit chiar și sarcastic, dezvăluind și comentind situații și relații paradoxale, contradictorii, romanul **Tineretea lui Bogdan Irava**, de Ștefan Dimitriu, este istoria scrierii unui jurnal în care personajul principal își analizează cu luciditate și fără părtinire contextul socio-profesional. În-

timplările, situațiile limită și confruntările procurorului Bogdan Irava cu celelalte personaje ale romanului dau la iveală datele unei conștiințe pentru care a trăi și a-ți face datoria în spiritul adevărului și dreptății sint sinonime cu a fi om.

TANIA RADU ■

Cronica literară de Romul Munteanu

Cine sînt eu, cine ești tu...

Pe cît de firească, pe atît de neliniștitoare ni se pare întrebarea gravată în unul din versurile din poezia cu care Aurelian Dumitrașcu își deschide volumul **Biblioteca din nord** („Cartea Românească”, 1986). De unde rezultă oare faptul că numai criticii îi chestionează pe poeți, fiindcă și scriitorii, la rîndul lor, își pun întrebări privitoare la statutul lor literar, ca și la acela al cititorilor. La urma urmei, de ce să nu acceptăm supoziția că orice confruntare dintre autor și public reprezintă o întîlnire dintre două „mistere” care încearcă să se descifreze. O carte poate fi oricînd un obiect al dorinței ce vine din partea scriitorului și al așteptării, direcționate spre același obiect de către cititori. Dar cum se va împlini în **holul sintaxei și al lexicului** auctorial această întîlnire cu un obiect, eventual dezirabil, nimeni nu poate să știe cu anticipație.

De fapt, criticul (cititorul), se mișcă la început printre cărți ca printre diferite obiecte inerte. Citim o carte, apoi alta, foietăm o carte apoi alta, abandonăm, o carte apoi alta, ne aducem aminte de o carte apoi de altele... În această ipostază începe să fie mai bine, fiindcă între cititor (critic) și obiectul lizibil se instalează un nou raport, suscitată de amintire și pe urmă de dorință. Lucrul cel mai grav ce poate fi provocat de o carte este **indiferența** sau **uitarea totală**. La urma urmei, o mică **bibliotecă din nord** (nu din Alexandria sau Efes) se sedimentează, în cele mai multe cazuri, în memoria cititorilor de toate felurile. Cărțile ca obiect al dorinței și ale așteptării fericite sînt puține, chiar dacă aceste stări pot fi considerate extrem de subiective. Dar înainte de a-l chestiona pe autor, să-l supunem pe critic (cititor) unei singure întrebări la care nu putem răspunde decît foarte laconic. Este cititorul un **ins fericit** prin actul de lectură? Adeseori, vom răspunde noi, fiindcă el își alege cărțile în funcție de gustul său, pe celelate putînd să le abandoneze sau să le uite. Criticul nu este un „cititor fericit”, deoarece el trebuie să-și motiveze actul de lectură și să-și justifice starea față de o carte prin argumente ce țin arareori de plăcerea obișnuită. De ce n-am recunoaște oare că **plăcerea textului**, oferită de cărți literare extrem de diverse, constituie pentru critic un privilegiu destul de rar. De aceea, cărțile pot rămîne în memoria sa și ca niște coșmaruri, nu doar ca niște fericite obiecte ale dorinței.

După ce mi-am asumat o libertate excesivă în raport cu **cine sînt eu**, mă întorc la **cine ești tu**, partenerul meu de conversație scrisă, autorul. În felul acesta continuăm să interogăm un text, procedeu experimentat nu demult și sumar pe versurile unui alt scriitor (oare).

În primul rînd, Aurelian Dumitrașcu pare a fi o **memorie** (bibliotecă) care se citește pe sine și se comentează. Ca poet ce se pregătește să intre în lume, autorul este la început doar „Un nume (al meu) răsărit deodată pe pagina albă”. Ca autor „descărcat” într-o carte, Aurelian Dumitrașcu cînd deață la istorie și își răspunde temperat și firesc: „Vin tirziu după ațiția învingători după atitea războaie”. Bilanțul auctorial se întoarce spre trecut și se încheie cu un calcul biografic datat de acum (cartea). „Tot ce am făcut pînă azi nu înseamnă o viață tot ce am / pînă azi nu va folosi nimănui / fiecare va face cum crede va fi alungat din cărțile scrise / Nu va mai fi nimic de adăugat” (**Istoria esteticii**).

Extrăgîndu-se din planul istoric cel mare, Aurelian Dumitrașcu începe să-și facă autopsicopie cu îndrăgire: „Voi repeta ceea ce știu despre mine o voi lua / de la capăt istovit printre grauri și vaci”. Și deodată răspunsul țîșnește ca o mică și discretă confesiune ușor anxioasă: „Am aflat altceva despre mine: carnea mă înșală / cu carne, ochiul cu martori...” (**Voi repeta**).

Trebuie să mărturisim că în **Biblioteca din nord** se face simțit efortul tenace al scriitorului de a anexa literaturii în general **noi teritorii**, unde se cîștigă și se extîndă **poezia**. Aurelian Dumitrașcu concepe spațiul poeziei ca o **imensă carte** în care se citește pe sine și găsește dezlăsură la unele mistere ale vieții, fantezia ascensională configurîndu-se și ea ca o expansiune dintr-un **real citit** într-o **suprarealitate** visată. Rareori am găsit invocat atît de frecvent în opera unui poet român contemporan **motivul cărții**, ca obiect incitant la reverie, ca stimul de reflecție și opțiune de a fi în existență: „Eu / nu vreau / să trăiesc / eu vreau / să citesc” (**Ars doloris**), mărturisese poetul în versuri extrem de lapidare. Dar dincolo de acest deziderat se găsește, așa cum am mai spus, **motivul cărții** cu toate modulațiile sale lexicale și semantice. Enunțuri ca **pagina albă**, **hirtii veninoase**, **cărțile scrise**, **textele ei**, **dicționare**, **toate cărțile**, **paginile creierului**, (**ea**) **doarme-ntr-o carte** etc. pun în lumină fie un univers obsesional livresc, de trăire printre cărți ca printre oameni, fie o percepere analogică a lumii prin universul cărții.

Prin actul de lectură, cartea poate deveni subiect de inspirație din care se degajă o viață consemnată de scriitor: „În fiecare zi îl văd pe tinărul conte scriind / în lumina difuză. Are cisme negre și mai multe / mătuși internate-n ospicii / e singur ar trebui să plece undeva în Crimeea” (**Un cuib de nobili**).

Poezia cărții devine în creația lui Aurelian Dumitrașcu o poezie a lumii. „Detaliile livrăști” se metamorfozează în „păsări de pradă”, surusul abia auzit al femeii din poem se revărsa într-un fel de lume paralelă, de cosmos al cărții și al oamenilor. De la detaliile cotidiane se creează un lanț direct pînă la cele livrăști: „Ce zici de un ceai! mă întreabă și eu mă gîndesc liniștit / la jos lezame lima. Ce zici de un film / mă întreabă și ea / mi-l amintesc pe tata citind viața lui bonaparte în dimineața / în care s-a dus”. (**Departee-n poem**).

În poezia lui Aurelian Dumitrașcu există o adevărată erotomanie a livrescului. Cartea este un element coagulant de amintiri eteroclitice. Iubita (femeia) este un indice referențial, o supoziție inzestrată cu un vag auz intelectual, un pretext cu care se poate vorbi despre literatură. Poezia, în schimb, se cere scrisă, fiindcă ea este mai mult decît o invitație la dragoste, ea reprezintă un fel de nevoie ontologică: „Numai provocat am trăit în fața poemului. Cînd mă / orbea. Să-i fi spus femeii aceste lucruri savante / ca și cum m-aș opri pe străzile Romei să-i arăt / o pată de singe pe cer undeva...” (**Numai cuvîntul nu putrezește**).

În microuniversul creat de Aurelian Dumitrașcu, omul e scris, iar fericirea, tristețea și moartea lui sînt însemnate prin **cuvînt**. Total „devine brusc un cuvînt”, iar omagiul femeii aduce în amintire cărțile („Ești pioasă ca o fereastră din literatura franceză”).

Poezia lui Aurelian Dumitrașcu rămîne în perimetrul literaturii, așa cum a înțeles-o autorul. Limbajul său înnoiește prin discreție discursul literar. Actele de exhibiționism lexical, de șocare prin neobișnuit sînt puține. („Am o piscică verde cu mustați roșii / și țîțe negre”). Ele amintesc o recuzită literară actuală în curs de perimare.

Și acum la stîrșit, ne aducem aminte de digresiunea noastră despre **cititorul fericit**. Să fie oare autorul un cititor fericit biblic de emoția întîlnirii cu propria sa carte? Este posibil. Din cînd în cînd și criticului i se oferă această șansă. În calendarul anotimpurilor, poezia lui Aurelian Dumitrașcu se citește cu o plăcere sporită toamna.

jocuri distractive din centrul capitalei funcționează sub firma **Agreement**.

Atîta vreme cît apare în construcții corecte din punctul de vedere al sensului, ca cele de mai sus, la care s-ar putea adăuga și expresii de tipul: **face sport de agreement** (nu de performanță), **pictează ca agreement** (nu ca pictor profesionist), **a fost la Iași în călătorie de agre-**

Vorbiți și scrieți românește

Un cuvînt la modă: agreement

ment (nu în interes de serviciu) etc., folosirea acestui cuvînt la modă nu ne poate supăra decît dacă devine excesivă.

Din păcate însă, nu toată lumea care a adoptat **agreementul** știe să-l întrebuițeze în mod adecvat. Din același articol (publicat într-un ziar central, de mare tiraj) din care am extras primul grup de exemple corecte citate mai sus, am aflat cu stu-

poare că există o instituție a cărei denumire oficială este **Întreprinderea de agreement și producție industrială pentru turism**! Cine a propus această denumire pentru întreprinderea care asigură baza de agreement din întreaga țară nu cunoștea exact, probabil, sensul cuvîntului **agreement**, și de aceea l-a echivalat cu sintagma **mijloace de agreement**. Rezultatul este că o instituție, desigur foarte serioasă, a ajuns să se numească „Întreprinderea de... distracție”! Tot din dorința de a prescurta, și nu în chipul cel mai fericit, denumirile mai lungi, serviciul pentru administrarea mijloacelor de agreement dintr-o stațiune a devenit, în vorbirea unor persoane neatente la sensul ilar al îmbinării cuvintelor, **serviciul de agreement**, iar șeful acestui serviciu, **șeful agreementului**! Este evident că numai în sens ironic se poate spune despre cineva că are funcția de „șef al... distracției”!

De aceea — este nevoie într-adevăr de foarte multă atenție la sensul unor cuvinte noi, pe care le întrebuițăm pentru că ne place cum sună. Altfel, exprimarea se transformă într-o sursă de... agreement!

MARINA RĂDULESCU ■

Din acest fotoreportaj, ce surprinde o zi de muncă în munții Buzăului, cititorii de mine vor putea afla, într-o semnificativă variantă

Povestea codrului

Pădurea a fost dintotdeauna, pentru români, loc de muncă, adăpost, cămară de bunuri. Preocupările silvicultorilor din România pentru conservarea, protejarea și dezvoltarea pădurilor sînt consfințite de programe și legi care dau orizont, eficiență muncii lor. O muncă susținută de restabilirea echilibrului ecologic în zone cu întinse suprafețe de terenuri excesiv degradate, afectate de secetă, inapte pentru folosințe agricole, de reconstrucție a unor păduri valoroase, de stejar, gorun, tei, salcîm de cîmpie. În cîmpie, unde și factorii climatici pot influența negativ restabilirea fondului forestier sub formă de perdele de protecție a terenurilor agricole, plantările de pomi în jurul întreprinderilor și în jurul locuințelor sînt iarăși o necesitate. În contextul acestor preocupări se limitează, după noile reglementări, tăierile anuale de masă lemnoasă numai la posibilitatea normală anuală a pădurilor sau, cum se mai spune, la „ceea ce dă pădurea“.

În județe ca Hunedoara, Bistrița-Năsăud, Mureș, Suceava, care au zone puternic afectate de doborîturi de vînt și terenuri cu fenomene de degradare, se lucrează intens la readucerea la capacitatea normală de producție a arboretului cu o densitate redusă.

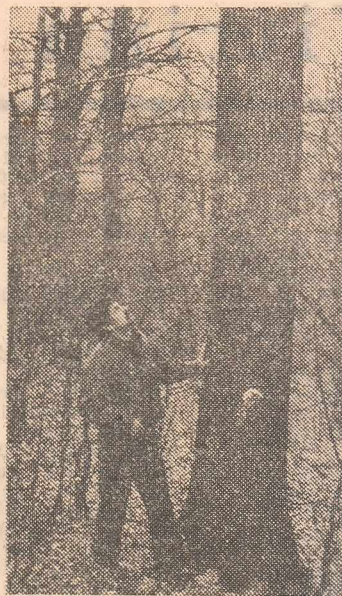
Alături de Prahova, Vaslui și Vrancea, județul Buzău, cu o suprafață forestieră de 27 la sută, este un județ în care întinse terenuri așteaptă ca mina omului, în luptă cu natura, să le transforme în codru fremătînd de viață. I-am întîlnit pe silvicultorii buzoieni în plină campanie de împăduriri. Pornind din sud, din zona de cîmpie a Rușetului unde terenurile agricole vor fi adăpostite de perdele de protecție pînă în nord pe Valea Tisăului sau a Nehoiului unde se stabilizează versanți și se corectează torenți, întîlniți oameni care, cu migală și pricepere, plantează gin-gașele fire din care se vor înălța viitoarele păduri.

„Munca începe de la sămîntă“, ne spune Dan-Sergius Sumedrea, inspectorul-șef al Inspectoratului silvic al județului Buzău, un om bine legat, ca un stejar și aprig ca un torenț de munte. Îi este dragă pădurea și nu și-a dorit niciodată un loc de muncă departe de ea. Ne prezintă pepiniera Simileasca, cea mai importantă din zonă, destinată producerii de puiți forestieri de foioase (stejar pedunculat, gorun, paltin, frasin, tei, salcîm, mojdean) și arbuști (măceș, păducel, sălcioară). Aici, pe o suprafață de 50 de hectare se produc anual în jurul a patru milioane de

puiți. „Avem și pepinieră pentru rășinoase — completează inspectorul-șef la Nehoiu, Nehoiășu, Cislău și Gura Teghii. De anul acesta s-au reînființat și pepinierele cantonale în care se plantează specii adecvate zonei în care există cantonul. Din aceste pepinieră se asigură material săditor și asistență și pentru alți deținători. De aici puiții iau drumul șantierelor de împăduriri, acolo unde se va naște pădurea de mine. În terenurile în alunecare e necesară mai întîi o plantație pionieră pentru a pune stăpînire pe sol din punct de vedere mecanic și biologic. Aceasta se realizează cu cătină roșie, păducel, sălcioară sau cărpiniță. E, mult de muncă, dar o facem cu plăcere, afirmă, luminîndu-și fața de bucurie, inspectorul-șef Sergiu Sumedrea, cînd vedem că putem să corectăm, sau mai bine zis, să ajutăm natura. Cei aproape o mie de oameni care participă la această mare campanie de împăduriri vor acoperi în acest perimetru, cu puiți, pînă în 1990, peste 5 700 hectare. Din acestea, 1 000 de hectare sînt terenuri inapte pentru folosință agricolă și vor putea intra în circuitul economic prin trecerea în fondul forestier al județului. Vom urmări pășunile și fînețele care și-au pierdut capacitatea de folosință, rîpale și ravenele de pe Valea Cislăului, Buzăului, Nehoiului care au ca singură soluție împădurirea. Aici salcîmul și pinul sînt ca o alifie pentru rînile solului, pentru menținerea echilibrului hidrologic, al solului și al climei. Desigur, nu uităm nici produsele accesorii ale pădurii reprezentate prin fructe de pădure, vinat, pește, albine și altele“.

Și dacă pădurea a făcut un efort pentru a ne asigura cele necesare reconstrucției țării noastre în acești ani de mari prefaceri novatoare, și noi, oamenii, sîntem datori să ne gîndim la influențele benefice ce pot fi obținute prin existența pădurilor în ceea ce privește protecția mediului înconjurător pentru îmbunătățirea calității vieții. În Buzău, ca și în alte județe, reconstrucția ecologică pe mari spații geografice configurată și impulsionată de prevederile recent adoptatei Legi privind conservarea, protejarea și dezvoltarea pădurilor, exploatarea lor rațională, economică și menținerea echilibrului ecologic se înscrie în politica de folosire rațională a tuturor resurselor naturale ale României, de asigurare a viitorului națiunii.

VICTOR RĂDULESCU ■

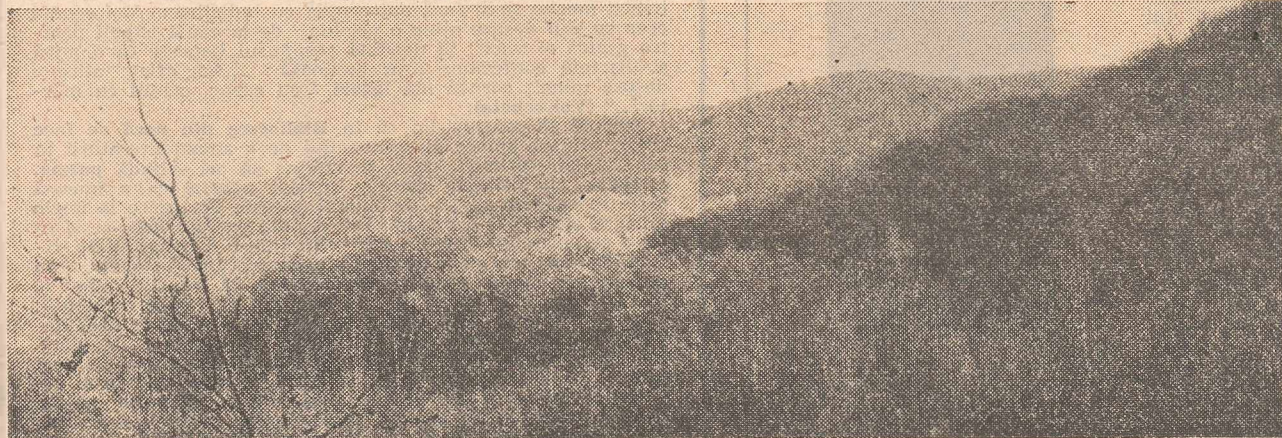
În pădurea Leiculești, Ocolul Tisău, regenerarea naturală, una din preocupări

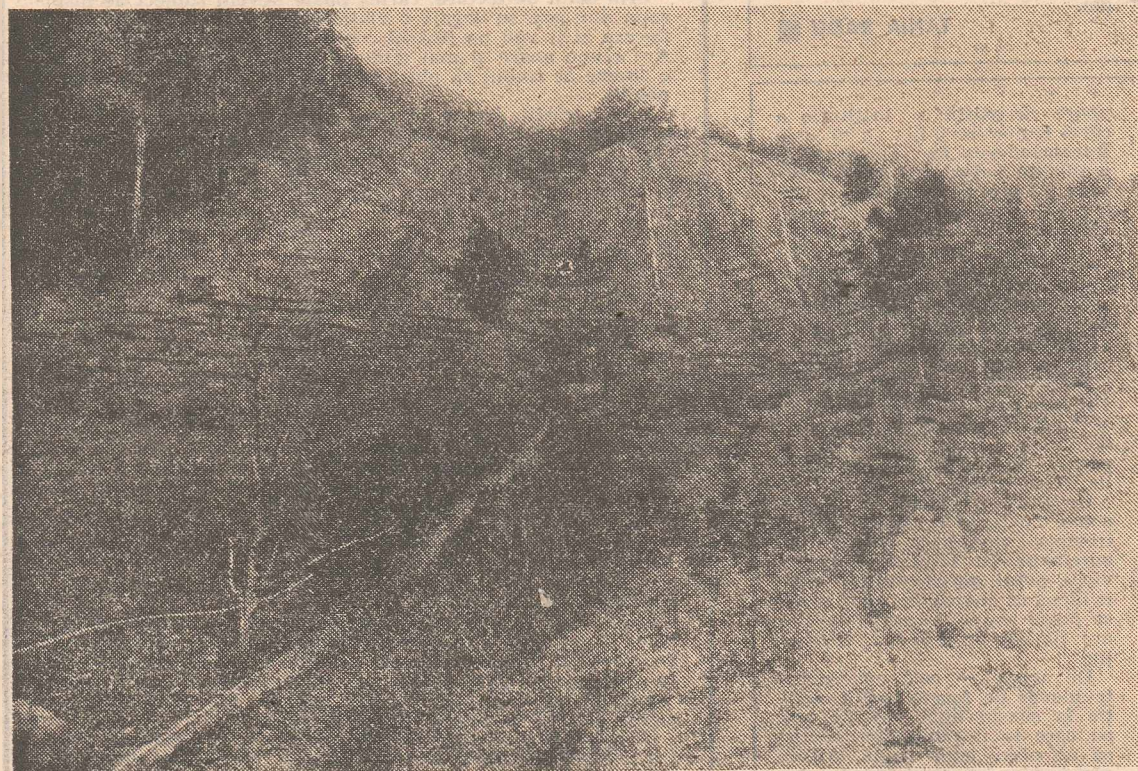
Pădurea de mine trece prin mîinile lor

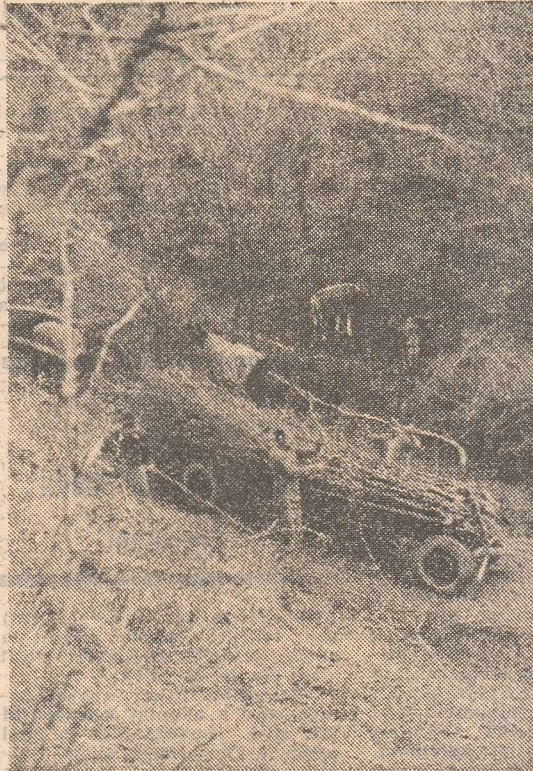
În pepiniera Simileasca, vlăstarele omului și vlăstarele

„...Și-auzi mindra glăsuire / A pădurii de argint“

Lucrări de artă pe Valea Nehoiului : terasele

Arbuștii și-au făcut datoria

Oar

Ințelesul originilor

„Oamenii mari se nasc în case mici“.

(N. Iorga)

Dincolo de ceea ce știm, dincolo de ceea ce putem ști, ca să înțelegem o civilizație tulburătoare, pe care, inspirat și iluminat de un adevăr, Mircea Eliade o numea „civilizația Iorga“, se cuvine, trebuie, să ne întoarcem spre înțelesul originilor sale. Ale acelor origini care-i spuneau lui Iorga că „oamenii mari se nasc în case mici“, vrînd prin aceasta și reușind prin propria-i trudă s-arate că descinderea din puterile mari ale celor mici, care erau considerați cei mulți și buni, anonimi, este singura măsură nepărtinitoare, care te ajută însă. Aceste puteri mari ale „oamenilor mari care se nasc în case mici“ sînt nevăzute uneori lumii, pentru că ele nu vor să s-arate, nu intră în rîndul intii, ci se mulțumesc cu împlinirea rosturilor lor modeste, dăltuite în pace, în armonie, în bucuria faptei care îmbucură pe ceilalți.

Crezul lui Iorga venea din toată doctrina nescrisă a vieții celei românești, străvechi, prin care noi înșiși, ca neam și ca popor, am cultivat legea statornică a moderației și a bunei cuviințe, trecută în vorba aleasă și blindă și molcomitoare, care sîrșea într-o, înțelepciune de durată, ce ne-a apărat de salturile grăbite, păgubitoare, ale altora; am cultivat înrădăcinarea în ceea ce avem, în lut, în lemn și în piatră, dar care nu era o înțepenie steapă, cum au considerat-o unii, ci era argumentul ivirii noastre din acest pămînt și dorința așezării noastre ultime numai în el; și, poate, am cultivat, ceea ce e mai al vieții tuturor, acel spirit de umanitate, prin dragostea de semen, oricine ar fi el, de oriunde ar veni el în mijlocul nostru.

Acesta este înțelesul originilor care intră în „civilizația Iorga“, și pe care el, poate că nimeni altul, în rosturile vieții românești l-a făcut cunoscut lumii, cum numai el știa și putea să-l facă, deșteptînd interesul altora pentru tot ce ne aparținea din vremuri imemorabile și pînă în zilele lui. Se ivise și el pe lume cu acest înțeles al originilor sale, în noaptea de 5 spre 6 iunie, anul 1871, la Botoșani, în țarm de țară, acolo unde istoria se oprea numai pentru a merge mai departe, fiu al lui Nicu Iorga și al Zulniei, născută Drăghici. Parcă neodihna în bine îl încerca din începuturi, căci la șase ani își începe osteneala cea înaltă, cu cronicile Moldovei în ediția scoasă de Mihail Kogălniceanu, pentru ca exact la zece ani, în 1881, să-și termine cursul primar și să se înscrie la liceul din Botoșani. Îl vor fi atras și gîndurile tatălui său, care era om al legii, dar l-au stăpînit puterile mamei sale, care pentru a-și crește copiii făcea croitorie și, paralel, traducea și publica din literatura franceză în publicațiile botoșănene. Rivna aceea a muncii fără preget, lipsa oricărui complex în fața muncii de orice fel ar fi ea, a rămas efigia unei nobleți originare, moștenite. Poate de aici au început înțelesurile lui pentru cei mulți care muncesc în tăcere, caută mereu, în tăcere, se bucură mai mult în tăcere. Și pe drumul acesta deschis de al lui, între al lui, Iorga, care abia împlinise 13 ani, așterne cele dintii litere ale unui articol, pe care-l și publică atunci, în 1884, în gazeta „Românul“. Se întilnește cu spiritualitatea lui Eminescu, și simte că în partea de sus a destinului românesc a ajuns cineva. A resimțit și el chemarea într-acolo, o chemare luminată de înțelesul originilor, a originilor celor mai îndepărtate ale neamului românesc. Așa se explică cum studentul de la secția istorico-literară a Universității din Iași, Nicolae Iorga, stăpînit de nestrămütata convingere că neamul său dintre Dunăre și Carpați nu este suficient cunoscut lumii, a rămas toată viața robul acestei convingeri, pînă la împlinirea, prin propria sa operă,

Atîta cit nu poate cuprinde un om

„Nu cred în cărți, nu cred în cei care le scriu, nu cred în alcătuirile de vorbe ale nimănui. Cred în cei mari și tăcuți, în aceia al căror suflet cuprinde tot cit am

suferit, tot cit am luptat, tot ceea ce avem dreptul să zmulgem prin luptă. În ei, cred.“

(N. Iorga)

Mărturisirea lui Iorga poate părea romantică sau temerară, dar ea întemeiază o doctrină de viață, în care a încăput atîta cit nu poate cuprinde un om, cit, am zice, nu-i este dat să cuprindă. Și totuși Iorga a fost intruparea omenească a unei puteri supraumane, care înspăimîntă încă și copleșește. Fenomenul Iorga nu e doar al nostru, decît ca loc într-un spațiu dat, el este al umanității, peste puterile ei recunoscute. Fără a fi, și nici nu s-a vrut supraom, în înțelesul filosofic al cuvîntului, el a adunat toate șuvoaiele puterii omenești în rosturile preocupărilor sale. Erudiția sa, revărsată în încheieturile de sinteză ale lucrărilor sale de istorie, și nu numai de istorie, forța intelectuală de pătrundere și de cuprindere acolo unde totul părea epuizat și închis, puterea sugestiei problematice, desprinsă din datul factologic al istoriei, îl făceau pe Iorga un spirit universal, neobișnuit. Ca într-un joc de lumini și de umbre se perindă în opera lui istorică, filologică sau literară momentele de seamă și de încredare ale antichității, mișcările cruciadelor, cu figurile docte ale Evului Mediu, cu meandrele derutante ale Bizanțului, urmărite și „după Bizanț“, cum spune Iorga, ca să ajungă la mersul accesiv al imperiului otoman și la turnura decisivă ori crepusculară a istoriei acestuia, pusă alături de învălmășita istorie a slavilor din Rusia și de viața continuu încercată

Fenomenul Nicolae Iorga

a popoarelor din Balcani, incursiuni tot atît de valoroase ca și cele pe care le face, în volume masive, despre diferite popoare și civilizații lor, ca cel francez, german, polonez, albanez etc., refuzînd, parcă, limitele impuse posibilităților umane. Căci după investigațiile care uluiesc și astăzi pe cercetători, prin puterea de cuprindere și prin probitatea științifică care-i definesc căutările, Iorga se întoarce la poporul său, cu cel mai adînc și mai din urmă scop al scopurilor sale, acela de a înțelege perspectiva proprie a acestui popor, pentru a o proiecta și a o infățișa în originalitatea sa, umanității. În acest demers al său, întors spre propriul său neam, Iorga răscolește arhivele Europei, manuscrisele altor biblioteci, documentele și tratatele de istorie, în care se punea problema „Romaniilor“ noastre și ale românilor ce le-au locuit din începuturi. Se apleacă asupra măturilor orale, nescrise, ca să descopere etnoistoria așezată în legende, în povestiri, în proverbe și datini, în mentalități și obiceiuri, și ca un cronicar modern, restituie națiunii sale argumentul etnic, al originilor, pe care îl contestau și îl făcuseră uitat tocmai cei la care nu ne așteptam, adică cei mai apropiați de hotarele noastre, pe care ei le cunoșteau mai bine decît alții. Acele 31 de volume privitoare la istoria românilor, alături de cele 40.000 de documente editate, după ce le-a cules de pretutindeni, cele peste 500 de volume și 10.000 de articole publicate, catalogau la un loc o adevărată „civilizație Iorga“. L-am putea numi o forță fără rival în epoca sa fără a risipi cuvinte mari, dar l-au numit străinii înaintea noastră, recunoscînd că a cuprins atîta cit, totuși, nu poate cuprinde un om.

Tumultuoasa lui activitate a fost susținută de o mare deschidere pentru om. Avea un cult pentru cei mulți și buni, îndeosebi pentru țărănime, unde ca și Eminescu, vedea capitalul nostru biologic și spiritual, în vremuri de opreliști naționale și de asuprire a imperiilor hul-pave, de care n-am fost scutiți. Deschizînd un curs despre cea mai controversată și mai discutată idee a umanității — ideea de libertate — Iorga nu ezita să introducă pe o scenă rotitoare

cele mai vechi și mai îndepărtate, în timp, civilizații, procedînd comparativ pentru a ajunge la noi înșine și a spune, fără nici un complex de inferioritate, că la noi ideea de libertate s-a ivit și s-a perpetuat prin „oamenii buni și bătrîni“, adică prin înțelepții cetății, care-i rînduiau acesteia toată cîrmuirea. Un singur exemplu îi e destul. Coboară în secolul al XVII-lea, la alegerile de jude din Săliștea Sibiului, și dintr-odată, comparativ, cu ceea ce era recunoscut ca mai avansat în progresul ideii de libertate pe plan european, în Veneția, el spune, drept și netăgăduit: „Se adunau țărani, alegeau dintre ei un număr mai mare, care forma rezultatul celei dintii votări și pe urmă cei aleși votau la rîndul lor ca alegători pentru jude. În Veneția era dogele — și doge și voievod, în două limbi deosebite, este același lucru, cum Senatul din Veneția, e „oamenii buni și bătrîni“ de la noi, iar alegerile, așa cum se făceau în Veneția, cu mai multe „balotagii“ cum se zice, corespund la ceea ce se făcea la noi, în secolul al XVII-lea, de sătenii din Săliștea“. A fost crezut, a fost citat, a fost admirat pentru tenacitatea cu care scotea la lumină adevăruri simple, dar atît de mari, pentru unii, iremediabil pierdute. De aici proveneau aspirațiile lui spre universal, din propriul său pămînt și trecut istoric, repetînd mereu cu aceeași convingere, că: „Totdeauna trebuie ținut samă de elementul cel mai vechi, care se continuă și trăiește pînă în timpurile noastre.“ A fost, oare, prin aceasta Iorga un învechit? Nicidecum. Dimpotrivă, un precursor al căutărilor celor mai moderne care se întorc spre reconstituirea „în nuce“ a fenomenului, ca să-i înțeleagă evoluția. Așa a făcut Iorga. Și asta-i era destul.

Acesta n-a fost sîrșitul

„Ideea are însușirea pe care nu o are forța. Forța este nerăbdătoare, trebuie să lovească, să cucerească sau pierde; ideea poate să aștepte, și așteptînd, ideea se îmbogățește, se face mai luminoasă“

(N. Iorga)

Acea zi cumplită, acea zi de 27 noiembrie 1940, care a căzut asupra lui Iorga, prin mina asasină a unor fasciști, nămiți în a executa dispozițiile unuia, și mai nămit, dictator de cabinet, n-a fost, totuși, decît sîrșitul vieții lui fizice. Iar acesta n-a fost sîrșitul, ci mai degrabă, momentul lucid al necesității de a „trăi“ Iorga. O spunea, parcă presimțînd noaptea fascistă, că „forța este nerăbdătoare, trebuie să lovească“. Atîta a putut instaura această noapte a fascismului totalitar, care și-a îndreptat obscura pornire asupra „civilizației Iorga“. Credeau că acesta e sîrșitul. Nu puteau nici măcar bănui că începea, de fapt, sîrșitul lor, sîrșitul forței care trebuie să „cucerească, sau pierde“. Căci Iorga abia intră în vadul celei mai trainice civilizații: „civilizația Iorga“, care se îndrepta către veacuri și milenii, înainte.

Cumplită zi de 27 noiembrie 1940 n-a fost sîrșitul. O spunea el, Iorga însuși, atît de grav și de apăsător, sfidînd brutalitatea înconștienței sadice, a asasinilor, adică pe cei „așa de puțini între așa de mulți“. Cu frații la celălalt capăt al Europei și cu străini de noi în toate părțile... Oricare alții s-ar fi risipit în lume. Pentru mai puțin se părăsesc și cele mai dulci patrii. Noi am rămas. Cu sabia în mină de strajă la toate zările, iar, cînd s-a frînt o clipă, ca să se lege din nou, trainic, oțelul, am întins brutalității arma subțire a inteligenței noastre. Și, iată, sîntem tot acasă“. Să repetăm adevărurile lui Iorga, aceste adevăruri care sporesc prin noi și întind, ca întotdeauna, brutalității, arma subțire a „inteligenței noastre“, ca popor al ideii, convins că ideea poate să aștepte, ca să devină mai bogată și mai luminoasă, pentru cei care nu ne cunosc sau n-au vrut să ne cunoască.

Se va deschide mereu tomul „civilizației Iorga“, se va deschide la pagina despre poporul român și civilizația lui, pe care numai el, Iorga, a răscolit-o în adîncimile ei și a restituit-o lumii sub numele „civilizației Iorga“, fără egal. Restul, sînt comentarii despre Iorga.

VASILE VETIȘANU

ri de aramă / De departe vezi albind...“

Tehnicianul Ion Enache și plantația sa de plopi

Valea Nișcovelului își făuresc o poveste

Constelația lirei

La cumpăna de vreme

Ca să fii om e nesfirșit de greu,
Și totuși e atita de ușor,
Doar inimă să ai și-n piept să-ți bată
La cumpăna de vreme cite-un dor.

Și totuși e atita de ușor
Ca sufletul să-ți hrănești cu soare
Și din lumina lui să dai o parte
Aceluia ce îți intinde-o floare.

La cumpăna de vreme cite-un dor
Se-abate mai arar sau mai mereu,
Cînd vis în tine nu mai ai să ardă
Ca să fii om e nesfirșit de greu.

Cîntec de privighetoare

Cîntecul de privighetoare,
Cîntecul inimii,
Adiere de zefir
Mingiind obrazii fetelor
Ce se înroșesc,
Petale,
De emoția primei iubiri.

Cite privighetori,
N-au cîntat pe cerul
Inimii mele
Adîind ca un zefir,
Și iată, acum,
La ceas deplin,
Cîntecul lor săgetează zările
Pentru alte inimi
Care tinjesc
După dragostea
Pe care o întilnesc,
Suavă,
In cîntecul de privighetoare.

VIOREL COSMA

Interogații

Nimic nu mi-ai dat,
viață,
Dacă nu putința
de a face din tine
un sens!

Intre două ferestre
la fel de abstracte
Intunericul viu!

Să pui capcane
vintului

Și să renunți
tocmai cînd se dă prins!

Nu sint decit această
celulă
pe care incerc
s-o prelungesc

la infinit!

DUMITRU D. IFRIM

Fata din „Livada cu duzi”

Glasul tău,
vintul pe furiș,
cînd coboară din frunziș
în copăile din hâu.

Un poet anonim
te-a cununat nelegitim,
intronindu-te
c i o - b â n i ț ă,
peste viersul
cu frumuseți de Mioriță.

Și-a mîi pus cel cu condei,
culori
din curcubeii:
sub pernîță,
romaniță
și în poale rîndunici,
care stau iarna aici,
să te-audă,
să le-auzi
în „Livada ta cu Duzi”.

Împreunare măiastră
te-a mijit
Tu te-ai așezat în soare,
ca o frunză pe cărare,
cu picioarele-n țărînă
și ai scos cu ciutura
c i n t e c e l e
din fîntînă.

Dindu-le un nou veșmint
le-ai pus haină sufletească
și putere să trăiască
cite una, cite două
și-ai făcut floare din floare,
cînt nescuturat de rouă.

G l a s u l t ă u,
vîntu-n frunziș,
o b r a z i i,
rotunșimi de piatră,
peste care-a zăbovit
sculptorița,

indelung,
să le facă tiparoase;
p ă r u l
cu doiniri de glie
e-a porumbului mătase...

Așa ești în mîntea vremii,
t u,
Maria-a lui Tănase.

Cîntă Ioana...

J i u l
a răsturnat cerul cu stele,
într-un coș de nuiele.

Iar amurgul de jar
ți-a umplut
un pahar.

Tu l-ai sorbit
pe-ndelete,
tămăduitor
la sete,
la cald,
la rece
și la dor.

Ți-ă mai pus
pe creanga sufletului
o frunză
din virful dudului,
care s-a-mbibat în vînt
și de lacrimi,
și de cînt.

L a r n a
te-ncălzește
o broboadă de cîntec;
c i n t e c e
cutreierătoare,
ca o herghelie nevăzută,
în tropot
înrudite cu șoapta ierbii,
cu melodia ta,
un murmur de mîhnire
și de clopot.

Cîntecule tale
cu vorbe lumeste,
sînt rugăciuni,
fac jarul suferinței
în tăciuni.
Glonțul cîntului tău
d o b o a r ă,
lovește pe dinăuntru,
unde nu-i leac,
ca pe dinafară.

Tu ai strîns
într-un bob de griu,
inima cîntului
și l-ai ocrotit în palmă,

I a s o a r e,
pînă a dat bobul floare.

Și i-ai dat drumu-n pîriu
și apoi din riu în riu,
pînă la mare,
imensă pianină...

Cîntă Ioană,
viersul tău
d o a r e
și alină.

HARRY NEGRIN

Chemarea nopților

Căsuța ta
văruiată proaspăt
e așezată
la marginea cătunului
în drumeagul vînturilor
și-n triunghiul corciorilor
ce merg în Sud...
Din ea ascult
chemarea nopților,
fumul îl văd
cum se înalță
ca un nimb
în apusul de soare
peste care se așterne
cu pași grăbiți
bruma.

Orgi surde

Forfotă în iazuri
Plouă...
În prunduri
Dans de sălcii
Cu plete-n pămînt,
Caii melancolici
În luncă
Într-un galop
Dezacordat
De anotimpul sur,
Se opresc
Și ascultă orgile surde.

Vis?

Pașii lasă urne adînci
pe recele nisip
în depărtări ai să pleci
în valul apei cu alt chip.

Vara va veni din nou;
albatroșii înzăpezind stuful,
supla speranță cădea-va-n ecou
legănînd în somn văzduhul.

Decembrie

Scriu cu singe că am destul
în pămîntul acesta mînos
despre Unirea sacră.
Scriu despre Bobilna, Țebea
de Blaj și de Alba cetate,
despre gîia cu piatră de hotar
născută din tezaurul de colb.
Scriu despre Mihai, sub ciubărul lunii
de gerul strecurat de veacuri în cuvinte
despre Horea și ai săi
trași de tiranica roată,
privind la hora Dacă, etern visată.
Privesc spre mindra cetate
cu brațele deschise
și scriu,
și voi scrie de ceasul Unirii, ce-l cîntesc
de-un întii Decembrie
de-a pururi măreț.
Scriu în granit și-n piatră,
vis adus de pe coline
încremenite în altare
aici la Țebea lancelui, părinte.
Întorc privirea din Alba cetate
și scriu Patrie, sub răbdătoarea lună
despre Unirea cea Mare,
sădită, crescută
aici în spațiul sacru românesc,
încrustat de-a pururi în
Coloana Infinită.

MIHAI PĂSCULESCU

Acuarela

Cînd pasărea furtunii
va mai țipa pe dig
vei ști că ea nu este,
vei ști că eu te strig.

Cînd, valuri-valuri, marea
va reveni mereu
vei ști că ea nu este,
vei ști că-i ochiul meu.

Cînd brizele de seară
prin plete-ți vor umbra,
vei ști că nu sint ele
vei ști că-i mina mea.

Cînd stelele în mare
vor cade-ntr-un tîrziu,
vei ști că n-au fost ele,
ci dorul meu pustiu.

În ziua fără nume
cînd fi-va să nu fiu,
lumină de nisipuri
mereu am să te știu.

Și-n ziua fără nume
tu, unul din copii,
vei pierde jocu-n ape
și n-ai să mă mai știi...

SANDU ȘTEFĂNESCU

La Opera română

● Vineri 27 noiembrie (ora 18), Ștefan Bănică, Beatrice Bleont, Mihaela Țigănuș și Carmen Angheluş sint protagoniștii în baletul Peer Gynt (regia și coregrafia: Mihaela Atanasiu) pe muzica lui Edvard Grieg și a unor compozitori moderni.

● Opereta plină de vervă a lui Johann Strauss, Liliacul, simbată 28 noiembrie, la ora 18, cu concursul lui Florin Diaconescu (Eisenstein), Elvira Cirje (Rosalinda), Silvia Voinea (A-dela), Ștefan Teodorescu (Frank), Lucia Cicoară-Drăgan (Orlovski), Ștefăniță Lascu (Alfred), Constantin Gabor (Frosch), Cristian Mihăilescu (Falke), Nicolae Andreescu

(Blind), Georgeta Cosmescu (Ida), Dirijează Constantin Petrovici.

● Daniela Vlădescu apare în rolul titular din Motanul înculțat de Cornel Trăilescu, matineul (ora 11) de duminică 29 noiembrie. În alte roluri: Cornelia Pop (Domnița), Cristian Mihăilescu (Împăratul), Alexandru Moisuc (Robul), Nicolae Bratu, Nicolae Andreescu, Nicolae Constantinescu și Ștefan Teodorescu (Cei 4 slujitori). Conducerea muzicală: Lucian Anca.

● Trei capodopere ale muzicii franceze (Simfonia spaniolă de Lalo, Preludiu la după-amiază unui faun de Debussy și Simfonia fantastică de Berlioz), constituind trei baletе în coregrafia Doinei Andronache, vor fi prezentate duminică seara, la ora 18. În distribuție figurează: Roxana Colceag și

Laurențiu Guinea (în Simfonia spaniolă, unde Lidia Oprisan susține soloul de vioară); Cristina Opincaru (debut) și Gabriel Opincaru (în poemul simfonic al lui Debussy) și Daniela Constantinoiu, Mihaela Țigănuș, Laurențiu Guinea în „Fantastica” lui Hector Berlioz.

● De o mare audiență, la public, opera Nabucco al lui Giuseppe Verdi, la a 6-a reprezentare, intruneste pe solistii: Vasile Martinou (Nabucco), Iulia Kirkoșca de la Opera Maghiară din Cluj-Napoca (Abigaille), Dan Zancu (Zaccaria), Veronica Gârbu (Fenena), Gabriel Năstase (Ismael), Ion Grigorescu (Marele sacerdot), Cornelia Angelescu (Anna), Nicolae Andreescu (Abdallo), în direcția muzicală a lui Cornel Trăilescu. Joi 3 decembrie, la ora 18.

Izvor și fluviu

(Urmare din pag. 9)

în revistă, prin mijloace specifice de expresie — literatură și artă — realizări remarcabile obținute de colective de muncă și învățatură din diferite sate și orașe ale țării și s-au „decupat” neajunsuri și neîmpliniri determinate de atitudini nedorite care, înlăturate cu hotărîre, lasă loc larg și liber de manifestare patosului și competenței, dăruirii și eficienței, îndrăzneții și curajului în aplicarea noului, într-un cuvînt, progresului în toate domeniile noastre de activitate.

Alternativ, în afara concursului, au avut loc sesiuni literare ale Cenaclului Asocia-

ției Scriitorilor din București atât la Buzeni cit și la Sinaia, precum și recitaluri de înaltă tinută artistică (versuri, scene din piese de teatru) susținute în fața a sute și sute de spectatori de actorii Tamara Buciuceanu, Rodica Mandache, Cristina Stamate, Ion Caramîtru, Virgil Ogășanu și Horațiu Mălaele.

Un nou afluent spiritual a izvorit, așadar, la Buzeni în acest ultim trimestru al anului 1987, perioadă încărcată cu evenimente politice cu adîncă rezonanță în viața patriei. Acest afluent și-a și croit albie, alături de atîția alții cu izvoare în întregul relief cultural al țării, spre fluviul cel mare al talentelor și gîndirii novatoare: Festivalul național „Cîntarea României”.

(Urmare din pag. 9)

manifestări trebuie să consacre noi dramaturgi, să se constituie cu precădere într-o rampă strălucită de lansare a tinerei generații de autori dramatici. În primul rînd pentru că viitorul este oxigenul valorii, iar în al doilea rînd pentru că celor opt ani de cînd ființea-ză Gala le-au corespuns opt zile de reprezentanții și nu e firesc ca din acestea doar două să respire viitorul — „Dalbul pribog” de D.R. Popescu (montată de Timișoara) și Havuzul de Paul Everac (montată de Teatrul Național din Tîrgu Mureș), cu atit mai mult cu cit acești doi autori au deja o operă constituită și au ajuns în fața maturelor lor teste-mente artistice: amîndouă piesele menționate mai sus au ceva

comun — profesiunea patetică de credință în șansele eterne de regenerare ale artei și ființei umane!

Ar fi de dorit ca viitoarele ediții ale Galei să „riște” mai mult în privința schimbului de miine al dramaturgiei noastre pentru că punînd la socoteală chiar și creații mai noi ca Io-neytii de Platon Pardău, sau Un suflet romantic de Tudor Popescu (regizat de Magdale-na Klein la Teatrul maghiar de stat Timișoara) balanța înclină, oricum am potrivii cîntarul, tot în favoarea textelor deja „clasicizate”, accentul de repertoriu al Galei căzînd pe reluări de prestigiu (evident incontestabil), pe succese verificate, unele de cîțiva ani buni cum sint Să nu-ți faci prăvălie cu seară de Eugen Barbu (Teatrul „Giulești”) sau Evul mediu intim-

plător de Romulus Guga (Tîrgu Mureș), succese oricînd binevenite într-o astfel de sinteză recapitulativă cu singura condiție ca această manifestare să-și respecte, în primul rînd, ca pe o garanție a identității și continuității sale, propriul generic: „dramaturgie română actuală”.

Din punctul de vedere al spectacologiei putem afirma fără nici un risc că manifesta-rea de la Timișoara a fost un veritabil festival al celor mai bune forțe regizorale și actoricești, un triumf compensator al devotamentului și bucuriei de a juca.

Realizări incontestabile ale dramaturgiei actuale sint piesele Io, Mircea Voievod de Dan Tărchilă, în regia lui Alexandru Tocilescu, cu o scenogra-fie și o distribuție pe măsură în care a strălucit Victor Re-

bengiu, Evul Mediu intimplător (în regia lui Cristian Hadji-culea), Amurgul burghez de Romulus Guga (în regia lui Dan Pița) și desigur premiera lui D.R. Popescu, Dalbul pribog, în regia lui Ioan Ieremia și scenografia Emiliei Jivamov, avînd în distribuție pe actorii Larisa Stase Mureșan, Ion Haiduc și Traian Buzoianu — piesă care constituie din toate punctele de vedere marea revelație a Galei dramaturgiei românești actuale. Este un exemplu fericit cînd textul de cea mai profundă angajare umană și estetică întilnește colaborarea tuturor factorilor de spectacol, de la regie și scenografie la jocul actorilor, într-o solidaritate care va asigura întotdeauna victoria teatrului ca forță vitală a expresivității umane.

8-15-XI-1987

GALA DRAMATURGIEI-ROMANEȘTI-ACTUALE

Stagiatură și stagii

Reluăm în discuție, prin grupajul de față, problematica stagiaturii și a stagiilor, tineri aflați în primăvara profesiei lor, tineri care trebuie urmăriți și îndrumați cu atenție, dar care se cuvine a fi, în același timp, investiți cu serioase responsabilități și priviți cu încredere.

Să spunem, de la bun început, că, în marea majoritate a cazurilor, stagiilor li s-au oferit condiții optime de realizare pe toate planurile și că stagiatura este o perioadă realmente fertilă, oferind tinerilor care o străbat șansa de a-și vedea realizate speranțele nutrite pe băncile facultății. Nu este, însă, mai puțin adevărat, că sunt și cazuri în care stagiatura e privită și tratată în cu totul alt chip. Dar, despre toate acestea veți putea afla amănunte concrete în reportajele de față.

Simplu și direct

Școală cu serioasă tradiție, cu faimă în zonă, Liceul „Alexandru Sahia” din Oltenița și-a întinerit mult, în vremea din urmă, colectivul didactic. Aflăm, în primul rând (lucru, de altfel știut de toată lumea) că, spre deosebire de alte domenii de activitate, învățământul este spațiul în care, din chiar prima zi de muncă, cadrul didactic — fie stagiari, fie cu gradul I — este investit cu multe și precise responsabilități. Sunt profesorii stagii suficient de bine pregătiți — profesional și pedagogic — pentru a trece cu bine de acest prim și decisiv impact? Sunt ei sprijiniți așa cum se cuvine pentru a pași cu dreptul în carieră? Directorul Alexandru Ruse nu pare tulburat de această serie de întrebări. Stagiarii aflați în el de-al treilea an de activitate — Catrinel Negură (profesoară de fizică), Marius Alexandrescu (de matematică) și Marian Andrei (de educație fizică), precum și profesoara de chimie Elena Geană (în al doilea an de muncă didactică) sint, deja, cadre de nădejde ale școlii. Așa cum promit a deveni și profesorul de matematică Anghel Panait și cel de fizică Marius Hristev, absolvenți de facultate în acest an. Pe ce se bazează optimismul conducerii școlii? În primul rând pe impresiunile bagaj de cunoștințe de specialitate cu care tinerii profesori vin la catedră, fapt atestat și de mediile mari obținute în facultate. Apoi, pe dorința acestora de a deveni profesori adevărați. Sigur, pregătirea lor pedagogică nu este la nivelul celei științifice, la nivelul cușterii obiectelor de studiu care proaspeții absolvenți le vor preda. Însă comisiile metodice și consiliul de conducere depun considerabile

eforturi pentru a-i deprinde pe noii lor colegi cu întocmirea corectă a planificărilor și a planurilor de lecții. Se mai adaugă la aceste strădăni și o seamă de facilități, menite a-i ajuta pe stagii să pătrundă cit mai repede și mai ușor în ceea ce încă de pe vremea lui Comenius se numea „arta de a-i învăța pe toți toate”: orare corespunzătoare (evitându-se excesul de „ferestre”, astfel încât tinerii profesori să aibă suficient timp pentru pregătirea lecțiilor), încadrare pe verticală (pentru cuprinderea, într-un singur an, a întregii materii de la toți anii de studiu), repartizarea de clase omogene, cu mai puține probleme, încredințarea, ca diriginți, a unor colective de elevi cu bune rezultate. Totul este organizat în ideea de a le oferi noilor încadrați posibilitatea de a-și dubla cunoștințele teoretice de specialitate cu deprinderi practice solide, de a evita, pe cât posibil, eșecuri care și-ar putea pune amprenta nefastă asupra întregii deveniri a proaspeților profesori. Nu este un regim cam preferențial? Nicidecum — sosește prompt răspunsul. Și noi, cadrele didactice cu experiență, am beneficiat, în primii ani de profesorat, de un tratament asemănător și a fost foarte bine.

Ce-am putea spune, sintetizând datele care ne-au fost oferite la Liceul „Alexandru Sahia” din Oltenița, decât că pătrunderea în munca de profesor se realizează aici simplu și direct, cu deplină încredere în puterea de muncă și dorința de afirmare a celor mai tineri profesori, cu gândul la binele școlii, adică la temeinica pregătire pentru muncă și viață a tuturor elevilor.

D. M. ALEXANDRU ■

Specialiștii Daciei de mâine

Ne așteptam să purtăm cu stagiarii de la Întreprinderea de Autoturisme Pitești o discuție lungă, pe-ndelete. Ne-am înșelat. Am întâlnit stagii grăbiți, cu ochii mereu pe ceas, cu multe treburi de rezolvat pînă la sfîrșitul programului. Inginerul Emil Corbu ne roagă să discutăm cu el primul fiindcă are de „ascultat” motoarele unui lot de Dacia ce vor porni spre China și Israel. A venit aici de un an și zece zile. Știe cu exactitate data încadrării, fiindcă acest moment nu se uită niciodată. Este clipa cînd deschizi ușa profesiei, și în cazul lui, nu o ușă oarecare, ci poarta monumentală spre lumea autoturismului, românesc. Ne mirăm cum, cu așa puține luni în rubrica vechime, a ajuns un fel de cardiolog al motoarelor în secție, cel care apreciază dacă tic-tac-ul în 4 timpi al acestei inimi a mașinii sună sănătos sau gîfite a boală. „Am fost introdus chiar de la început în miezul meseriei și am căutat să nu mă fac de ris. Îmi plac muncile cu responsabilitate”. Emil Corbu a căpatat, în scurtă vreme, prestanță profesională. A

doza zi de la angajare, șeful secției, Viorel Cristescu, după ce l-a bătut camaradereste pe umăr, urîndu-i bun venit, l-a și repartizat ca tehnolog. A fost supus unui mic test de către maestrul Gheorghe Călugăru. Un maestrul de 32 de ani! „M-au pus să ascult 2 motoare, povestește. Unul torcea perfect, celălalt avea un ușor zgomot de șchiopătare. L-am indicat pe cel bine reglat. Au ris și au spus: ești bun de trecut la bandă!”

La Întreprinderea de Autoturisme Pitești, stagiarii este repartizat într-un loc de muncă unde lucrează efectiv, devine o rotație necesară în angrenajul uriaș al întreprinderii, răspunde de ce face și de cum face. Este lăsat să abordeze pieptiș profesia și întîlnindu-se cu greutăți pe care trebuie să le rezolve singur, accelerează în perfecționarea cunoștințelor cu care a venit din facultate. Ileana Ghiță din Ostroveni-Dolj, imediat după ce a prezentat diploma Facultății de Științe Economice, a fost repartizată să facă prețuri de producție la cîmăni. Este iute, vorbărească și are un demaraj de mașină de formula unu cînd începe

să ne povestească cum a trecut anul de cînd s-a angajat aici. „La facultate am făcut un singur semestru de prețuri și, de frică, la început am și plîns. Alexandru Isop și Monica Gorgoi m-au învățat cu răbdare metoda de calcul, iar cînd, la prima încercare, am făcut o greșală, nu m-au certat, ci m-au așezat lîngă ei la birou și am refăcut totul de la capăt.”

Ovidiu Zăbavă este în al treilea an de stagiatură, a fost șef de promoție și are aerul acela special pe care-l întîlnești la toți computeriștii. La cîteva zile după venire, a propus să se treacă la proiectarea asistată de calculator pentru dispozitivele de control. „Eu, stagiari, am fost la masa tratativelor cu firme străine, am fost trimis în delegații pentru achiziționarea de echipamente de calculator, și toate aceste dovezi de încredere m-au obligat să ofer fabricii tot ce am mai bun din zestrea mea de cunoștințe.”

Uzina face tot posibilul ca stagiarii, pentru a doua oară boboci (de data aceasta în anul I de profesie) să se simtă bine, să înțeleagă că sint mezinii marii familii din Colibași. Nu stau în cămin. Matematiciana Anca Ciornei și TCM-ista din Iași Lavinia Huțșoru, prezentate la pos-

turi pe 1 septembrie în acest an, stau în garsoniere pe același palier al unui bloc de stagii. Anca a refuzat să lucreze la centrul de calcul, căci: „N-am făcut 5 ani de mecanică și matematică, ca să nu le aplic direct în industrie. Sint bucuroasă că azi am făcut prima lucrare independentă.” Lavinia a intrat și ea direct în pîine, la secția de presaj a pieselor pentru noua caroserie.

La Întreprinderea de Autoturisme Pitești vin anual peste 160 de absolvenți. „Cînd unii sint puțin speriați în fața necunoscutului, spune șeful biroului învățămînt, Anghel Ion, le zicem pe nume, ne purtăm prieteneste cu ei, ca să treacă ușor peste emoțiile începutului. Sintem și noi părinți, și îi privim ca pe copiii noștri. După stagiatură, majoritatea rămîn la noi”. Și mai este o performanță: toți se realizează profesional. Așa se face că inovația privind o mașină originală de rectificat axe cu came care, introdusă în flux, a adus o eficiență de 3,5 milioane de lei, poartă semnătura stagiului Ion Pilmuș. Stagiarii de azi, cu visuri și dorința de-a arăta ce pot, sint cei ce vor produce Dacia modernă a anilor viitori.

FLORIN CONDURĂTEANU ■

Medici sub tutelă

Doctorița pediatră Mariana Dușinșchi a absolvit facultatea în 1972. Supunînd unui oricît de sever examen cei 15 ani de viață ca medic, nu se poate spune că i-a parcurs ușor, dar tocmai acest fapt i-a adus satisfacții și împliniri. S-a întors în Vrancea, de unde plecase, dar nu pe asfalt, în orașul natal, Focșani; ca toți absolvenții promoției sale, a revenit ca medic de țară. La dispensarul din satul Hinculești al comunei Vulturii. Realitatea a cufundat-o rapid, din primele zile, în apele adînci și imprevizibile, prin care a navigat cu stăruință și străduință. Cu forță chiar, cu bărbăție, cu responsabilitatea pe care jurămîntul dat la intrarea și la ieșirea din facultate o grefează în conștiința fiecărui medic. Într-o iarnă grea, o naștere grea, ce punea în pericol viața tinerei mame, a fost marele său examen. După cuvenitul stagiului la țară, urmează treptele firește (pe atunci) ale secundariatului. Revine iarăși, acasă, la Focșani, ca medic specialist pediatru, unde își afirmă și-și confirmă vocația și competența. Urcă trepte profesionale iar, la mai puțin de 40 ani, în plină tinerețe, este promovată să conducă marele spital.

Biografia tinerei doctorițe, fără voia sa, complexează însă pe mai tinerii săi colegi — stagiarii. Și sint în Spitalul județean Vrancea 117 absolvenți — generaliști, pediatri, stomatologi — din 3 centre universitare medicale din țară, din București, Iași, Tg. Mureș. În toate fazele stagiului, de la anul I la al III-lea. Ei au făcut cunoștință pînă acum, cum ne-o declară, cu numeroase asemenea biografii, încît, aproape, nu mai suportă să asculte alta. Cînd ajung la Chirurgie, află că șeful acestei secții, remarcabilul dr. Cristodor, opera din anul IV de facultate. Era intern la un spital. Cînd ajung la Medicina muncii, află cum dr. Ionescu (șefa disciplinei respective) s-a lovit din primul moment al sosirii la dispensarul rural, unde fusese repartizată, de un caz dramatic. Nici nu coborîse bine din șareta ce o purtase de la gară la dispensar că a și fost chemată la un muribund. Un suferind de bronhopneumonie complicată, pe

care l-a salvat. Ceea ce i-a dat siguranță de sine, ceea ce i-a dat suportul moral necesar profesiei sale. Prin toate secțiile află, în mod firesc, povestește, fără emfază, fără intenții moralizatoare, colegial, la o cafea, despre asemenea întîmplări care i-au călît și i-au transformat în medici adevărați, pe confrății lor mai mari. Dar și reacția stagiilor este firească. Îi invidiază. Asemenea trăiri le alimentează un anumit sentiment de inferioritate. El se simt, și chiar sint, medici sub tutelă. Trebuie precizat că nu este vorba despre o situație particulară existentă doar la Spitalul județean din Vrancea — specialiștii de aici se străduiesc să-i pregătească, în conformitate cu programa stabilită de Ministerul Sănătății, cît mai bine pe medicii stagii, mîine vor fi colegii din dreapta, cu care vor lucra cot la cot, și vor împărtași succesele ori insuccesele, faima bună ori mai puțin onorantă — este vorba de însăși condiția medicului stagiari. Camelia Bălănescu (absolventă a I.M.F. București, în 1986) ne împărtășește suferința lor interioară trăită în fiecare dimineață, cînd aud, în urma lor, bolnavii vorbind prin saloane: „Trebuie să vină medicul la vizită, pînă acum a fost stagiarii”. Ce e, în fond stagiarii? „Încă un fel de student. Unul care a trecut dintr-o facultate de 6 ani într-una de 3”, răspunde Roxana Albu, stagiari de anul I, absolventă de la București. Este un fel de joacă de-a medicina, am spune noi.

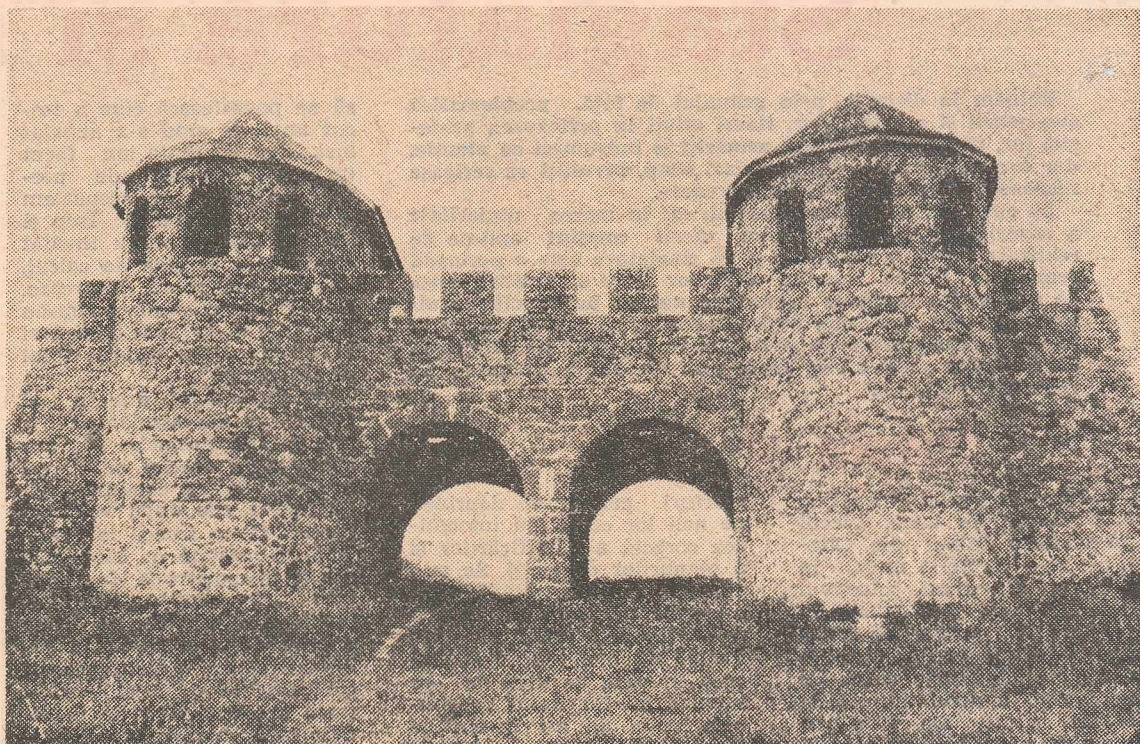
El este secundul, el este ajutorul medicului specialist (de la care învață). Asta e programa stagiului. Poate medicul specialist, titularul, răspunzător de viața și sănătatea bolnavului ce i s-a încredințat, să lase un stagiari să conducă actul medical respectiv? Nici vorbă! Și atunci, stagiarii rămîne în expectativă, observator la masa rotundă a profesiei. „Sigur că aprofundăm o serie de cunoștințe, dar, lipsiți de responsabilitatea specifică profesiei noastre, cu fiecare caz în parte, rămînem, volens-nolens, la periferia ei. Ceea ce ne alimentează, la cei mai multi dintre noi, stări de conștiință contradictorii. Pen-

tru unii — delăsare, pentru alții — regretul de a fi urmat medicina ori sentimentul inutilității de a te fi pregătit temeinic în cei 6 ani de studii”, își afirmă gîndurile, cu toată gravitatea, interlocutoarea noastră, Camelia Bălănescu. „Și te întreb, o completează pediatra Gina Udrea (absolventă de la Tg. Mureș, stagiari tot în anul I), dacă instrucția ta își găsește echivalentul real în societate și în viață? Pe lîngă faptul că e prea lung, acest sistem de stagiari, a cîte 3 ani petrecuți într-un spital județean, se arată un inconvenient nu numai pentru noi, absolvenții, să zicem, tineri nerăbdători (deși terminăm facultatea în jurul vîrstei de 25 de ani) să intrăm în viață, să arătăm ce putem și că putem, doritori, să fim utili semenilor noștri, dar și pentru spitalele județene. Încercăm răspunderea, munca, și așa destul de grea și de mare, a medicilor specialiști. Oricîtă atenție, încredere ne-ar acorda, nu pot să ne transfere activitatea efectivă, cu bolnavul. Răspunzător în fața legii și a conștiinței, el este. Nu poate, de pildă, să-l lase pe stagiari să opereze, nu? Chiar dacă ar fi vorba de o apendicită. Asta se știe, și au discutat-o, nu o dată, profesorii noștri. La fel cum se știe și faptul că, după acești 3 ani, noi urmăm să fim repartizați, în fine, ca medici de circumscripție. În rural sau urban. Și ne vom lovi de multe alte probleme neînvățate nici în facultate, nici în stagiari, întrucît trebuie respectată programa stabilită a acestuia din urmă. Eu, ca pediatru, de pildă, mă simt ruptă de pediatrie. Conform regulamentului, cei 3 ani sint împărțiți în 6 stagii clinice și cîteva substagii, pe specialitățile de bază (interne, chirurgie, obstetrică-ginecologie, boli infecțioase, pediatrie, dispensar), timp de cel puțin 2 ani și jumătate, practic, sint îndepărtată de specialitatea pentru care m-am pregătit 6 ani și pe care o voi practica. „Încă un exemplu — o completează Viorel Haiducu (absolvent de la Iași, în anul II de stagiari) —, la cîrcă ne întîlnim cu o serie de evidente ce trebuie riguros ținute și pe care nu știm să le alcătuim. Nu le-am aflat nici în facultate, nici în stagiari (nu sint prevăzute). Și doar fac parte din munca noastră, acoperă o birocrație necesară, dacă ne-am gîndi numai la cea care te ajută în urmărirea bolnavilor cronici ori în profilaxia unor boli frecvente într-o zonă sau alta. Sistemul actual de stagiari cuprinde astfel o multime de lucruri utile dar și multe inutile. Deși s-a mai spus, repet și eu, în primul rînd este mult prea lung. Gîndiți-vă la noi, la băieți. Dacă ai fost incorporabil, termini la 26 de ani facultatea. Urmează acest stagiari de 3 ani și ajungi în pragul vîrstei de 30 de ani. În cazul cel mai fericit, cînd ai avea posibilitatea să dai imediat concurs pentru secundariat, mai urmează alți 3 ani de pregătire într-un spital. Te întorci, să zicem, medic specialist chirurg la Focșani, unde, firește, o iei de la capăt cu ucenicia, căci n-o să ajungi de la început mîna întîi. Și așa te trezești în plină maturitate, la 40—45 de ani că n-ai făcut mare lucru. Că abia de acum încolo începi să fii medic pe picioarele tale. De la vîrsta asta în sus mai poți să ai contribuții în dezvoltarea profesiei tale?!”

Concluziile le-au punctat, singuri, stagiarii. Sint maturi și lucizi. Punctul lor de vedere se cere ascultat. Și luat în considerare.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Castrul roman de la Moigrad își dezvăluie tainele

Poarta principală a castrului reconstituită cu ajutorul materialului arheologic dezgropat

În apropiere de Zalău, pe dealul Pomătului, acolo unde arheologii au scos din noaptea istoriei anticul Porolissum, la Moigrad, deci, cu exact trei ani în urmă, o echipă de arheologi ne-au asigurat, cât și multe din tainele locului vor fi elucidate prin osirdia unor studii și viitoare decopertări de teren. Înterlocutorul nostru de atunci, arheologul Alexandru V. Matei, a devenit între timp director al Muzeului județean de istorie dar, ne-a mărturisit dumealui, a continuat să rămână legat atît prin preocupări, cît și sub raport sentimental de șantierul de pe dealul Pomătului. Și tot de la arheologul Matei am mai putut afla că, într-adevăr, cercetătorii s-au ținut de cuvînt și au putut aduce lumină peste câteva din enigmaticele așezării. Iată-l, deci, și pe reporter bucuros că-și poate onora promisiunea făcută cu doi ani în urmă, atunci cînd și-a asigurat cititorii că va reveni cu noi amănunte de îndată ce specialiștii vor fi în măsură să i le comunice.

Castrul roman de la Moigrad, ne permitem să reamintim, durat pe o mai veche așezare dacică, în vecinătatea căruia a luat naștere o localitate dacoromană, ridicată la rang de municipiu sub domnia împăratului Septimius Severus, a intrat, paradoxal, în atenția cercetătorilor mai tîrziu decît toate celelalte orașe ale Daciei romane. Primele ipoteze în legătură cu originea vestigiilor de pe dealul Pomătului datează din cea de-a doua jumătate a veacului trecut și, interesant de reținut este faptul că tocmai un mare patriot român, fostul ofițer de geniu Iulian Marțian, dezlanțuie o veritabilă campanie de presă pentru a demonstra că la Moigrad se află ruinele anticului oraș Gelones și că Porolissum trebuie căutat undeva în județul Bistrița-Năsăud. Abia la începutul secolului nostru, săpăturile au scos la iveală inscripții și alte dovezi ce aveau să certifice că la Moigrad se află Porolissum, oraș de primă mărime în această provincie din nordul imperiului, pomenit și descris de mai mulți cronicari și istorici latini.

Din păcate, așa cum arătam și în precedenta noastră relatare, soarta vestigiilor de la Moigrad n-a fost una deloc fericită. Lovite, probabil, de valurile succesive ale populațiilor migratoare, castrul și așezarea civilă au suferit pierderi ireparabile. Dar ceea ce n-au apucat să termine barbarii, s-a săvîrșit prin ignoranța și lăcomia celor de mai tîrziu, începutul și mijlocul veacului trecut reprezentînd cea mai dureroasă perioadă din istoria vestigiilor de la Porolissum. Dispunem de date certe că în acea vreme zidurile orașului mai aveau încă înălțimi apreciabile și că, tot atunci, locuitorii satelor megieșe au început demolarea așezării, bucată cu bucată, așezînd blocurile de piatră la temelii grajdurilor și la cea a clădirilor. Mai știm de asemenea că, tot în acea vreme, stăpînii locului, nobilii de la Gircei, incasau arenda de la țărani și în obiecte arheologice. Colecțiile de la Gircei, Zalău și Jibou au dispărut fără urmă

(probabil donate sau vîndute unor muzee sau colecționari particulari din fostul Imperiu habsburgic), după cum în chip la fel de misterios a fost instrăinat, în cursul evenimentelor din 1944, colecția de piese adăpostită de fostul muzeu „Astra” din Zalău. O carte tipărită chiar anul acesta în Editura „Sport-Turism”, sub semnătura arheologului Nicolae Gudea, poate oferi prețioase deslușiri în legătură cu istoria cetății. (Menționăm că cele trei fotografii din partea de jos a paginii sînt reproduse după lucrarea sa „Porolissum”). Cîteva din descoperirile cele mai recente n-au apucat să vadă cu toate acestea lumina tiparului, de aceea ne îngăduim să le inserăm în prezentul articol.

Din fericire, așa cum se arată și în lucrarea amintită, săpături sistematice, efectuate începînd cu 1948 și continuate pînă astăzi, ne permit să avem o imagine atotcuprinzătoare în legătură cu istoria și importanța acestui mare oraș și puternic centru militar al Daciei romane. Fortul avea forma unui patralater cu dimensiunile de 2500x3000 metri. De la **porta praetoria** — intrarea pentru oficiali — pornea un drum, pavat cu dale mari de piatră, pînă la clădirea comandantului. De o parte și de alta, au fost identificate o baracă pentru soldați și alte două barăci. Pe partea stîngă (praetura dextra), se înșirau un spital, trei magazine pentru cereale, un atelier, un mic furnal din cărămidă, înconjurat de gropi pline cu zgură de fier și numeroase creuzete din ceramică refractară în care s-au mai aflat resturi de bronz topit.

Zidul de incintă era prevăzut cu turnuri înalte acoperite cu țigle și olane. Deosebit de maiestuoasă s-a dovedit a fi apoi clădirea comandantului. Arheologii au identificat aici o poartă monumentală de la care începea o curte mare (atrium) pavată cu dale mari de piatră păstrate în chip surprinzător pînă azi. Curtea era înconjurată de un porticul lat de 4 metri sub care se ridicau inscripții și monumente. Urma o curte mai mică (peristilum). În partea din spate a clădirii se aflau șase încăperi, iar la mijloc o cameră mai mare în care se păstrau probabil stindardele unității. Pe aici au trecut și au fost cantonate o vreme, așa cum o demonstrează inscripțiile găsite Legiunea a XIII-a Gemina, Cohors I Ulpia Brittonum, Cohors V Lingonum, Cohors VI Thracum, Cohors I Augusta Ituraerum și alte unități militare.

Cu ocazia primei noastre vizite, gazdele ne-au arătat cu mîndrie una din cele mai recente descoperiri: amfiteatrul situat pe una din terasele dealului, cea mai mare arenă în aer liber de pe întreg teritoriul Daciei, depășind cu 150 metri pătrați pe cea de la Ulpia Traiană. Spectacolele puteau fi urmărite de 3000—3500 de spectatori, dar așa cum au arătat recentele cercetări, la început, edificiul a fost construit din lemn, acest material fiind folosit, de altfel, și la ridicarea castrului îndată după sosirea romanilor la Porolissum. Edifi-

ciile din piatră reprezintă opera anului 213, data cînd au început lucrările. Castrul avea să fie terminat în cinstea vizitei împăratului Caracalla, care, se pare, a stat la Porolissum două săptămîni. Cu acest prilej a fost amplasată și o statuie ecvestră a cezarului din care arheologii au izbutit să găsească mai multe fragmente. Ea reproducea în proporție de 1/15 modelul original și reprezintă un unicat al patrimoniului arheologic național. Se mai știe de asemenea astăzi că memorabilul eveniment din viața castrului și a municipiului a fost marcat și prin patru inscripții în piatră, una pentru fiecare poartă a cetății. Reproducem una din aceste notații omagiale: „Împăratul Caesar Marcus Aurelius Antoninus (Caracalla) cel cuvios, cel slăvit, cel mai fericit, cel mai mare învingător al Partilor, mare preot, cel mai mare învingător al Britanilor, a XVI-a oară investit cu putere de tribun, aclamat imperator a doua oară, consul a patra oară, părinte al patriei, proconsul, a făcut (această construcție)”.

Întreg materialul de construcție a fost adus din cariera de pe Măgura Moigradului, aflată și azi în exploatare și din cea a satului Jac. Și fiindcă am pomenit de această localitate, e locul să facem o altă precizare. Multă vreme, istoricii s-au întrebat cum este posibil ca o așezare pur românească, într-o zonă românească, să poarte un nume străin (Jac, de la ungureșul Zsák, adică sac). Enigma a fost elucidată tot de curînd prin munca istoricului Coriolan Suciu, autorul unui dicționar al localităților din Transilvania, care a dovedit, fără drept de tăgadă, că satul se mai numea în secolul trecut Sac (lat. saccus), toponimie romană, și că denumirea a fost reoficializată printr-o măsură arbitrară, alegîndu-se corespondentul maghiar al cuvîntului.

În ceea ce privește orașul Porolissum, prezentat pe larg în precedenta relatare, reamintim că el se întindea pe o suprafață de circa 60 hectare și adăpsea o populație de 20000—22000 lo-

cuiori. Inventarul arheologic, îmbogățit între timp, denotă o activitate economică înfloritoare: ateliere pentru producția de ceramică (cărămizi, țigle, olane), pentru cea de vase de lut, pentru prelucrarea pietrei și a sticlei. La Porolissum se produceau de asemenea podoabe și se ștanța moneda. A fost identificat chiar și un atelier pentru produs bani falși (denari de cupru poleiți cu argint), semn că această practică ilicită s-a născut odată cu circulația monetară. Indubitabile sînt și dovezile că viața economică a continuat să se desfășoare și după retragerea trupelor romane, cum o atestă existența atelierelor meșteșugărești, schimbul sistematic prin monedă, și întreg sistemul de viață de tip roman. Orașul mai ființa încă în secolul al VI-lea, așa cum o probează Cosmographia anonimului din Ravenna, iar obiectele de origine bizantină (cercei stelați prelucrați în tehnica cu granule) ne îndreptățesc să admitem că în secolele VIII—IX, numai o populație stabilă putea întretine relații economice cu Bizanțul.

Ei bine, multă vreme, istoricii și arheologii s-au întrebat ce rațiuni au stat la baza ridicării unui castru pe dealul Pomătului, teren foarte puțin favorabil unei asemenea construcții. S-a admis ideea că de pe această înălțime se supraveghea mai ușor trecătoarea Porțile Mezeșului, prin care se puteau strecura musafirii nepoftiți. Castrul făcea de altfel parte dintr-un sistem de fortificații așa cum o arată limpede harta lui C. Peutinger, unul din cele mai importante mărturii ale antichității. În acest document se poate vedea clar că Porolissum se afla chiar la capătul drumului ce traversa provincia de la sud spre nord. Mai mult decît atît: la 4 milia passum este indicată localitatea Certie (identificată cu Romita), iar la 7 milia passum Largiana (comuna Romănași). Distanțele sînt aproape identice cu cele indicate de cartograful antic. Dar la Porolissum, în cetate, lipseau cu desăvîrșire resursele de apă. E adevărat, în oraș au fost găsite

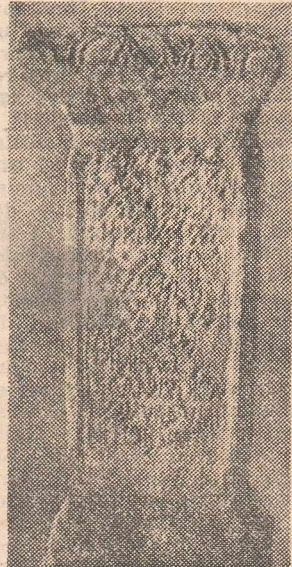
urmele unor puțuri (care, odată curățate, s-au reumplut cu apă), dar sus pe deal, în eventualitatea unui asediu, soldații erau lipsiți de apă. Enigma a fost elucidată în cursul ultimilor doi ani cînd lucrările de decopertare au dat la iveală un mare rezervor, lung de 30 m lat de 8 metri și adînc de doi metri și jumătate. Bazinul avea două ziduri, cel din exterior din beton ciclopian, cel din interior placat cu cărămidă și izolat stratificat succesive de tencuială. A fost descoperită și o conductă de plumb pentru scosul apei capacitatea totală: 460 metri cubi. Și tot în ultima vreme s-a mai fost descoperit un punct vamal, semn că așezarea avea și rolul de a tranzita mărfurile ce seoseau din zona dacilor liberi. Cercetări epigrafice au dus chiar la descoperirea a doi din vameșii timpului. Ei se numeau Claudius Xenophon și Marcius (piatra nu păstrează și restul numelui).

În sfîrșit, mai e locul să amintim că, tot cu doi ani în urmă, prin grija Comitetului județean de partid, au fost începute lucrările de restaurare a porții principale (porta praetoria) și a zidului de incintă, folosindu-se în acest scop materialul recuperat și blocuri de piatră din carierele pe care le-au folosit și constructorii romani. În prezent, vizitatorul are în fața ochilor imaginea castrului roman, aidoma celui de acum aproape 2000 de ani. Arheologul și istoricul Nicolae Gudea, autorul cărții amintite, a precizat că la intrarea în această mare rezervație arheologică din nordul țării să fie așezată următoarea inscripție latină: „AVE VIATOR HIS TEGITUR TERRIS POROLISSUM INCALITA MAIORUM URBS NOTRORUM STA. ADSPICE, COGITA ET NUNC VALI VIATOR. Sau ceea ce în traducere liberă înseamnă: „Fii binevenit, călătorule, oprește-te, privește, sub acest pămînt stă acoperit Porolissum, oraș vestit al strămoșilor noștri: cugetă și apoi umblă sănătos”.

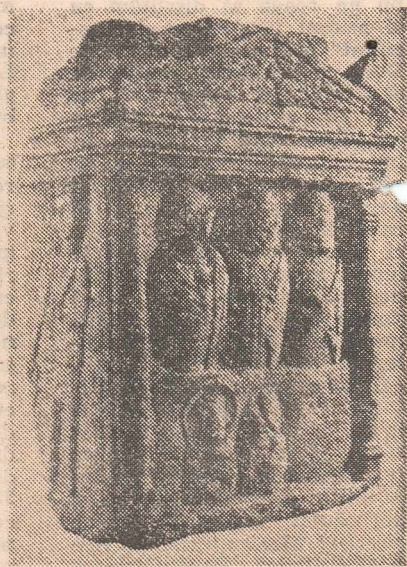
LIVIU TIMBUS ■

Camee reprezentînd-o pe zeița Pallas Athena

Inscripție în cinstea împărătesei Herennia Etruscilla

Altar funerar infățișînd membrii unei familii

Cine și-ar fi putut închipui, nu de mult, că ozonul ar putea salva un om de la amputație? Și totuși, lumea medicală poate afirma astăzi răspicat, că o mare categorie de bolnavi cu șanse de vindecare extrem de puține prin terapiile clasice, pot fi feriți de o asemenea dureroasă încercare, amputarea, o tehnică ce nu presupune în ultimă instanță vindecare, ci doar încrețirea — în extremis — de a salva o viață.

Noua terapie nu înseamnă, cum ar putea părea la prima vedere, un „tratament cu aer“, ci o șansă spectaculoasă de înălțare a o serie întreagă de maladii. În rindurile care urmează vom încerca să argumentăm, cu date oferite de specialiști, afirmația de mai sus. Cercetări practice în ultimii ani în întreaga lume medicală — cercetări privind revitalizarea tesuturilor — au impus astăzi această procedură modernă. Ozon-terapia, folosind ca agent de bază ozonul, având în plus, de partea sa și proba timpului, a dovedit că noul tratament reprezintă un punct de plecare cert în obținerea de succese sigure, verificate, **nechirurgicale**.

Ne putem întreba, pe bună dreptate, ce aduce nou ozon-terapia? Ținând seama de acțiunea sa puternic bactericidă, virucidă și fungicidă, ozonul determină o curățire rapidă a plăgilor infectate și aducerea într-un timp mult mai scurt la faza de granulare și cicatrizare; activează circulația sanguină, ceea ce are ca rezultat revitalizarea tisulară; favorizează dezvoltarea circulației colaterale în zonele hipoxice; diminuează activitatea florei microbice rezistentă la antibiotice; favorizează stingerea infecțiilor bacteriene în cistite și în colita mucoasă sau ulceroasă. Ozon-terapia nu exclude folosirea antibioticelor, dar reduce mult aplicarea lor, tratamentul fiind mai simplu, mai economic, cu rezultate net favorabile bolnavilor.

Terapia cu ozon era, până de curând, nu doar puțin cunoscută la noi în țară, dar și mai puțin aplicată. Singură, Clinica Chirurgică I din Cluj-Napoca (prof. dr. G. Ionescu, dr. P. Pintea, dr. A. Blaj) își anunța în revista „Chirurgia“ din martie 1985 primele rezultate ale noii metode de tratament, aplicată la un număr de 209 bolnavi cu insuficiență circulatorie periferică cronică. „Metoda este considerată ca valoroasă, simplă, nepericuloasă și economică, constituind o nouă resursă în arsenalul terapeutic al sindromului de ischemie cronică periferică“, concluzionează, la vremea aceea eminenții specialiști clujeni.

Cam tot în aceeași perioadă, independent însă de cercetările doctorului din Cluj-Napoca, doctorul bucureștean **Eugeniu Ciopala**, în vespica-l dorință de a ști, de a învăța tot mai mult pentru bolnavii săi, vine și el în contact cu o serie de informații privind încercările făcute în terapia cu ozon. De formație chirurgicală, excelent anestezist, Eugeniu Ciopala consideră de o viață că numai ca-

zurile așa zis nevindecabile constituie piatra de încercare pentru un medic. Înțelegând ce nebanuite șanse oferă această neindeajuns cunoscută terapie, medicul primar E. Ciopala s-a pus pe învățat. A vrut să afle totul, ba chiar, să meargă mai departe pe drumul nedefrăsat. „Dacă n-aș fi avut un partener, dacă nu s-ar fi ivit cineva care să fie alături de mine, sesizând importanța practică, să aibă fler în ceea ce privește ineditul la noi, poate rămâneam doar la studiul pur teoretic“ — declară astăzi doctorul Ciopala.

Acest pasionat al insolitei terapii și-a apropiat un colaborator la care a putut găsi mereu înțelegere și sprijin. În urmă cu 2 ani se producea una dintre acele fericite întâlniri, între doi oameni dăruți minu-

Ozon-terapia, o nouă șansă dată vieții

natei misiuni de a veni în ajutorul aproapelui aflat în suferință. Chiar dacă ziua începe pentru medicul primar **Constantin Ghileș** cu mult înainte de zori și se sfârșește mult după apus, împărțindu-se cu egală dragoste de oameni între pacienții clinicii O.R.L. a Spitalului Colțea și cei veniți să-și caute sănătatea la Dispensarul Policlinic Pantelimon — al cărui director este de la înființare — acest sufletist, reușește să găsească timp pentru tot ceea ce ar aduce o mică alinare bolnavului. Înțelegând din primul moment importanța ozono-terapii, directorul Dispensarului policlinic Pantelimon a socotit că, alături de cele 60 de specialități pentru care acordă consultații această instituție medicală, un loc important va trebui să-l aibă și noua procedură. Păreaerea specialiștilor este că instalațiile pentru ozon-terapia sînt indicate a fi plasate în policlinici, pentru a fi accesibile oricui, spitalele restringînd sfera de aplicare a tratamentului doar la bolnavii internați. Și nu s-au înșelat. Pe la Dispensarul Pantelimon au trecut în ultimul an, de cînd a fost inaugurat Cabinetul de ozon-terapia, sute și sute de pacienți. Fiind ferită de riscuri, indiferent de terenul biologic al bolnavului, procedura poate fi aplicată prin excelență ambulatoriu.

După un an de funcționare, cei doi medici sînt în măsură a ne informa cu precizie asupra domeniului de aplicare a ozon-terapii. Efecte pozitive nete s-au obținut într-o serie întreagă de situații: tratarea rănilor recente sau vechi, chiar și infectate, ulcere trofice și

varicoase, arterite — indiferent de faza evolutivă, infecții ale cavității bucale în practica stomatologică, infecții endocavitare (cistite), neplăcuta „zona zoster“, insuficiențe hepatice, boala Parkinson.

Durata unei sesiuni este în general de circa 20 de minute, o pungă ermetic închisă, prin care pătrunde ozonul localizînd zona afectată de boală. Concentrația de ozon și ritmul de succedare a sesiunilor variază de la caz la caz, în funcție de evoluția fiecărui bolnav. Aparatura din dotarea Dispensarului Pantelimon permite o dozare ce ajunge pînă la milioane de gram, în funcție de concentrație modificîndu-se și acțiunea terapeutică. „Nu spunem că am descoperit piatra filozofală și cu acest tratament am rezolvat totul. Dar, la cea mai mare parte a bolnavilor — peste 85 la sută — rezultatele au fost excelente. Am avut, de pildă, un pacient cu ulcere varicoase. Era suferind de 9 ani și renunțase la ideea de însățătoșire. Într-o lună și jumătate de tratament cu ozon s-a îndrăvenit. Un altul avea la mîna o plagă infectată de la un cui ruginit. Venea la pansat de 2 luni. Patru sesiuni au fost suficiente ca rana să se cicatrizeze. Cel mai important ni se pare faptul că această terapie poate salva o serie de oameni de la amputație. Pentru un deget cangrenat trebuia tăiat piciorul. Marea eficiență a tratamentului se pare că se regăsește în arteritele diabetice cu plagă ulcerată, care, inevitabil, ajungeau în final la amputații“.

După o experiență apreciabilă pe o cauzistică de ambulatoriu de un an, încurajați și de rezultatele obținute; medicii au introdus în practică o nouă variantă a ozon-terapii. Extrem de receptiv la mersul cercetărilor privind această metodă de tratament, Centrul de Hematologie condus de dr. doc. Vlad Apăteanu a pus la dispoziția Cabinetului de ozon-terapia toate trusele speciale de transfuzie ca și flacoanele sterile cu substanțe anticoagulante, absolut necesare autotransfuziei cu sine ozonizat. Noua variantă studiată și aplicată în ozon-terapia constă în recoltarea pe anticoagulant a unei cantități de 80—100 ml sînge, ozonizarea sa masivă, cu 2000 micrograme și apoi, transfuzarea imediată, la același bolnav, a sîngelui recoltat. Practic, asta înseamnă inundarea cu ozon — în final oxigen — a regiunilor bolnave. Ameliorările apar într-un timp mult mai scurt, tratamentul este mai eficient.

Terapia cu ozon — afirmă specialiștii — atît de puțin cunoscută pînă nu de mult la noi, începe să-și contureze valențele reale. Noua metodă oferă, fără doar și poate, o șansă în plus celor pe care terapiile tradiționale îi ajută mult prea puțin. Este, îndrăznim să credem, o motivație esențială pentru aprofundarea sa de cît mai multe cadre medicale și generalizarea tratamentului în instituțiile sanitare ale țării.

LIANA MOLNAR ■

Medicul generalist — principalul consilier de sănătate

În luna noiembrie, reunind peste 500 de medici, a avut loc la București primul Congres național de medicină generală. A fost pentru prima dată cînd „generalistii“, cel mai mare contingent de medici, s-au strîns la un sfat de asemenea amploare, venind din toate colțurile țării, pentru a dezbate probleme de apărare și promovarea sănătății întregului popor, pentru menținerea vîgoriei și tineretii națiunii noastre, pentru găsirea celor mai adecvate soluții în vederea asigurării unei neîntrerupte perfecționări profesionale conform cerințelor puse în fața personalului sanitar de partid și statul nostru, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu. Debutînd cu tema „Medicul de medicină generală, martor activ al istoriei naturale a bolilor cronice cu extindere în masă“, prelegere de aleasă ținută științifică expusă de profesor doctor Victor Ciobanu, ministru sînatății, manifestarea a scos în evidență sarcinile de o deosebită importanță pe care acest practician le are în vederea prevenirii și combaterii unor maladii netransmisibile aflate pretutindeni în lume, pentru implementarea programului de sînatate pe termen lung. Căci medicul generalist, adevărat consilier de sînatate al fiecăruia, este primul la care se prezintă omul cînd are cel mai mic simptom de boală, este cel care poate cunoaște cel mai bine tabloul organismului uman, prin el se face osmoza de indicații terapeutice și sfaturi medicale. Pe umerii lui se clădește acel adevărat edificiu al sînatății publice. Înarmat doar cu stetoscop și aparat de măsurare a tensiunii, dar cu mult har, pasiune și răbdare, el nu e în nici un caz doar un dispecer oarecare pentru dirijarea funcționărească a alte cabinetelor specializate, nu doar cel ce rezolvă cazurile ușoare, un fel de cenușăreasă a gomeniului, ci acela care, cu orizont larg și cunoștințe în toate domeniile, trebuie să pună diagnosticul corect, să apeleze la nevoie la cel mai indicat coleg de specialitate, să urmărească de aproape evoluția afecțiunii și eficacitatea tratamentului pe care să-l adapteze din mers condițiilor. Cum s-ar spune, în cel mai bun sens al cuvîntului, omul bun la toate, prin plurivalența lui profesională, prin capacitatea de a rezolva 60—80 la sută din cazurile de patologie curentă. Congresul a scos în evidență sarcinile acestui medic de prim contact, nu numai în asigurarea climatului de sînatate al individului, ci și al micii colectivități care este familia, sau a marii colectivități care este un oraș, o comună, sau o întreprindere. S-a relevat faptul că me-

dicul de medicină generală trebuie să desfășoare pe lingă acțiunile de diagnosticare — fără gres, de detectare a primelor semne de boală, de acordare de prim ajutor în urgențele altor specialități și o delicată medicină a omului sănătos, pentru evitarea îmbolnăvirilor prin viață rațională, fără factori de risc. Tot el este cel ce trebuie să participe efectiv la asigurarea unei dinamici demografice armonioase și la ocrotirea mamei, copilului și tineretului.

O mare pondere în problemele dezbătute a avut-o acțiunea energetică și permanentă ce trebuie să se întreprindă împotriva marilor „ucigași“ ai secolului: bolile coronariene și hipertensiunea arterială. Pe lingă noțiunile prezentate în terapia acestor maladii, s-a insistat asupra profilaxiei acestora, și anume, cea primară, de preîntîmpinare a oboselii inimii și vaselor, cea secundară, de împiedicare a agravării ei prin îngrijire adecvată și cea terțiară, de recuperare a celor bolnavi printr-o dispensarizare și supraveghere activă și atentă, redind familiei și societății oameni apți să ducă o viață normală. S-au prezentat lucrări clinico-statistice întocmite de colective din dispense comune, urbane și de întreprinderi cu concluzii interesante.

Un subiect care a polarizat interesul participanților a fost comunicarea „Necesitate și risc în tratamentul medicamentos de lungă durată în ambulatoriu“. S-a evidențiat importanța deosebită a stabilirii rigurose științifice a protocolului terapeutic ținîndu-se seama de riscurile diferitelor substanțe medicamentoase. Și în această direcție, medicul generalist are obligația de a pune frînă consumului abuziv de pilule, știindu-se că automedicația exagerată este nocivă și poate aduce daune grave organismului uman. De la tribuna congresului s-au pus în discuție și alte aspecte de mare stringență, cum ar fi depistarea precoce a cancerului mamar și de col uterin, hepatita virală și ciroza hepatică, bolile reumatismale, tratamentul pentru vîrsta a treia etc. În ultima zi a manifestării s-a desfășurat o masă rotundă cu tema: „Formarea și perfecționarea în specialitatea de medicină generală“ care a pus problema ridicării permanente a stăchetii de competență a generalistului.

Congresul a prilejuit un reușit dialog între cei care practică medicina generală, specialitate de confluență a diverselor domenii medicale, teritoriu interdisciplinar, veritabilă știință de sinteză, care presupune din partea omului în halat alb profesionalism, conștiință, responsabilitate și nu în ultimul rînd, căldă omenie.

FLORIN CONDURĂTEANU ■

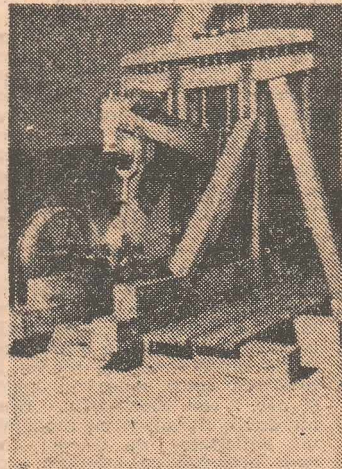
TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Valori ce nu trebuie uitate (III)

Vizitînd Muzeul capodoperelor științei și tehnicii din München, pînă astăzi cel mai mare din lume, ghidul mi-a atras atenția asupra unui exponat românesc extrem de interesant: o instalație de foraj rapid, de concepție românească, din anii 1893—1896, datorată inginerului **Anton Raky**, despre care știau doar că a lucrat vreme îndelungată în industria noastră. De alte date nu dispuneau. Întors în țară, mi s-a spus că, într-adevăr a activat decenii la rînd în schelele românești, iar din lucrarea O sută de ani de industrie petroliferă în România (1959, pag. 10), am aflat că, în anul 1904, a propus și introdus o suspensie elastică la balansier și la prăjinile de foraj, permițînd accelerarea vitezei de înaintare a sapei în teren. Apoi, într-o altă scriere, **Contribuțiunile la istoricul industriei miniere din România** (1931,

pag. 59), am găsit informația că Anton Raky a fost „primul care a avut ideea de a intercala între unealta de acționare și motorul de acționare un dispozitiv elastic“. Reproducem alături fotografia instalației Raky.

Așa cum nu cunosc măcar datele nașterii și morții inventatorului Anton Raky (poate că ele se află în vreoa șansă nedetectată de mine), nu le știu nici pe acelea ale inginerului român **Martin Bank**. În lucrarea **La ce servește gazul metan** (1960, pag. 23) se arată că în anul 1920 el „a înregistrat primul brevet din lume pentru fabricarea acetilenei din gaz metan“. Aplicat mai întii experimental în România, brevetul a stîrnit un asemenea interes, încît a fost patentat în 42 de țări — o omologare de care s-au bucurat din păcate prea puține priorități românești.

Mă voi referi acum la doi ingineri constructori aproape uitați. Dacă academicianul **Aurel A. Beleş** a fost una dintre personalitățile cele mai larg cunoscute ale ingineriei noastre, nu același lucru se poate spune despre tatăl său inginerul **Aurel Beleş** (1852—1942), coleg de studii universitare la Viena cu Eminescu și Slavici, despre care îi plăcea să povestească.

A făcut parte din pleiada inginerilor care au executat cea dintîi linie ferată realizată de cadre tehnice românești (Buzău — Mărășești), iar apoi a executat liniile Bacău — Piatra Neamț, Craiova — Calafat, Pucioasa — Pietroșița. Lucrări de înaltă tehnicitate din trecut sînt opera lui: podul combinat de cale ferată și șosea peste Jiu de la Jiteanu, viaductul de la Salcia, dificila șosea dintre Cirligul Caprei și vechea frontieră (în Valea Jiului) — trebuind adesea să învingă mari dificultăți de teren, prin îndrăznețe lucrări de artă.

Din vechea generație de ingineri nu trebuie uitate nici **Anton Chiricuță** (1879—1971), cu o existență de patriarh. În cursul unei activități ingineresti care a însumat 65 de ani, începută sub îndrumarea luiștrului Anghel Saligny, a muncit neobosit pentru buna organizare a construcțiilor și modernizarea lor. A introdus, pentru prima dată în România, piloni turnați în poziție orizontală, cu utilizarea de elemente prefabricate. A elaborat o nouă metodă de calcul a radielor, introdusă ulterior în standardul de stat 3465-52. Tot el a înființat primul laborator geotehnic din țara noastră. Redactarea,

în colaborare, a primelor prescripții pentru proiectarea și execuția construcțiilor din beton armat (1947) sînt de asemenea opera sa.

O personalitate ce ar merita cu prisosință să fie mai amplu studiată a fost **Grigore Sturdza** (1821—1901), fiul domnitorului Mihail Sturdza, poreclit Beizadea Vițel, datorită forței sale fizice. În general este cunoscut datorită faptului că a fost candidat la tronul Moldovei în 1859 și apoi, în mai multe rînduri, deputat și senator, de asemenea fondatorul ziarului „Democrația“. Dar Grigore Sturdza a fost și un spirit inventiv, ba chiar un filosof al științei. Cînd profesorul de gimnastică Spinzî s-a lansat în 1875 în satul Cristești dintr-un foisor, cu ajutorul unui planor, aparatul fusese construit după planurile lui Grigore Sturdza. De-a lungul mai multor decenii, el a imaginat și construit tot felul de aparate și instalații, care au funcționat cu succes. A publicat numeroase articole și studii științifice, precum și o carte despre **Legele fundamentale ale Universului** (1891), tradusă ulterior în franceză și germană.

I. M. ȘTEFAN ■

Contractările

Un simplu dialog între producători și comerț?

„Moda sezonului primăvară-vară 1988 este o modă laborioasă, nimic nu este întâmplător, este o modă deschisă improvizărilor, lăsând întreaga libertate de a selecționa ceea ce se potrivește fiecăruia”.

Această „introducere în subiect” (un subiect extrem de interesant pentru noi toți, indiferent de vîrstă și profesiune, contractările de mărfuri pentru trimestrul I 1988) nu ne aparține. N-am făcut decît să extragem cîteva pasaje din textul de deschidere al catalogului de „tendințe în linia modei pentru confecții — primăvară-vară 1988”, editat de Centrul de cercetare și proiectare a îmbrăcămîntului și oferit de către producătorii de confecții ai Ministerului Industriei Ușoare, spre informare, partenerilor lor din comerț.

Dacă așe mări ne anunță că ne aflăm în luna cadourilor, a mărfurilor și a preparatelor culinare, prea puțin știu că în acest an luna noiembrie a fost cea a contractărilor de mărfuri pentru prima jumătate a anului viitor. Prima vedere, totul pare extrem de simplu — producătorii (întreprinderile MIU și cooperativele UCECOM-ului, Centrocop-ului și Comitetul pentru problemele consiliilor populare) oferă, iar comerțul alege. Așa se și întâmplă de fapt, numai că nu e deloc simplu. Oferta e multiplă, mii de modele; noi sîntem 23 de milioane, iar cei ce aleg pentru noi, doar cîteva zeci de specialiști în probleme de comerț, de opțiunea cărora depinde cit de comod și modern ne vom îmbrăca și încălța, cum ne va arăta casa, ce culoare va avea strada verii viitoare, „amănunte” esențiale pentru confortul nostru fizic și psihic. Nu ne propunem o analiză exhaustivă a contractărilor, deși nu ar fi cituși de puțin lipsită de interes atît pentru părțile angajate direct în des-

fășurarea lor cit și pentru noi, beneficiarii.

Ne-am oprit, din multitudinea categoriilor de mărfuri ce au fost contractate în această perioadă, asupra confecțiilor, sector reprezentativ pentru complexitatea muncii pe care o presupun aici contractările.

O modă laborioasă, așadar, în care nimic nu este întâmplător. Stilurile „sensuelle”, „juvenile”, „seductive” și „garçonne”, pentru femei, silueta masculină în trapez răsturnat ori dreaptă și ușor conică, reprezentative pentru tendințele actuale ale modei în lume, au fost exemplificate, pe rînd, în parada prezentată de MIU în deschiderea contractărilor sale, paradă susținută exclusiv cu articole pe care centralele de confecții le-au oferit spre contractare. Dealtfel, contractările industriei au debutat, cel puțin pentru mine, eu o zi înainte de deschiderea lor oficială, cînd, asistînd la o ultimă triere a colecției Centralei industriei confecțiilor București, efectuată de către Magdalena Filipas, director general, am participat la o adevărată lecție de exigență profesională. Exigență, profesionalism, pe care le-am regăsit exprimate de o mare parte a modelelor oferite de industrie și, de asemenea, în numeroase creații ale UCECOM.

Industria mică și marile sale probleme

Precedînd contractările industriei și UCECOM-ului, cele ale Centrocop-ului și Comitetului pentru problemele consiliilor populare s-au constituit într-o lume adesea anacronică. Dacă moda actuală „este deschisă tuturor improvizărilor, lăsînd întreaga libertate de a selecționa ce se potrivește fiecăruia”, ea o face, prin propunerile sale, în limitele bunului

gust, esteticului, armoniei. Fără a generaliza, o bună parte din oferta cooperativelor aparținînd Centrocop și CPCP au improvizat pe temele unei mode a banalului, atingînd prea adesea uritul, prostul gust. Deși „toate unitățile consiliilor populare au concepute de creație” (Ioan Penciu, economist, CPCP), iar „Centrocop are chiar o secție de creație în București și mici colective de creație la nivelul cooperativelor” (Camelia Ruse, economist, Centrocop), produse prezentate în contractare „au ridicat mari probleme comerțului datorate lipsei unei concepții în creație” (Victor Ionilă, șeful Serviciului Confecții din MCI). Excepțiile de la regula lipsei de stil au fost rare. Creațiile IJPIPS Vrancea, în linia modei, rafinate, atent finisate, puteau „rivaliza” cu cele ale industriei. Să fie, oare, o simplă întâmplare faptul că cele două creatoare, Rodica Roncea și Lucia Feleagu, au experiența industriei de confecții? Să fie tot o întâmplare sublinierea Georgetei Balica de la UJCOOP Călărași (care a prezentat cîteva modele interesante, bine executate) privind buna colaborare cu Întreprinderea de confecții Călărași? Desigur, fiecare unitate e interesată să-și asigure originalitatea creației, și e foarte bine că este așa. Ce poate pierde însă, o mare întreprindere, oferind din experiența sa, unei cooperative aflate la început de drum? Este absurd să se ignore (sau să se refuze) această experiență a industriei ce ar putea ajuta substanțial la ridicarea calității articolelor executate de cooperative, atîta vreme cît „există cooperative care au materie primă bună și nu știu ce să facă cu ea” (Camelia Ruse). Ce eficiență au atunci, ne întrebăm, secția de creație a Centrocop și colectivele de creație locale?

Sîntem asigurați că din oferta Centrocop și CPCP, Ministerul Comerțului Interior a ales numai modelele frumoase, moderne. Acceptînd că este așa, nu putem să nu ne întrebăm ce se întâmplă cu celelalte. Răspunsul — se vor desface prin unitățile proprii, pe plan local — departe de a fi liniștitor, conterează o stare de lucruri ce se perpetuează de ani de zile, grație căreia „gustului local” îi sînt atribuite toate elementele lipsei

de gust. Să presupunem însă că este așa. Să presupunem că cei de la sate ar visa la aceste produse demodate, lipsite de stil, că gustul pentru frumos al țăranelor române, materializat, secole de-a rîndul, în creații vestimentare de un rafinament desăvîrșit, ar fi dispărut brusc. N-am fi oare datori, din patriotism, să-l redeșteptăm? Chiar poate crede cineva că avînd posibilitatea să aleagă lucruri frumoase, cu o linie elegantă, modernă, țărani noștri ar continua să solicite produse de gust indoielnic? Bineînțeles că nu. Soluții există, desigur, numeroase. Se cer numai studiate atent și aplicate rapid.

Două sisteme și al treilea partener obligatoriu

La ora apariției acestor rînduri, cu siguranță, contractările confecțiilor se vor fi încheiat, începînd deja complicatul proces al finele căruia confecțiile ajung la cumpărători. Dar despre acest punct final, peste cîteva luni. Deocamdată, cîteva aspecte din timpul contractărilor. Desfășurate pe cinci compartimente — confecții femei, bărbați, fete, băieți, sport — acestea au oferit, pe parcursul primei săptămîni un adevărat spectacol, continuîndu-l pe cel de deschidere a contractărilor industriei. Oferta de confecții model pentru femei și bărbați s-a făcut pe manechine, creatoarele centralelor industriale și atîntreprinderilor explicînd în detaliu noutățile de linie, contextură și culoare ale produsului, pentru alegerea căruia fiecare din bazele MCI prezente în sală avea la dispoziție formulare tipizate în care erau specificate detaliat produsul, modelul, articolul de țesătură din care e făcut, ca și desenele și pozițiile coloristice din care mai poate fi realizat, bazele optînd pentru o anume cantitate din fiecare produs ales. Articolele care au întrunit apreciere majorităților bazelor — exprimată prin solicitarea acestora în diverse cantități de producție — sînt apoi omologate. Aflat în al treilea an, acest sistem de contractare a confecțiilor industriei, cu omologarea după contractare, primește aprecieri unanime.

„Dialogul creație-comerț ca-

pătă astfel valențele unui colocvii în care produsele noastre sînt apreciate de un număr mare de reprezentanți ai comerțului” (Constantin Turcanu, director comercial în Centrala industriei confecțiilor Bacău). „Omologarea produselor înainte de contractare de către un singur reprezentant al MCI, reprezentînd, practic, gustul unui om, însemna totuși o apreciere subiectivă a creației noastre. Acum, în noul sistem, după trierea modelelor, majoritatea bazelor prezente în contractare hotărăște. Avantajul, pe lîngă gradul crescut de obiectivitate a actului alegerii, stă și în reducerea volumului de muncă al celor ce întocmeau documentațiile și calculau prețurile tuturor produselor omologate, deși acestea nu erau apoi, în totalitate, contractate” (Constantin Răduci, șeful Serviciului Desfășurare din Centrala industriei confecțiilor Sibiu).

Noul sistem, deși practic numai în cazul confecțiilor produse de industrie, intrunește aprecieri unanime. (Ne întrebăm de ce, în aceste condiții, nu este extins și la celelalte categorii de mărfuri.) Iată, însă, că lucrurile se complică. Așadar, industria a prezentat o colecție bogată, comerțul a avut de unde alege, totul pare perfect, numai că așa cum ne spune Victoria Gheorghie, economist în Serviciul Confecții din MCI, colecția de confecții din țesături tip lînă nu a fost în întregime executată din țesăturile din care va fi realizată, urmînd să fie parțial reprodusă din noile țesături. În iulie, după vizionarea țesăturilor, am propus să facem și contractarea lor; dacă s-ar fi acceptat, nu am fi fost acum în situația asta; contractările s-ar fi simplificat mult, atît ca durată, cit și ca volum de muncă”.

Colecția UCECOM-ului n-a fost prezentată pe manechine, deși așa ar fi dorit creatorii și așa ar fi fost firesc. Colecția a mulțumit, chiar și prezentată tradițional, exigențele. Supus sistemului „clasic”, cu contractarea precedată de omologare, aceasta a avut omologate de către reprezentantul MCI 1303 din cele 3493 de modele păstrate de specialiștii UCECOM-ului după ultima preselecție, cerîndu-se și imbunătățiri de colecție pentru 450

Arbitri ai bunului gust. Dar arbitri buni!

Contractările — marea fierbere și dilemă a comerțului la întîlnirea cu producătorii de îmbrăcăminte și încălțăminte — s-au încheiat de curînd. Au fost zile de alergătură, de vinzoleală în care s-a hotărît ce vom găsi în magazine pentru viitorul an comercial și calendaristic. În holurile și încăperile Sălii Polivalente din Capitală, zilele de contractări, în ciuda alergăturii, au însemnat și un pas înainte, și un fel de bătut pasul pe loc și, în unele cazuri, chiar un pas înapoi de la visul etern al cumpărătorului, acela de a găsi tot ce-și dorește. Am văzut costume de ski produse de Filatura de mătase naturală din Lugoj (art. 638) în care negrul e combinat cu un maro spălăcit, am văzut pantofi produși de Cooperativa Record din Marghita, confecționați din piele neagră și dotăți cu un fermoar maro care tale în diagonală fața pantofului mai degrabă de circ decît de purtat prin oras, am văzut multe lucruri jenante și multe lucruri frumoase, utile și de bun gust. Numai că acestea din urmă sînt însăși mînia comerțului, rațiunea lui de a fi și nu despre ele este vorba de data aceasta. Cum ajung lucrurile de calitate în țară în fața cumpărătorului? Cine le face, dar mai ales de ce și cum sînt alese. Cine alege un model ratat, de prost gust și în virtutea căror judecăți îl contractează

spre a-l oferi cumpărătorului? E omeneste să-ți imaginezi și să crezi și lucruri bune și lucruri mai puțin reușite. Nimeni nu e rivalul computerului. Dar cum se întâmplă ca lucrul bun să rămînă în fază de proiect și cel neizbutit să fie ales pentru a fi multiplicat în mii de exemplare spre a fi oferit cumpărătorului în numele calității, al bunului gust, al modei? Cauzele care determină ca un model frumos să rămînă în faza de proiect în beneficiul unuia „jenant” sînt multiple. Tin de modalitatea în care se fac unele contractări, de interese colaterale, de bunul gust și de educația celui care alege, de posibilitățile tehnice ale producătorului, de materialele avute la dispoziție.

Ce modele oferă creatorii? „Multe modele frumoase și puține modele de prost gust. Creația noastră nu face nici o concesie. Dacă totuși apar la contractări modele indoielnice, ele oricum nu aparțin creatorilor de la Centrul de cercetare și proiectare pentru industria ușoară. Și dacă totuși le vedem în magazine, aceasta e și din cauza slabei informări în legătură cu tendințele modei. Nu-i putem acuza pe cei din comerț că solicită modele depășite. Lozina lor sună cam așa, e modern doar ce se vinde. Ei nu vor să riște, se tem să contracteze modele deosebite ca să nu rămînă cu ele în stoc.” (Sergiu Boiangiu, creator de

modele). Cit despre slaba informare despre tendințele modei, ce să-i mai cerem cumpărătorului, care, fie vorba între noi, nu e chiar atît de naiv și de neinformant, dacă, la această editie a contractărilor, o gestionară de la Magazinul Unirea, Elvira Stoica, spunea că în acest an n-a văzut nici o revistă de modă, că „se poartă tot felul, ca și pînă acum, și mini, și midi, și maxi, fiecare cum vrea. Noi contractăm după cerințele publicului. Tineretul vrea modele noi”. Care sînt acestea? „Cele pe care le prezintă fabricile de confecții. Și fabricile ce prezintă? „Ce vor!”.

Luminița Maluș, creatoare de la Întreprinderea „Victoria” din Iași, pentru prima dată prezentă la această operațiune de contractări, a observat repede o curiozitate: „Noi am prezentat și modele tonice, moderne, interesante pentru tineret și modele sobre, pentru cei vîrstnici. Poate că între ele au fost și modele de țesături mai puțin izbutite. Ciudat mi s-a părut că tovarășa care a condus lucrările la sectorul de țesături, o femeie mai în vîrstă, aflată în pragul pensionării, a canalizat opțiunile după gusturile dinsei, pledînd mereu în favoarea celor sobre, în negru și alb, sau bleumarin, fiind mereu în dezacord cu moceele vie, solicitate de tineret. Cei care hotărăsc de mărfuri contractează din cele propuse sînt oameni în vîrstă. Mai nici un tînar. Cine hotărăștie pentru cei tineri? Cine alege pentru ei? Așa se explică de ce foarte multe modele frumoase cad. Apar ca propuneri la contractări dar cînd să le regăsești pe piață, la revedere, nu mai vezi nici unul”.

Adevărul e că pentru secțiile de creație, contractările reprezintă un veritabil examen de diplomă și fiecare se pregătește cu ce are mai bun — cu credința că aceste lucruri vor

atrage atenția și vor fi solicitate de comerț. Unele modele sînt observate și alese, altele nu, și-ți vine să te întreb de ce? Asta e întrebarea cea mai obsedantă pentru fiecare creator. De ce nu își vede modelele cele mai frumoase în procesul de producție și mai apoi pe stradă, în îmbrăcămînta oamenilor! Iar răspunsurile sînt multiple. Dar cînd mă uit la cine alege modelele, la cum sînt îmbrăcați cei de la mese, trimiși aici în numele cumpărătorilor spre a alege ce vor cumpăra în sezonul viitor, atunci am deja un prim răspuns. După el mai vin multe altele” (Sorina Olaru, creatoare de modele, Întreprinderea Bega, Timișoara).

Așa am redus investigația noastră la o singură direcție? Cine sînt cei care aleg în numele cumpărătorului? Ce pregătire estetică au? Cum se vede gustul în modul lor de a se îmbrăca. Pentru că în îmbrăcămînta fiecăruia se poate vedea și gustul, și priceperea, și educația, și informația, și respectul pentru normele elementare ale vestimentației. E drept că îmbrăcămînta stă și sub semnul posibilităților materiale ale fiecăruia. Dar lucrătorii din comerț au totuși un avantaj în fața cumpărătorului. Vrînd-nevrînd, sînt cei care aleg primii. Și de cum aleg pentru ei, aleg și pentru cumpărător. Deci modul în care se îmbracă oamenii care aleg spre contractare produsele propuse de industrie și cooperatie spunea ceva și despre opțiunile lor, despre felul lor de a gîndi, de a judeca și alege modelele viitoare.

Nu vrem să jignim pe nimeni. Nu e atît de simplu să-și spuie unui om că s-a îmbrăcat fără gust, că e neasortat, neglijent sau neînspirat. Acest considerent ne obligă să păstrăm o oarecare discreție în privința identității unora dintre reprezentanții comerțului,

deși, trebuie spus, la precedentele contractări li s-a atras atenția că ar trebui să vină mai îngrijit îmbrăcați. La sectorul de marochinărie, întreprinderile din Sibiu și Sibiu prezentau o gamă extensivă de variații de articole. Și cu toate acestea, o reprezentantă a I.C.R.I. Timișoara venise cu o plasă de fiș cu floricele, despre care posesoarea spunea că e bună la căratul legumelor de la piață. Un reprezentant al sectorului de creație de la Odoheiu Secuiesc purta bocanci, un jersu șifonat și niște pantaloni care arătau de parcă omul ar fi coborît de pe un tractor. Nu era vorba de gust, ci de o neglijență vestimentară pe care numai bărbaii în momentele lor de grabă și indiferență le fac mai înăduie. Oricum, cu ce argumente putea pleda un asemenea om în favoarea îmbrăcămîntii create de el cînd de fapt arăta de parcă ar fi fost îmbrăcat de altcineva. O economișă din provincie, venită la contractări își purta cizmele din musama crăpată cu o fustă elegantă și cu o bluză de import, un reprezentant de la I.C.R.I. Arad venit pentru contractarea îmbrăcămîntii sport avea cămașă roșie, jersu cu picăte, pantalonii negri și pantofi maro, gestioneri de la magazine bucurestene îmbrăcate, cu bluze demodate, cu cizme vechi (talpă octopedică de două degete). O reprezentantă a unei cooperative spunea: „Eu nu pot să contractez după gustul meu pentru că imi dai șeful cu modelele în cap. El mi-a spus, domnișoară, să-ți iasă din cap revistele de modă! Mie să-mi contractezi lucruri care se vind la țară. Iar la țară se vind lucrurile făcute de cooperative, pentru că produsele întreprinderilor de confecții nu prea ajung. Dacă ar ajunge nu s-ar vind lucrurile demodate produse de diverse cooperative”.

La contractările de la Sala

Reportaj despre viața pe dos

de modele. Numărul modelelor apreciate și solicitate de către bazele ICRTI a fost de 2575. „Este absolut firească această situație; gustul unui om, oricât ar fi acesta de competent, nu poate fi valabil pentru toți cumpărătorii din țară. E adevărat, nu avem probleme în omologarea produselor alese de baze în contractări. Firește ar fi însă ca toate contractările să se desfășoare ca și cele pentru confecțiile industriale, cu omologarea articolelor ce au fost alese de majoritatea bazelor prezente. (Didica Petrache, șefa Serviciului Indrumare confecții, tricotaje din UCECOM).

Doi prieteni erau

Asadar, recapitulăm — în primele zile ale lunii noiembrie s-a omologat colecția UCECOM de către reprezentantul MCI; au urmat contractările (10-14 noiembrie) în care bazele și-au exprimat prin cerere, fără lansare de comenzi ferme, dorințele (multe din modelele cerute nefiind acceptate, și deci nici omologate de către MCI, acestea le va omologa ulterior, după alegerea lor de către baze). La sfârșitul lunii, se semnează anexele de contracte cu MCI și contractele cu MIU pentru materia primă. Abia după aceea se reproduc modelele pe noua țesătură și, firește, se reomologhează de către MCI.

Complicat din start, acest sistem de contractare se complică încă, suplimentar, prin ceea ce a devenit „problema țesăturilor”. Să fie oare aceasta chiar atât de complicată încât să nu poată fi rezolvată printr-o mai strânsă colaborare a MIU și MCI?

Am redat numai câteva momente din desfășurarea contractărilor, alegând, pentru complexitatea pe care o presupune și interesul pe care îl suscită, sectorul confecțiilor. Asupra oricărui gen de mărfuri ne-am fi îndreptat atenția, însă, nu se putea să nu ne revină în minte întrebarea pe care, prin presă, marele public a adresat-o de atâtea ori producătorilor și comerțului: „când, în contractări, sau măcar în preselecțiile anterioare, vor fi invitați și reprezentanții cumpărătorilor?”. În lipsa unor serioase, ample sondaje de opinie în rândul publicului, atât de necesare pentru cunoașterea preferințelor reale ale acestuia, consultarea sa în perioada contractărilor rămâne un imperativ extrem de actual, pentru că, în mod sigur, contractările nu sînt, nu pot fi un simplu dialog între producători și comerț.

ROXANA P. MANOLESCU

polivalentă am văzut și reprezentanții ai comerțului îmbrăcați după toate regulile bunului gust (Venera Grecu, I.C.R.T.I. București, Mihaela Mihael, U.J.C.O.P. Călărași etc). creatori de modele îmbrăcați elegant (nicidecum epatant), cu mare bun gust. Era o plăcere. Prezența unora (Svetlana Blaga de la CCIPI, Bucuștina, Mariana Hristodorescu, Camping Urziceni, Tudorița Ivanov, I.C.R.T.I. Galați) era reconfortantă prin bunul gust și eleganța. Se vedea că au un contact cu producerea sau desfășurarea îmbrăcămintei. Dar la mesele prin fața cărora defilau manechinele îmbrăcate cu modele propuse pentru anul viitor am văzut reprezentanții ai comerțului îmbrăcați nu numai în afara oricărei preocupări de a fi la modă dar și gestionare încălțate cu cizme verzi și fustă neagră, bărbați cu jerseu în romburii cravată cu picățele și cămașă în carouri, gestionari în „adidași” (pantofi sport), dar cu sacou de stofă și cravată, de parcă am fi asistat la un fel de război secret între bunul gust și indiferență, între modă și prostul gust. Nu știm cite modele ratate au ales reprezentanții comerțului îmbrăcați ca pentru o zi de cules cartofii. Poate că n-au procedat pe măsura modului lor de a se îmbrăca. Adică au acționat în interesul cumpărătorilor, făcând abstracție de modul lor de a fi. Și chiar dacă au procedat așa, dacă viața lor particulară nu are nimic comun cu modul lor de a-și exercita obligațiile de serviciu, faptul de a veni într-un loc public într-un asemenea mod neglijent rămâne totuși o impolitete, dacă nu chiar o explicație a modelelor ratate cu care ne vom întâlni în magazine pe parcursul anului viitor.

CORNEL NISTORESCU

plătească. Așa s-a născut o poveste și mai incurcată. Vinovatul stă în casa bătrânească, pe care a mai reparat-o de-a lungul anilor. Ea a fost proprietatea mamei sale, Raveca Turlea, o femeie bolnavă și bătrână, care la 90 de ani nu-și dorește decît liniște. Printr-un artificiu judiciar, Traian Berian a făcut forme de partajare a imobilului pentru copiii femeii, cărora le revine o parte mai mică sau mai mare, pentru a putea scoate din valoarea casei contravaloarea îmbunătățirilor efectuate de cel care i-a cauzat nenorocirea. Prin asta, casa bătrânei e scoasă la licitație. E drept că o femeie bătrână să-și piardă casa vieții sale pentru o faptă necugetată a fiului? Sigur, Traian Berian a pățit de pe urma loviturii și va simți asta încă mulți ani. E normal ca el să-și recupereze banii pe care i-ar fi cîștigat dacă ar fi fost un om sănătos. După cum e normal ca vecinul său, fostul prieten să plătească. Dar la fel de normal este ca bătrîna mamă să rămînă în casa vieții sale, iar nu pe drumuri, la un azil, într-un apartament sau la un unel din copii. Ce vină are ea ca să plătească prin munca ei de o viață pentru o clipă de nechibzuință a fiului? Aceasta este întrebarea cea mai firească pe care și-o pun cugirenii din apropierea celor doi pricinași și pe care ne-o punem și noi, în ciuda faptului că războiul hirtilor răspunde că da!

C. NISTORESCU

Mai mulți pești într-un cirlig

Personajul principal și scenariul sînt schematice. Interesante și mai ales instructive sînt metodele rudimentare folosite. Dar să-i dăm cazarului ce e al cazarului. Rudimentare sau nu, cu ele Marin Balea, zis Minică, din Roșiori de Vede, în perioada august-octombrie a înșelat 25 de persoane cu suma de 15715 lei. Poate vor fi fost mai multe dar atîtea s-au prezentat la apel. Marin Balea n-a dansat decît o toamnă. La sfîrșitul lui octombrie, orchestra a cîntat marșul și pentru el.

Marin Balea merge pe patruzece de ani, cum se spune. S-a născut în Tătăraștii de Sus — Teleorman, a terminat 7 clase și școala profesională de mecanici agricoli. Are, deci, o meserie bună. E domiciliat în Roșiori de Vede. Pînă în 1985 a lucrat la SMA din localitate.

Apoi s-a gîndit că ar fi mai bine la Schela Petrol Videle. Și pentru că tot pornise la drum, a ajuns repede la Turnu Măgurele cu gînd să se angajeze pe șantierul Hidrocentralei Turnu Măgurele — Nicopole. În aceste drumuri a întîlnit-o pe Georgeta M., de 19 ani. Cum aproape singurul program pe care se pricepea să-l propună cuiva era mersul la restaurant, brusc, Marin Balea a simțit nevoia de ceva mai mulți bani. Singura soluție pe care a găsit-o a fost să se lase de muncă și să se apuce de cele ce vom povesti.

Unde găsești lume dispusă să te asculte s-a întrebat Minică, omul nostru? La policlinică, și-a spus. Drept care s-a dus acolo și intrînd în vîrbă cu Iulica Dragnea și Joița Albu le-a spus că le poate procura ceva pui, bineînțeles cu banii înainte. Prima i-a dat 220, a doua 120 lei, probabil cu părerea de rău că n-are mai mulți bani la ea. Văzînd că treaba merge, Marin Balea a trecut drumul la Dispansarul TBC. Acolo, tot promîșînd pui, i-a taxat pe Floarea Ilinca și Teodor Gănescu cu 225 și 100 lei.

Simțînd nevoia schimbării registruului, Minică s-a îndreptat spre Revizia de vagoane. Acolo i-a spus Marietei Stavarache că îl caută pe șeful ei să-i aducă niște carne de porc de care a făcut rost prin relațiile lui. Dar ei nu-i poate aduce? Sigur că da. Prînzînd de veste, s-au mai băgat în afacere și Eugen Brățeanu și Constanța Nedelea. Toți au scos din buzunar cîte 250 de lei. Aici, cu un singur cirlig și cu o biată rimă, Minică a prins trei peștișori. Nu chiar de aur, dar buni și aceștia.

Ba cu pui, ba cu carne de porc, au mai căzut în această capcană Vasile Minciună, Floarea Toader, Elisabeta Ursu, Teodor Văduva.

De la Floarea Călin, Ion Petrache și Ion Cristian din Scri-

oștea a luat cîte 200 lei pentru procurarea unei pompe kama.

Zoiei Barbu din Roșiori i-a spus că este șofer pe o autocisternă care transportă benzină și că a vorbit cu soțul ei să-i dea 800 lei și două canistre să-i procure benzină, dar repede că se grăbește. Femeie ascultătoare, soțul îi transmisese ordinul, s-a conformat. Minică a rotunjit suma de 800 lei cu încă 115, obținută prin vînzarea canistrei și a bidonului de plastic. Bine, zicem noi, că lui Marin Balea nu i-a venit în minte să-i ceară butelia să i-o umple. Paguba ar fi fost mult mai substanțială.

Un alt capitol în care a înregistrat succese Minică a fost cel cu amenzile incasate de la miliție. Oamenii sînt sensibili, sar în ajutor. Să plătească omul jumătate din ea, să scape mai ieftin.

Gheorghita Neagu din Coșteni — Vede, cînd a auzit că soțul i-a fost amendat cu 500 lei, a băgat fără ezitare mina în geantă, i-a dat banii și i-a spus: Fugi repede cu banii! Ce mai stai? Ion Badea, a fost mai zgîrcit. Deși i-s-a cerut o mie de lei, i-a dat lui Minică doar 500. De restul să se descurce și el cum poate. Tot cu amenda au fost păcăliți și Pavel Anghel și Pavel Lazăr din comuna Sălcia. Soția lui Alexandru Tenea din Călmățuiul de Sărit și ea în ajutorul soțului, amendat cu 500 de lei de organele de circulație.

Marin Balea se dădea cînd coleg de serviciu cu soții viitoarelor soții înșelate, cînd fiul președintelui CAP Tătărași de Sus, persoană care prezenta încredere în zonă. Minică nu era fiul Locotenentului Smith din cunoscutul roman a lui Ilf și Petrov, dar și ca fiu al președintelui din Tătărași a soos de la soția lui Nicolae Dună 1500 lei, bani muncii, bani buni.

Lui Floarea Ciurea din Dobrotesti i-a spus că este maestrul SMA Roșiori și că este șeful fiului acestuia și că are nevoie urgentă de 2000 lei. Un băiat ai. Vine șeful acestuia și îi cere, iacă, 2000 lei. Cum să nu-i dai? Copiii, se știe, trebuie ajutați toată viața.

Cariera lui Marin Balea, zis Minică, a fost, după cum era de așteptat, foarte scurtă. La sfîrșitul ei, Minică nu mai avea nici un leu. Ii băuse pe toți. Georgetei M. îi spunea că banii pe care-i cheltuia cu atîta bărbătească ușurință îi scotea de pe SEC, bani strînși în timp, prin muncă. Vorba ceea: Am, pentru că nu beau.

Procesul lui Minică a fost public, la un cinematograf din Roșiori. Asta pentru ca, naivii, credulii și, bineînțeles, cei care nu se dau înlături de la un chip-lipir să învețe cite ceva. Povestea noastră are și ea cam același scop.

VIRGIL MILITARU

OPREA GEORGESCU

1000 de capsule pe zi. În același context calitativ vorbind, în ultimii 25 de ani „Electrometal” Timișoara nu a făcut absolut nici o îmbunătățire pe linia modernizării autosifonului și a capsulei adiacente. Asadar, așt M.I.E.T. Timișoara, tit și C.I.E.T. Craiova, de care depind unitățile menționate de noi, trebuie să restituească astfel lucrurile incît problema capsulelor să nu fie plasată în subsidiar al altor preocupări. Nu e căderea noastră să dăm soluții. Cei în drept s-o facă în sfîrșit, s-o facă! Firește și necesar.

niște inconștienți au introdus pe piață capsule din lemn ori din fier brut, care au provocat accidente. Credem că e bine să subliniem cu aldină: capsulele cu CO₂ pentru autosifoane constituie recipientii cu încălzire sub presiune (dezvoltă 75 de atmosfere, iar temperatura ce se degajă în autosifon este de -50°C. Tot în paranteză fie spus, nava „Challenger” a avut condiții mai prielnice — o presiune de 16-20 atmosfere și o temperatură de -17°C, iar una dintre garniturile navei, după cum se cunoaște, a cedat). Asadar, capsulele pot provoca accidente dacă sînt prost minuite sau dacă sînt lăsate la cheremul copiilor!

Nu în cele din urmă trebuie spus că, deosebi în cursul verii capsulele de autosifon completează uneori fericit stocurile de apă gazoasă, apă minerală, sucuri și băuturi răcoritoare. Dacă te gîndești bine că omul ia o cutie cu 10 capsule și o vîră în buzunar sau în plasă, îți dai bine seama că e mult mai convenabil decît să cari 10 litri de sifon în mină. În acest sens, iată că banalele capsule devin niște înșignifiante obiecte de lux. Pînă una, alta, pînă vor apărea capsule noi și, eventual, un nou tip de autosifon, cele cinci întreprinderi care concurează momentan la reparatul capsulelor trebuie să-și dea ceva mai frecvent mină, pentru ca beneficiarii să găsească în sifonării capsulele trebuitoare pentru schimburi de cite ori au nevoie.

DORIN SALĂJAN

Același fleac, aceeași problemă

asiduu pentru producerea pieselor de schimb și, neîndoișor, a reparării capsulelor. Nu mai departe, pe anul 1987 întreprinderea timișoreană este „corigență” chiar la aceste capitole. Iar contractul ferm între I.S.R.B. și „Electrometal” Timișoara încă nu s-a încheiat pentru anul 1988 nici la această dată din calendar. Ce s-ar putea spune în context? Că trebuie să se studieze posibilitatea creării unei mașini care să imbutelieze capsulele direct în sifonării, unde vine populația. Mașina mare de umplere a capsulelor s-ar putea ușor readapta la capacitate mai mică, astfel incît să umple circa

Nu prin întocmirea altui dosar justificativ, de bună seamă. Pentru că, de ce să n-o spunem, tocmai din cauza nenumăratelor deficiențe ivite pe traseul reparării capsulelor, numărul județelor care le utilizează s-a redus simțitor. (Bucureștiul pare a fi cel mai mare „consumator” de capsule, secondat de Timișoara). Afîndu-ne în acest punct nodal, facem un callid apel și la populație. Dacă dorește să aibă un produs bun — și, sperăm s-o dorească! — trebuie să respecte cu strictețe instrucțiunile înscrise pe banderola de hîrtie care înfășoară cutia cu cele 10 capsule! Din nefericire,

Fenomenul s-a ivit cu pregnanță la începutul acestui deceniu. Apoi, de la Atlantic la Pacific, din nordica Groenlandă până în sudica Australia, s-a profilat, treptat, cu tot mai mare claritate, un front unit al forțelor păcii și înțelegerii între popoare. Acțiunile adversarilor folosirii forței în relațiile dintre state s-au diversificat continuu, îmbrăcând cele mai diferite forme: mitinguri cu participarea a sute de mii și chiar a milioane de oameni, marșuri ale păcii — străbătând țări și, uneori, continente întregi, tabere ale păcii — în apropierea bazelor militare, ștafete ale păcii, desene ale copiilor, manifestații ale mamelor, simpozioane și colocvii ale oamenilor de știință, conferințe ale opiniei publice, stringerea de semnături împotriva prezenței armelor nucleare și a bazelor străine. Și altele și altele.

A crescut mult numărul celor care își dau seama că prin amplasarea de noi arme nucleare, prin inventarea de noi mijloace de distrugere în masă și extinderea cursei înarmărilor în Cosmos, nu sporește securitatea țărilor lor, ci, dimpotrivă, este pusă în pericol însăși existența umanității. A devenit o lozincă a mai multor grupări antirăzboinice adevărul că „mai bine azi activ, decât miine radioactiv”. Cursei funeste spre neant, mișcarea pentru pace îi opune singura alternativă rațională: reducerea armamentelor, în primul rând eliminarea armelor nucleare. Și, iată, în prezent, există speranțe că acest deziderat, înscris încă de la început pe frontispiciul mișcării pentru pace, va deveni realitate. Și aceasta datorită mobilizării fără precedent a forțelor rațiunii, a celor care își dau seama că acumularea de arme, în special de arme nucleare, are consecințe de două ori nocive: prin efectul folosirii acestor arme — care ar putea duce la dispariția întregii omeniri și prin urmările economice ale deturnării de uriașe fonduri — estimate în prezent la 1 200 miliarde de dolari — în scopuri distructive, ceea ce nu rămâne fără consecințe asupra bunului mers al vieții economice internaționale, așa cum o dovedește, printre altele, persistența fenomenelor de criză din ultimul deceniu.

Caracteristic actualei mișcări pentru pace este și faptul că avansează tot mai frecvent revendicări sociale, legendă luată împotriva sporirii cheltuielilor militare de necesitatea sporirii fondurilor sociale, de crearea de locuri de muncă și de alte revendicări în favoarea maselor populare afectate de criza economică. Asemenea revendicări sint însoțite de apeluri

Forța unită a popoarelor

în favoarea dezvoltării țărilor sărace, a lumii a treia în general, prin folosirea în acest scop a sumelor obținute prin reducerea înarmărilor. Tot mai frecvent este exprimată convingerea că destinderea nu va putea fi realizată dacă ea se va baza doar pe relațiile dintre marile puteri, dintre blocuri, țările mici și mijlocii avind un rol important de jucat în revenirea la un climat internațional sănătos, propice colaborării și progresului.

Însă, cel mai îmbucurător aspect al actualei mișcări antirăzboinice este amploarea ei, faptul că în rândurile sale se află alături oameni politici, organizații și grupări de cele mai diferite orientări, comuniști, socialiști, și social-democrați, sindicaliști și membri ai patronatului, liberali și creștin-democrați, femei, studenți, oameni ai bisericii, profesori și oameni de știință, artiști, scriitori și sportivi, cele mai largi cercuri ale opiniei publice, formind un front unit, participind la acțiuni comune, făcând să primeze ceea ce au în comun, în fața imensului pericol la adresa păcii.

Neîndoielnic, marea mișcare în favoarea păcii din anii '80, în rândurile căreia s-a înscris la loc de frunte și poporul român, acțiunile ei de amploare și de o deosebită conștiență au avut un mare rol în lansarea negocierilor de dezarmare între marile puteri și în impulsionarea tratatelor din cadrul altor forumuri internaționale de reducere și eliminare a diferitelor categorii de arme. În mod firesc, înțelegerea de principiu în legătură cu încheierea unui acord privind eliminarea rachetelor cu rază medie de acțiune și cu rază mai scurtă de acțiune, primul rezultat concret al tratatelor sovieto-americane din ultimii ani, a fost salutăată cu deosebită satisfacție de opinia publică mondială, încheierea acestui prim tratat de dezarmare reală din istorie fiind apreciată ca un moment de cotitură în relațiile internaționale, începutul procesului de inversare a tendinței spre acumularea de noi și noi arme, tot mai sofisticate și mai distrugătoare. Forțele păcii au relevat însă, că prin acest acord — a cărui semnare este așteptată pentru luna viitoare — nu trebuie să fie neglijate eforturile de a se obține progrese și în alte domenii ale dezarmării. Pe diferite meridiane ale globului a fost exprimată speranța că anul viitor va fi semnat un tratat privind reducerea cu 50 la sută a armelor nucleare strategice, care formează principala componentă a arsenalelor nucleare. De asemenea, opinia publică din întreaga lume se pronunță în favoarea încheierii cât mai rapide a unor acorduri privind încetarea experiențelor nucleare — adevărat motor al cursei înarmărilor, interzicerea armelor chimice, reducerea armamentelor convenționale etc.

În acest moment de cotitură din istoria omenirii, forțele realiste și progresiste, popoarele lumii au înțeles că este momentul să-și intensifice lupta pentru eliminarea armelor nucleare, a războiului însuși din viața omenirii, pentru apărarea dreptului fundamental al națiunilor la existență, la independență, la pace.

ION VIRGIL ■

Refuzul bucuriei...

„Pe chipul ei minunat apăruse cel mai bun, mai fericit și mai luminos zimbet din cite văzusem până atunci în viață!”

În aceste culori calde zugrăvește imaginea soției sale, în ziua cind i-a dăruit primul fiu, reputatul psiholog american William Jackson jr. — specialist și în bolile toxicomanilor. Căutind să explice practica multor familii americane și din alte țări occidentale de a adopta fetițe sau băieți, în loc de a avea propriii lor copii, specialistul amintit crede că poate da un răspuns valabil acestei probleme cu numeroase și imprevizibile implicații sociale. Investigațiile lui, făcute pe parcursul a peste cinci ani pe „subiecți” culeși din cele mai variate profesii și trepte sociale, conduc spre aceeași concluzie: cei care și refuză marea bucurie de a zămisi copii lor provin din rindurile celor care — dezorientați, disperați de zadarnicul efort de a găsi un „job” (slujbă), ori din plictisul pe care-l aduce (unora) opulența, au ales calea „fericirii chimice”. Apelind la datele furnizate de Institutul național pentru abuzul de stupefiante din S.U.A., dr. Jackson relevă că în decurs de numai doi ani folosirea marijuanei a sporit de la 14 la sută la 23 la sută în rindul copiilor între 12 și 14 ani, iar printre adulți, de la 16 la 19 la sută.

În Statele Unite, în pofida campaniei naționale împotriva stupefiantelor, capătă o tot mai mare răspândire așa-numitul „Crack”, cel mai nou tip de narcotic. Avind proprietatea de a se acumula instantaneu în doze care depășesc cu mult limitele tolerabile, acest derivat deosebit de nociv al cocainei, poate avea într-un timp extrem de redus consecințe deosebite de nefaste asupra organismului uman. Tehnologia de fabricație relativ simplă și deci prețul scăzut l-au făcut deosebit de accesibil, încit formele de luptă împotriva drogurilor de care dispune poliția au devenit brusc ineficiente. Ușor de procurat (se vinde liber în peste 40 de orașe din S.U.A.), „Crack”-ul distruge mai repede decât orice alt drog voința consumatorului, transformându-l într-un adevărat sclav al lui. Narcomanii mai... evoluați și mai instancii, după ce încearcă pasta de coca amestecată cu tutun sau extras de cînepă indiană, cu prilejul „drogparty”-urilor (un fel nou de serate) trec la morfina sau la „otrava otrăvurilor”, cum îi spun experții co-fainei.

Firesc, există și centre de donarotizare, cum este cel, extrem de bine utilitat, de la Manhattan (Franța), dar ele sînt supraaglomerate, zeci de mii de

narcomani așteptindu-și... rîndul la tratament. Făcuti „groggy” — pentru a folosi un termen din box — de o societate dură, rece, indiferentă, care i-a prins în menghina stupefiantului, cei mai mulți dintre acești sclavi ai prafurilor albe nu pot să-și întemeieze o familie în adevăratul înțeles al cuvîntului. Unii — puțini — s-au smuls din înțeleștarea drogului dar veșnic obsedați de teama, de gîndul că vor transmite descendenților afecțiuni ireversibile, malformații cutremurătoare, nu au curajul de a avea propriii lor copii. Regretînd tinerețea irosită pe „fumul amăgîrilor”, unii binecuvîntează măcar această clipă de tardivă luciditate.

M. VASILIU ■

Bachus în Italia

Despre ravagiile consumului exagerat de alcool în diferite țări am scris cu alte prilejuri. De curind, ziarul „Il Messaggero” a publicat un articol în care se referă la urmările nefaste ale consumului mare de alcool în Italia.

Potrivit ziarului, deși fără zgomotul pe care îl produce SIDA și fără îngrijorarea determinată de narcomanie, în Italia alcoolul omoară, deocamdată (pentru că în perspectivă SIDA va trece, fără îndoială, pe primul loc), mai mult decât aceste două flageluri luate la un loc. Astfel, în decurs de 10 ani în Italia au murit din cauza abuzului de alcool peste 150 000 de oameni, din care 95 000 de ciroza ficatului, peste 4 000 de nevroză alcoolică și circa 1 000 de psihoză alcoolică. Totodată, o mare parte, aproximativ o treime, din accidentele mortale de circulație și numeroase sinucideri (peste 7 000 s-au datorat abuzului de alcool). În aceeași perioadă de 10 ani s-au produs din cauza consumului de alcool 3,5 milioane de accidente de muncă, dintre care 4 500 mortale.

Ceea ce îngrijorează în mod deosebit — arată profesorul Flavio Poldrugo, de la Institutul de Psihiatrie al Universității din Triest, instituție care a organizat, împreună cu Universitatea din Alabama (SUA), un simpozion internațional pe această temă — este faptul că în Italia pasiunea pentru utilizarea spirtoaselor se observă din ce în ce mai mult la tineri, la adolescenți și la femei. Un plus de îngrijorare adaugă și faptul că sporirea consumului de băuturi alcoolice se face pe seama berei și a „țării-lor”, în defavoarea vinului, care dispune, după cum se știe, și de numeroase calități (în alte țări, datorită măsurilor luate, procesul se deslășoară în sens invers).

La simpozionul din Triest s-a acordat o atenție însemnată și

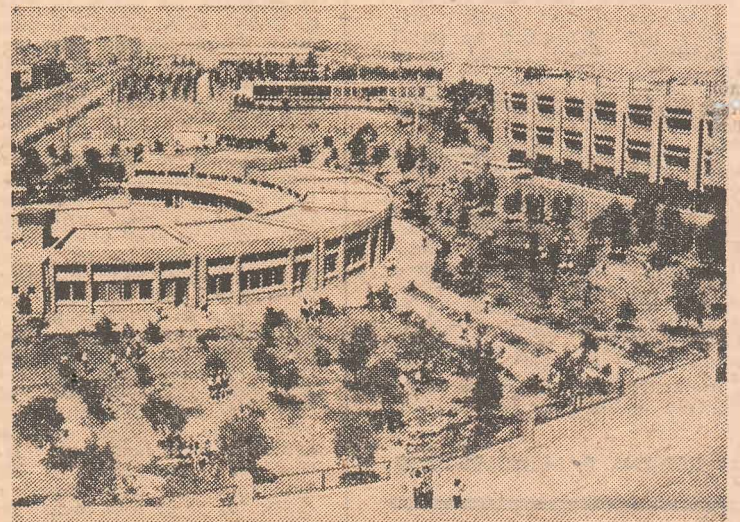
influenței băutului de spirtoase asupra familiei. S-a arătat că probabilitatea divorțurilor între soții care folosesc în mod abuziv băuturi alcoolice este de 10 ori mai mare decât în familiile unde astfel de băuturi se consumă doar din cînd în cînd. În același timp, a reieșit că 25 la sută din cazurile de maltratare ale copiilor de către părinții lor sînt legate de alcool. În ceea ce privește infracțiunile sexuale săvîrșite asupra copiilor, 55 la sută dintre ele au drept cauză alcoolismul. Și încă un fapt deosebit de grav, care dă familiei lovituri grele: cel puțin jumătate din copiii alcoolicii devin și ei consumatori de spirtoase (ce naște din pisică...).

Ce trebuie făcut? La simpozionul amintit, la care au participat specialiști din numeroase țări, s-a pus accentul pe elaborarea unei strategii comune, precum și pe „schimbul de experiență” în domeniul combaterii alcoolismului. În acest sens, s-a arătat că Statele Unite s-au aflat cu un număr de ani în urmă în situația de acum a Italiei și că, prin măsurile luate, s-a putut ajunge la reducerea simțitoare a consumului de băuturi tari și de bere în favoarea vinului, considerat mai puțin dăunător sănătății.

ION CODRU ■

O șosea în spațiu?

Un pertinent raport al Comisiei Naționale pentru Spațiu a S.U.A. (N.C.S.) n-a stîrnit — nici nu era de așteptat — un interes deosebit în anturajul militar al Casei Albe și în rîndul industriașilor care mai speră transferul gestiunii activității spațiale a N.A.S.A. către aeronautica militară. Acești raport a fost primit cu un entuziasm firesc de tehnicienii și oamenii de știință care cer o utilizare rațională și nebelicoasă a misiunilor spațiale, dezvoltarea pacifică a industriei și tehnologiilor adiacente și, pe această cale, îmbunătățirea cunoștințelor științifice asupra Terrei și Universului. „Un document alcătuit cu multă luciditate”, aprecia săptămînalul italian „L'Espresso”, la realizarea căreia și-au adus contribuția nume care numai de „fantezii spațiale” nu pot fi bînuite, după cum încearcă să acrediteze adversarii raportului pe care-l califică drept „ne-realist și vizionar”. Luis Alvarez, premiul Nobel pentru fizică, astronautul Neil Armstrong, pilotul Chuck Yeager, primul din lume care a „spart” zidul sonic, generalul William Fitch, fost șef al aviației trupelor de Marines, fizicianul Gerard O'Neil, președintele Institutului de studii spațiale al Universității Princeton sînt

Imagine din Tabke, localitate din Republica Arabă Siria

doar cîteva din personalitățile sub girul cărora a fost întocmit acest raport supus atenției șefului administrației americane.

Documentul consideră pe deplin posibilă cucerirea spațiului interplanetar în interesul umanității. „Înfeudarea” Lunii și apoi a altor planete presupune realizarea unei adevărate autostrăzi spațiale. În prima fază ar trebui să fie creat un cosmoport terestru pe o orbită joasă, circa 500 km, apoi unul lunar în orbita satelitului, după care ar urma adevăratul asediu al acestuia. Cele două cosmoporturi ar fi și veritabilele trambuline pentru misiunile către alte planete. Aeroporturi spațiale intermediare vor fi construite pe așa zisele puncte lagrangiene (după numele fizicianului francez Lagrange care le-a individualizat) unde atracția gravitațională reciprocă Pământ-Lună-Soare se reduce la zero. O stație amplasată în aceste puncte va rămîne în echilibru stabil timp nelimitat, fără a avea nevoie de corecție de rută. Pentru construirea și aprovizionarea acestor stații interplanetare se vor folosi materiile prime venite de pe Lună — metale, siliciu, oxigen — care vor fi transportate cu sateliți cu orbită terestră care consumă de 20 de ori mai puțină energie decât o simplă lansare de rachetă de pe Pământ. Bineînțeles, mai întii trebuie construit cosmoporturile de bază. Nu însă cu ajutorul navetelor spațiale care, subliniază specialiștii, deși au constituit adevărate triumfuri tehnologice sînt totuși prea fragile, prea complexe pentru a putea juca rolurile încredințate: lansator de sateliți, astronavă cu echipaj, cargo, laborator orbital. Ei propun în schimb construirea unei flote alcătuită din vehicule modulare reutilizabile

pentru transportul de mărfuri și persoane, propulsate tradițional cu hidrogen și oxigen lichid, flancate de așa zisele avioane spațiale echipate cu motoare cu reacție care vor utiliza oxigenul din atmosferă și pot ajunge la viteza de 5 Mach, adică de 5 ori viteza sunetului. De pe cosmoporturile terestre și lunare se poate ajunge pe Marte, pe sateliții acestuia, Phobos și Deimos sau pe asteroidii dintre Marte și Jupiter bogăți în elemente prețioase. Aceasta după anul 2010. Pentru a o face într-o manieră cit mai economică experții N.C.S. au lansat o altă idee revoluționară — o navă cometă care va parcurge fără oprire o orbită eliptică de la Pământ la Marte cu un consum energetic aproape nul, exploatarea atracțiilor gravitaționale ale celor două planete. Utopie? Războiul stelelor a fost înlocuit cu un scenariu pașnic de dezvoltare în beneficiul întregii umanități. Și asta nu este o utopie, cum o cataloghează militarii și industriașii interesați în proliferarea tumorală a industriei de război, în menținerea unei tensiuni artificiale din care scot miliarde.

IOAN ROȘCA ■

Lino — „durul” cu inimă mare

Era cunoscut tuturor iubitorilor de film. Pentru că Lino Ventura, francezul cu nume italian, a jucat în numeroase pelicule cinematografice de răsunet — în filme politiste, unde a fost, pe rînd infractor și comisar, în

povești de dragoste sau în filme de aventuri. Pretutindeni a intruchipat outsiderul, omul cinștit care își vede de ale lui, până când un eveniment decisiv îi schimbă cursul vieții, îl obligă să-și etaleze calitățile profunde umane. Atunci „durul” de până atunci se arată a avea o inimă mare. Cui dintre cei care i-au văzut filmele, nu i-a rămas în memorie statura sa îndesată, figura lui cam din topor, dar cu doi ochi cu o privire de mare adâncime și expresivitate?

Era de origine italiană. S-a născut la 14 iulie 1919 la Parma, tatăl său fiind proprietarul unei firme de export. Se numea, pe numele său adevărat, Angelo Borroni. La vârsta de opt ani, a emigrat, împreună cu familia lui, în Franța. Nu puțini erau cei care se refugiau pe atunci în țara vecină, din cauza fasciștilor lui Mussolini. Un alt copil, pe numele său Ivo Livi, a ajuns tot cam în aceeași perioadă în Franța, unde a devenit celebru, sub numele de Yves Montand. Vigurosul Lino și-a

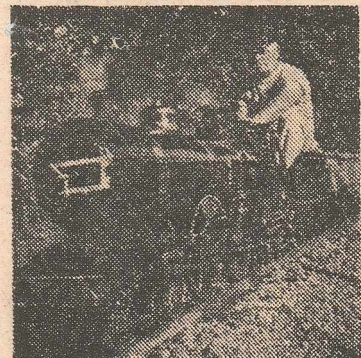
incercat mai întâi norocul în sport, unde obține o serie de performanțe notabile, între care și titlul de campion al Europei la catch, în 1950.

Cunoscutul regizor Jacques Becker îi descoperă calitățile de actor, primul mare rol fiind interpretat de Lino în filmul „Touchez pas au Grisbi” (Nu vă atingeți de Grisbi), în anul 1953. Treptat el reușește să se detașeze de rolurile de „duri” impasibili, cum a fost, de pildă, cel din „Gorila se lasă dusă de nas” și începe să interpreteze roluri de caracter. Printre primele sale filme de acest gen se numără „Ascensul pentru șșafod” (1957) de Louis Malle. Au urmat și alte succese: „Classé tous risques” (Clasat — risc total), „Le deuxième souffle” (Al doilea suflu), „Taxi pour Tobruk” (Un taxi pentru Tobruk) și „L'armée des ombres” (Armata umbrelor). Printre filmele sale din anii '80 se numără transpunerea pe ecran, de către Robert Hossein, a celebrului roman al lui Victor Hugo „Mizerabilii” și „Cirtita” de Yves Boisset.

Firește a durat mulți ani până când Lino Ventura a trecut de la personajul temerarului imărtitor de pumni la complexa figură a marginalizatului respins de societatea care nu-i cunoaște calitățile de excepție. A jucat sub bagheta unor mari regizori, între care un rol important l-a jucat Jean-Pierre Melville, considerat de criticii de film dacă nu descoperitorul cel puțin maestrul de necontestat al unei noi formule de film polițist european, care adapta la condițiile vechiului continent maniera peliculelor americane cu Humphrey Bo-

Tren — miniatură

În sudul Angliei, de-a lungul Canalului Mineci, pe o distanță de 23 kilometri, circulă cel mai mic tren din lume, format din 14 vagoane, în care pot călători comod 70 copii. Locomoti-

va cu aburi, ce tractează garnitura în miniatură, consumă pe acest traser 45 kilograme cărbune, un litru ulei lubrefiant și 450 litri de apă. De fapt traficul

gart: eroi singuratici, care nu caută bani, succesul sau faima, ci să-și apere integritatea morală.

„Durul cu inimă mare” a jucat în peste 80 de filme. În 1966 a fondat o asociație pentru sprijinirea copiilor handicapați psihic. El însuși avea o fetiță handicapată. Soția lui, Odette, a primit luna trecută, pentru activitatea ei în cadrul asociației, Legiunea de onoare a Franței. Era pentru ultima oară când Lino Ventura a mai putut fi văzut în public. Zece zile mai târziu avea să înceteze din viață, în urma unui atac de cord, în locuința sa din St. Cloud.

ROMEO NADAȘAN ■

Vieți neincluse în preț

Columbia produce 90% din necesarul mondial de smaralde. Spre deosebire de regimul strict aplicat de R.S.A. în zăcămintele de diamantifere, în Columbia extracția pietrelor verzi a scăpat controlului statului. Ca și coccina, smaraltele reprezintă o afacere mare și, în același timp, periculoasă. Contrar așteptărilor, grosul producției sale este realizat de neautorizații căutători particulari (guaqueros), nu în minele statului. Pe lângă corupție și asasinat activitatea acestora este facilitată chiar de modul în care se exploatează zăcămintele. Astfel, după ce se croiește drum cu buldozerul, se acționează cu perforatoarele și dinamita. Apoi se dă drumul la apă, care are menirea să dea la iveală comoara. Dar o mare parte din smaralde sînt antrenate de șuvoiul de apă și duse la vale unde așteaptă acei guaqueros. Visul lor este să găsească o piatră mare, pură care să valoreze mii de dolari. În așteptarea împlinirii visului, trăbăluiesc aidoma furnicilor — în condiții mizere și de sărăcie — vânzându-și prada mijlocitorilor și cheltuiind banii pe băutură. Nu de multe ori ei sînt victime unor asasini sau a unor vendete. În anul 1970, datorită faptului că s-au comis 900 de asasinări în jurul unei mine, guvernul a decis închiderea ei. Unul din conducătorii unei mine declara că randamentul, în condițiile actuale, este doar de 30%, dar atunci când a încercat să-l sporească a primit fel de fel de amenințări. Concluzia lui: „Poți să colaborezi cu ei (cu guaqueros) sau să te lupți cu ei. Eu prefer să colaborez pentru că vreau să trăiesc”.

În mine se iau măsuri speciale: fiecare miner este asistat de doi tehnicieni și un paznic înarmat. Smaraltele se string însă cu săculețe, apoi se depun în seifuri sigure și în 24 de ore sînt transportate cu elicopterul la Bogotă. Dar, la adăpostul întinericului, unii gardieni și soldați se schimbă în haine civile, se alătură grupurilor de guaqueros și fac prospecțiuni pe cont propriu. Dincolo de pericolul morții prețurile obținute pe piața neagră sînt o tentație mult prea mare.

DAN DĂNUȚ DORU ■

Breviar științific

de unii locuitori ai insulei, este că acest tren miniatură, construit special pentru amuzamentul copiilor, a fost folosit în timpul celui de-al doilea război mondial pentru transportul unităților militare engleze.

Cască pentru pompieri

Serviciul de incendii din Paris, în colaborare cu „Direcția de cercetări, studii și tehnologie”, în acest domeniu, a realizat un nou model de căscă pen-

Cronica șoselei

Copii și banala bicicletă

Bicicleta, dorită cu ardoare de atîția copii, promisă de părinți pentru diverse reușite școlare, folosită începînd de la vîrste destul de fragede de către cei mici, nu numai pe străzi liniștite, ci și acolo (din păcate) unde tumultul traficului începe în zori și se termină tîrziu, seara. Necazurile încep de la concepția despre bicicletă. Nu vreau să fac filosofia vehiculului cu două roți, dar nu putem să ignorăm prezența bicicletei printre mijloacele de locomoție inserate în legea circulației care îi dedică chiar un capitol întreg de reguli. În acest caz, modesta bicicletă trebuie tratată ca vehicul și nu drept jucărie, cum o consideră, din păcate, destui părinți și odraslele lor. Nu există o recomandare mai greșită decît: „Ia-ți bicicleta și du-te pe stradă și te joacă”. Nu mă refer, bineînțeles, la tricicleta pentru tîncii de-o șchioapă. În regulamentul de circulație se precizează că abia la 14 ani puștii poate se să deplaseze, la ghidonul bicicletei, pe drumurile intens circulăte. Se întîmplă oare așa? Nu, în foarte multe cazuri îi vezi făcînd slalom printre autobuze, troleibuze, tramvaie, trenuri rutiere, autoturisme, chiar și pe copiii de șapte, opt ani. Sînt părinți care au impresia că odată cu bicicleta adusă în dar, la semnalul unei baghete magice, ca prin farmec, copilul își însușește atît deprinderile „pilotării” vehiculului cu două roți, cît și regulile de circulație menite să-l protejeze. Viața arată su-

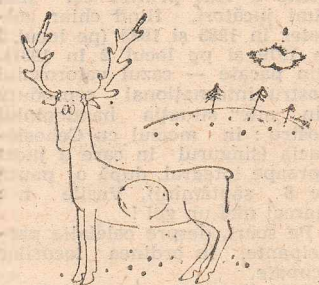
brezenia unei asemenea concepții. 30 la sută din copiii răniți ca urmare a accidentelor rutiere, posedau micul vehicul de mai puțin de o lună. „Mirciulică, cum ai ajuns tu la spital cu minuța și piciorușul în gips?” „Păi, am căzut cu bicicleta”. „Ai căzut tu, sau te-a lovit mașina?” „Păi să vedeți”, și puștii, un copil cu niște ochi inteligenți, bine dezvoltat pentru vîrsta lui, ne face o descriere, cu ajutorul minii țefere, vrînd să ne convingă cum a vîrat el la stînga pentru a intra în curte și cum autocamionul a reușit pînă la urmă să-l ferească, ajungînd și unul și altul pe trotuar. Mașina grea a luat în „brațe” un stîlp de iluminat, iar Mircea a căzut, fracturîndu-și mina și piciorul. „Ți-a spus cineva cum să mergi cu bicicleta, de ce reguli trebuie să ții seamă?” „Mirciulică zîmbește cu superioritate. Începe fraza tot cu „păi”. Se vede că îi place cuvîntul. „Păi eu știu să umblu pe bicicletă de la 5 ani. Nu mergeam pe atunci la școală. Acum am zece”. „Despre ce reguli vorbiți? Dacă știu să-mi păstrez echilibrul, să vîrez, să frinez, înseamnă că știu și normele... cum le ziceți dv.”. În mîntea copilului regulile de circulație se confundă cu priceperea de a stăpîni bicicleta. „Cînd te pregătești să intri de pe străduța la liniștită pe bulevardul ăla cu castani, larg, frumos, cu multe mașini și vezi triumhiul ăsta cu virful în jos — îi arătăm un indicator „Cedează trecerea” — cum procedezi?” Bă-

ieșaul e în vîdită incurcătură. „Păi (din nou păi) străzile sînt pline de triumhiuri. Nu pot să știu ce rost are fiecare din ele”. Mirciulică a pătuns în vîltoarea circulației fără nici o pregătire. Au ajuns la spital din aceleași cauze, și alți copii. Dan G. din Buzău, Florea I. din Bacău, Grigore T. din Timișoara, Radu D. din Arad etc. Toți în vîrstă de 7—10 ani. Alți colegi de-ai lor n-au mai putut fi însă salvați, nici de șoferii care au eșuat în încercările lor de a-i feri și nici de medicii care la spital, au făcut tot ce se putea pentru a-i menține în viață.

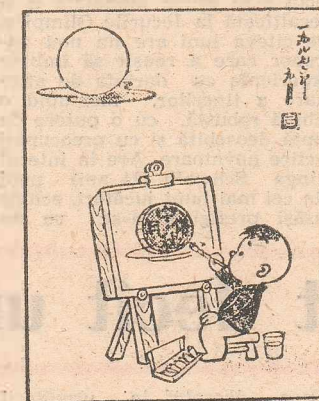
Daui probleme, și încă serioase, destui bicicliști adulți. Unii, precum Mircea, vrînd să intre în curte, ignoră mastodonții din spate sau giganții din față, alții merg ca orbetii, fără nici o sursă de lumină sau accesorii reflectorizante, nu puțini, după ce au cochetat cu Bachus, fac slalom preferînd zona din mijlocul șoselei etc. Dacă lucrurile stau așa cu oamenii în toată firea, atunci ce să pretindem de la niște copii care nu realizează adevăratul tablou al complexităților circulației și, mai ales, nu și dau seama de teribilele implicații ale încălcării unor norme elementare de trafic. Acum cînd adevărata „artă” este „știința” de a te feri de neatenți, distrați, agresivi, inconștienți, cu atît mai mult copiii trebuie bine pregătiți de părinți, de dascăli, cum să umble pe străzi, în primul rînd ca pietoni. Bicicleta, mersul pe ea să fie un fel de „universitate” a învățămîntului rutier. Efortul de a crea deprinderi în acest domeniu copiilor, nu e prea mare. Din fericire, copiii de azi sînt atît de dotați.

VICTOR BEDA ■

Lumea se amuză

După N.B.I. — R.D.G.

După Tian Jin Ribao-China

De dragoste

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										

ORIZONTAL: 1) Acest mare dramaturg și poet englez (1564—1616) este de părere în „Romeo și Julieta” că dragostea ar fi „nebulina cea mai înțeleaptă, fierea cea inăbușă, dulceața ce ne mințuie”. 2) Învăluit în dragostea ei — „Uitarea de sine” este definiția dată iubirii de acest scriitor elvețian de limbă franceză (1821—1881). 3) În stînga, pe dreapta! — Poet și dramaturg român (1889—1972), autorul romanului „O dragoste la Viena”. 4) Face ochii mari... — Locul de naștere al dragostei. 5) Casetă buletinelor de vot — Sere! 6) Centaur care a luat parte la lupta cu lăpții cu prilejul nunții lui Pirion cu iubita lui (mit.) — Stînjenei. 7) „Adevărata educatoare morală a genului omenesc” (Fr. Schiller) — Corp geometric. 8) Toma Barbu — Matematician și poet român (1895—1961) care sublinia că iubirea este un „lucru în principiu, / Subtil ca-n franțuzește acordu-n participiu” — Cămași populare. 9) „Arma” lui Cupidon — Arborele poetului, cu frunze mari în formă de inimă — Puiul caprei. 10) Acest sociolog francez (1843—1904) spunea cu amărăciune despre fericire că aceasta ar fi „o dorință”; dar nu dobîndim tot ce dorim! — Plantă ornamentală originară din America. 11) Se ocupă de treburile orașului — Poetă ioseancă (1916—1944) care ne-a lăsat „Poemul femeii care iubea primăvara”.

sintem” (La Rochefoucauld). 2) Acest mare poet, dramaturg și romancier francez (1892—1885) definea dragostea ca fiind „jărul căminului” — „Descoperirea familiei” este titlul unui volum al acestui poet român contemporan (Ion; n. 1929). 3) Alt poet român (Constantin; n. 1938), din a cărui operă consemnăm volumul „Iubiri” — Balada unui greier mic. 4) Kiril Iliev — Iridiu — Rubidiu — Dan Lupescu. 5) Infinita timpului cărare, despre care poetul francez O.B. de Lubiez afirma că este „primul moment fără sfîrșit al unei prime dragoste”. 6) Rareori. 7) Unul care a trecut prin multe încercări în viață — Unul din cei șapte înțelepți ai Greciei antice (sec. VI î.e.n.), care spunea că iubirea este viața însăși. 8) Marele nostru poet, care susține că dragostea „E-un lung prilej pentru durere / căci mii de lacrimi nu-i ajung / și tot mai multe cere” — Vorba gîstei. 9) Orașel în insula japoneză Honshū — Ion Onea — Ianuarie (presc.). 10) Oraș în Franța — Dragostea este „o iarbă spontană, nu o plantă de grădină”, remarcă acest scriitor romantic italian (1831—1861). 11) Poet francez (Paul; 1885—1952), autorul volumului „Dragostea poeziei” — Fiul lui Afareu, care îndrăgostit fiind, a răpit-o pe tinăra Marpessa, iubita lui Apollo (mit.).

VERTICAL: 1) „Deschidere a inimii care ne arată așa cum

Dictionar: RET, BIAS, AIMI, REIMS, IDAS. **MIRCEA IORDACHE** ■

Dezlegarea careuului din numărul precedent: BOTTA; PICOTI; ADORMI; PARIS; ROR; SOFA; ANT; AROMI; R; ISER; N; PE; VISE; RA; CÎNTECE; DET; BAT; IGA; FI; E; OM; BLH; BRAS; GROVEANU; CN; ALIT; AT; NOUA; RAVEL; MAZILU; TREZIE; IATAC.

După prima manșă a turului III, in Cupa U.E.F.A.

Sanse pentru primăvară

La sfârșitul acestui meci foarte frumos zeci de reporteri italieni întrebau jucătorii de la Verona: basteră? adică ajunge 3-1 pentru calificarea în sferturile de finală ale Cupei UEFA? Răspunsul tuturor era în general evaziv, iar al nostru negativ — „nu”. După egalul cu Poli Timișoara, când Sportul a jucat frumos, dar mai puțin eficient, aici, la Verona, a jucat frumos, și în mare parte eficient. Din păcate a primit trei goluri, nu două cite ar fi fost mai ome-nește și echitabil, și a scăpat premisele unui rezultat de răsunet. Pe un stadion superb, modern, cu arhitectură spectaculoasă, bine amenajat (dominat de reclame și pelerinele de ploaie galbene ale spectatorilor) unde se vor juca și meciuri ale viitorului campionat mondial, Sportul studentesc a început meciul cu oarecare jenă. Lipseau Iorgulescu, Munteanu II, iar ploaia făcea ca mingea să sfiirte pe iarbă. Italienii, în stilul lor, au demarat furtunos ca-ntr-o operetă eroică și prin Larsen, Pacione, Volpescino și Di Genaro s-au năpustit în vâ-luri. Trebuie spus că Verona a confirmat cel puțin la început. Este o echipă tehnică, rapidă, puternică. Larsen dribleză ame-țitor și demarează mai rapid decît o locomotivă. Loviturile de cap ale lui Pacione sînt pe-riculoase și creează panică. De la 1,95 m nu-i deloc greu să privești lumea de sus și să lo-vești toate mingile. Așa că, drept urmare, și golurile au fost

în mare parte rezultatul scăpă-rilor de marcaj la cele două ve-dete italo-daneze (Pacione și Larsen). Dacă 2-0 la pauză a creat italienilor sentimentul că meciul e ușor, a doua repriză a avut o cu totul altă față, ce a adus multă panică în rîndul ve-ronezilor. Timp de 30 de minute jucătorii Veronei erau cei care respingeau în afara terenului și încercau să mențină rezultatul. Ticleanu a dominat mijlocul te-renului, jucînd una din cele mai frumoase partide ale sale la Sportul studentesc, iar în atac, Coraș „con una strana abilita” a creat panică, situații de gol și a pus pase care puteau duce la 2-2. Golul lui Coraș anunța egalul. Galeria Veronei cînta, iar restul stadionului amuțit descoperea echipă română calmă, tehnică, plină de fantezie. Dar în loc să fie 2-2, după ocaziile lui Coraș, Stănicu și Burchel, italienii s-au trezit din corzi și au mai avut cîteva minute fru-moase. A fost fault la E. Lar-sen? Cristea, Mircea Popa și Ciucă susțin că nu. Directorul tehnic al Veronei, Mascetti a de-clarat după meci că „i s-a părut” iar noi, gazetarii prezenți la meci, n-am văzut decît o pă-trundere în forță și o cădere cam artistică. Oricum, din ea s-a nă-scut 3-1, rezultatul final.

Întrebarea noastră și a citito-riilor seamănă pînă la urmă cu cea a italienilor. În loc de „bas-teră” noi ne întrebăm se poate? Diferența de două goluri poate fi refăcută fără îndoială. Spor-tul a recuperat un rezultat mult

mai neplăcut și a demonstrat că are resurse, dar cu o condiție. La București să joace calm, in-teligenț, cu toate măsurile de siguranță în vederea anihilării contraatacurilor. Larsen poate încurca doi apărători, iar Pa-cione vrea un loc sigur în echi-pa națională a Italiei. Oric-e eroare de marcaj la aceștia doi ar putea compromite șansele de calificare. În rest, ar mai trebui adăugat că aici, la Verona, Spor-tul studentesc a fost primit cu multă căldură și respect, că multe întrebări dublate de re-gret au fost puse pe seafma ne-calificării echipei naționale și că italienii — jucătorii, tehni-cienii și ziaristii — se tem să nu piardă calificarea. Pacione de-clara după meci: „Am demon-strat că știm să înscrim gol-urile în deplasare. Am făcut-o și în turul I și în turul II și ne menținem speranțele pentru București”. În opoziție, Gino Iorgulescu spunea: „Diferența de numai un gol ar fi fost mai rezonabilă. Dar nici două nu sînt un capăt de lume. Califi-carea încă se joacă cu mari șanse pentru noi”. Paul Cazan e de aceeași părere: „Ultima carte o jucăm totuși în Regie”. La Villa Quaranta, o fostă mină-stire, mai apoi un spital și în sfîrșit hotel, la Pescantina, lângă Verona, plouă de stinge, iar roata fotbalului continuă să se rotească amețitor renăscînd încă o dată speranța.

CORNEL NISTORESCU ■

Finale

Campionatul României, aflat în ultima sa etapă, reunește la București și Predeal elita șahu-lui feminin și masculin. Regre-tabilă este, desigur, absența de ultimă oră a Elisabetei Polihro-niade și a tînărului Adrian Ne-gulescu. Dacă la Predeal se joa-că în „17” și printre aceștia nu remarcăm nume noi, la Bucu-rești, în sala Asociației sportive ITB, printre cele 16 participante întîlnim noi apariții promițătoa-re: Lavinia Popescu, Ildikó Kun și Mariana Caravan.

Duelul feminin se înscrie încă o dată pe linia unei combati-vității excesive. Se joacă pînă la ultima resursă trecînd prin oscilația avantajului și prin peri-pețiile nefirești ale crizei de timp. Ca urmare, nu au lipsit nici rezultate surpriză precum: Stanciu-Dumnică 0-1, Kun-Ghinda 1-0, Mureșan-Stroe 0-1, Stanciu-Popescu 0-1, Kun-Jic-man 1-0. După trei runde s-a ivit o lideră neașteptată, Ma-riana Dumnică, dar mai apoi ea a pierdut contactul cu plu-tonul frunțat închegăt din Ger-trude Baumstark, Gabriela Stanciu, Ligia Jicman, Marga-reta Mureșan și Eugenia Ghin-da. În a doua jumătate a con-cursului sînt programate partide directe de mare importanță pentru configurația finală a cla-samentului: Baumstark-Jicman, Stanciu-Baumstark, Jicman-

Ghinda, Ghinda-Stanciu, Jic-man-Mureșan, Mureșan-Stanciu.

Intrecerea seniorilor a debu-țat, ca de obicei, prin abundența egalurilor. Avantajul pieselor albe și-a spus cuvîntul timp de trei runde, cînd s-au înscris doar șase victorii, unele cauzate de criza de timp: Armaș-Ghin-da 1-0, Pavlov-Biriescu 1-0, altele ca dueliuri teoretice: Ghinda-Stefanov 1-0, Șuba-Marin 1-0 și, în fine, prin dife-rența de valoare: Gheorghiu-Tratatovici 1-0, Ștefanov-Cio-lac 1-0. Prima victorie cu pie-sele negre din finală a înscris-o I. Armaș în fața lui Nicolaide, în momentul în care, contrar așteptărilor, tot cu piesele ne-gre M. Șuba ceda în fața lui Tratatovici... Această înfringere neștonată a marelui maestru timișorean, a animat întrecerea, determinîndu-l pe jucătorul nr. 1 din echipa olimpică la un joc activ și sigur. Înscirînd două victorii consecutive cu piesele albe la Biriescu și Foișor, M. Șuba a revenit în plutonul de urmărire a liderului, FL Gheorghiu, profilat la jumăta-tea întrecerii. Clasamentul după opt runde conține următorul cap de afiș: FL Gheorghiu 5 puncte (fără înfringere), Foi-șor, Ghinda, Grünberg, Pavlov, Ștefanov, Șuba 4,5 puncte, ur-mați de mai mulți jucători aflați în zona lui 50%.

La Predeal, unde jumătățile de punct se „culeg” mai ușor decît punctele întregi, finalul competiției va cunoaște, presu-punem departajări în limitele coeficientului Sonneborn, coefi-cient fără importanță însă în eventuala desemnare a campio-nului sau campioanei după un meci de baraj egal...

MARGARETA MUREȘAN ■

„Handball Supercup” este de-numirea unui turneu internațio-nal organizat de R.F.G. la fiecare doi ani și găzduit mereu de aceeași „Westfalen hallen” din Dortmund. Ce are în plus această competiție față de tur-neele tradiționale organizate de alte țări este criteriul, și anu-me: la „supercupa” participă numai echipele reprezentative care au cîștigat măcar o dată titlul mondial sau cel olimpic. La primele două ediții (1979 și 1981) au participat aceleași șase echipe: Cehoslovacia, Iugosla-via, R.F. Germania, România, Suedia și U.R.S.S. În 1983 li se alătură R.D.G. (care-și cîștigase acest drept odată cu titlul olim-pic dobîndit în 1980, la Mosco-va) și, invitată, o selecționată secundă a R.F.G., pentru a se completa tabloul de opt echipe. În 1985, celor șapte „titulare” ale turneului li se alătură, tot ca invitată, Danemarca. Acest statut avîndu-l de astă dată Ungaria.

Trofeul (o cupă voluminoasă din oțel inoxidabil) este trans-misibil și a revenit, pînă acum, echipelor R.F.G. (1979, 1987), U.R.S.S. (1981, 1985) și României (1983). bilanțul țării noastre mai înregistrînd cite un loc II (1979), cinci (1981), patru (1985) și opt (1987).

Ca să localizăm cît mai bine această competiție în palmaresul echipelor participante trebuie să spunem că, desigur, ea nu are importanța unui campionat mondial sau turneu olimpic; dar nici nu trebuie subapreciată, așa cum a existat uneori tenta-ția în tabăra noastră atunci cînd rezultatele nu ne-au satisfăcut într-un totul.

Ideea „Supercupeii” este lim-pede: aceea de a oferi periodic celor mai bune echipe din lume prilejul de a-și valida rezulta-tele (sau renumele) dobîndite anterior. Din asta rezultă că „Supercupa” nu poate fi tratată defel ca o competiție oarecare sau ca un turneu internațional de duzină. Ediția din acest an, cum unanım au apreciat specia-liștii prezenți aici, a constituit turneul unei grupe de elită a unui campionat mondial auten-tic. În limba sahistică, s-ar pu-tea spune că a fost competiția cu cel mai ridicat „coeficient Elo” din ultima vreme.

Alunecarea continuă

Cum se vede de la o poștă, participarea echipei noastre a fost acum cea mai slabă din toate cele cinci ediții ale „Su-percupei”: locul 8, cu 4 înfrin-geri din 4 jocuri. Primul joc a fost cu U.R.S.S., în 18 noiembrie, la „Unihalle” din Wuppertal. Scor: 20-28. Al doilea (19 no-iembrie, „Kreissporthalle” din Lüttfeld Lemgo) cu echipa R.D.G. — 23-27. Al treilea joc l-am putut urmări în direct la

„Sportzentrum Maspornplatz” din Paderborn (cam 100 km de Dort-mund unde se afla cartierul ge-neral al tuturor participante-lor): 20-22 cu Iugoslavia. În acest joc, echipa noastră con-deucea cu 20-17 în min. 53, „iar pentru această incredibilă răs-turnare de scor, întrebarea se pune jucătorilor, nu antrenoru-lui” — aprecia Jorge Barke, directorul I.H.F., sintetizînd o stare de spirit mult mai prof-un-dă, asupra căreia voi reveni. Cu aceste rezultate, ne clasăm pe locul 4 în grupă și jucăm iar la Wuppertal duminică, 22 noi-embrie, cu Cehoslovacia, pentru locurile 7-8. Echipa noastră a fost condusă tot timpul, reușind să egaleze la 18 și 22. În ultima secundă de joc, arbitrii Hendrert și Norek ne penalizează cu o lovitură de la 7 m care para-fează înfringerea: 22-23 și lo-cul 8 în competiție!

Desigur, e nepotrivit să intrăm de pe acum și de aici într-o analiză a participării noastre la „Supercupa '87”. Premisele și poziția actuală a handbalului nostru erau cunoscute mai de-mulț, turneul de aici nefăcînd altceva decît să puncteze odată

peste 1500 jocuri internaționale însumate de la toți jucătorii. Vasile Stîngă era considerat aici „Mister Supercup”, avînd în vedere că la toate edițiile prece-dente a fost printre cei mai buni jucători, fiind chiar gol-gheter în 1983 și 1985 (pe locul 5 în 1979 și pe locul 2 în 1981). Din păcate — cazul valorosului nostru internațional reproduce „in mic” situația handbalului nostru: în meciul cu Cehoslo-vacia (singurul în care a jucat aproape integral, după o pauză de 6 săptămîni), Vasile n-a marcat nici un gol!

Pe scurt, despre celelalte par-ticipante, în ordinea locurilor ocupate.

R.F. Germania a pornit de pe o poziție similară cu a noastră: locul 3 în grupa mondială B și necalificată la Jocurile Olimpice. De cîteva luni are un nou an-trenor care a reușit să imbine experiența cu dorința de afir-mare a tinerilor, alcătuiind o echipă robustă, cu o putere de luptă deosebită și cu preocupări tactice novatoare. Are în interul stînga Schwab (24 ani) unul din cei mai buni jucători, echipa însăși prefigurîndu-se cu un

mondială și olimpică en titre, dar aici a venit în virtutea pro-tocolului, cu doar trei jucători (Isaković, Portner și Rnici) din lotul care s-a acoperit de glorie în Elveția. „Supercup” a fost prile-j de testare a unor jucători mai tineri, titularii avînd obliga-ții la diferite cluburi din Europa.

SUEDIA (locul 4 în grupa mondială A și calificată la J.O.) a prezentat o echipă tehnică, preocupată mai mult de atac decît de apărare (în grupa cu Cehoslovacia, Ungaria și R.F.G. a avut cele mai multe goluri pri-mite și marcate — 65, dar a fost „zdrobită” de Iugoslavia, 19-34, în jocul pentru locurile 5-6).

CEHOSLOVACIA (locul doi în grupa 8 și calificată la J.O.) a avut o comportare modestă în competiție, dar (spre deosebire de noi) a reputat, totuși, o vic-torie în jocul direct de care am amintit.

Și totuși, au fost români în finală!

E vorba, desigur, despre cel doi arbitri români Marin Marin

Thiel (indeosebi) și Ciunrak, fiind în formă senzațională. 3-1 pentru R.F.G. în min. 14 și 3-3 în min. 18; 6-5 în min. 28 și 6-8 la pauză, R.F.G.—U.R.S.S. În minutul 38 U.R.S.S. ajunge la 11-9, R.F.G. trimite de două ori în bară, apoi 12-10 și 14-10 pentru U.R.S.S. în min. 47. Dife-rența se menține pînă în min. 54 (17-13 pentru U.R.S.S.), cînd, sub impulsul fulminant al tribu-nelor, echipa R.F.G. începe să recupereze: 16-17 cu trei mi-nute înainte de final!

În minutul 58, în superioritate numerică, Schwab ratează in-credibil; atacă U.R.S.S. dar li se ia mingea pentru depășirea timpului; la fel păștește, în ata-cul următor, și R.F.G.! În min. 59, Vasilev trage în bară (la 17-16 pentru echipa sa!); con-traatac Schwab, fault și elimi-nare a lui Tumenjev: U.R.S.S. rămîne în 4 jucători de cîmp, iar R.F.G. beneficiază de o lovitură de la 7 m; execută Fraatz și 17-17 cu 37 secunde înainte de „sirenă”! La atacul care urmează, puternicul Tuțskin trage p-lîngă poartă (și victorie!) în ultima secundă de joc! Prelungiri! 19-17 pentru R.F.G. în min. 2; Tuțskin este eliminat (pentru un gest la timp destinat unui ad-versar); Sezov dă de pămînt cu Fitez și este și el eliminat; în min. 4, din nou în 4 oameni de cîmp, U.R.S.S. obține 7 m: 19-18 pentru R.F.G.; echipa gazdă ratează atacul, deși are 2 jucă-tori în plus pe teren; sirena flu-ieră după primele 5 minute de prelungiri.

În min. 6, cite cinci jucători de cîmp; Tuțskin scapă mingea în aut; min. 9, 7 m pentru U.R.S.S.; trage Sviridenko și Thiel apără; min. 9 și 42 secun-de; marchează Tuțskin, 20-18. Lühr este eliminat dar iese ju-bilînd — victoria nu le mai pu-tea scăpa; min. 9 și 47 secunde: Tuțskin (care din 100 de șuturi poate marca lejer 98 de goluri) trage din nou și Thiel iarăși apără; R.F.G. pierde mingea, Rimanov trage în bară și se aude, definitiv, sirena! Echipa R.F.G. urcă pe podiumul „de dinșii inventat”, al acestei „Su-percupei”.

Cu îngăduința dumneavoastră, îmi fac o datorie de a mulțumi domnilor Franz Bri-kefeld, secretarul federației vest-germane de handbal și Hanz Ost, șeful biroului de presă, prin a căror amabilitate a fost posi-bilă această corespondență.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Mai mult decît un trofeu

În plus situația în care ne aflăm. O situație care a stîrnit nedu-merire dezinteresată în toate cercurile handbalului prezente aici, nu puțin fiind cei care ne întrebau ce se întîmplă cu had-balul românesc. Aminăm, deo-camdată, răspunsul, mai ales că, așa cum rezulta și din inter-viurile publicate în numărul trecut, acest sport se află pentru noi la un început de drum. Să dăm încredere totală noului cu-plu de antrenori Cornel Oțelea — Ghiță Licu, deși redresarea handbalului nostru depășește în mod sigur puterile unui antre-nor sau doi, oricare ar fi acela. Primul gest care se întvede este că ne vom despărți zîmbind de o generație de jucători care nu și-a validat talentul în nici o performanță — jucînd aici, la Dortmund '87, în virtutea meri-telor pe care le-au avut cei care în 1961, 1964, 1970, 1974 cîștigau campionatul mondial. De fapt, echipa noastră are cea mai con-sistentă carte de vizită din toate cele prezente aici, dar, din pă-cate, la ea nu s-a mai adăugat nimic de cîteva ani buni. Totuși, anturajul de aici s-a purtat față de noi pe măsura prestigiului (trecut) pe care-l avem în hand-bal. De pildă, în programul competiției sînt punctate toate performanțele noastre și este subliniat faptul că lotul țării noastre deține un mic record —

viitor deosebit în următorii 2-3 ani.

U.R.S.S. (cîștigătoarea grupei mondiale B și calificată la J.O.) a prezentat o echipă întinerită în care excelează veritabilele surprize pentru toată lumea, Tuțskin și Sviridenko. A practi-cat un joc modern, cu multe noutăți tehnico-tactice: pase „cu podeaua” din care au în-scris foarte multe goluri, apă-rare agresivă și foarte mobilă, un atac combativ în care cele două linii colaborează foarte bine; găsesc soluții de atac împotriva oricărei apărări și cre-ează impresia că nu vor să marce două goluri la fel.

R.D.G. (locul 3 în grupa mon-dială A, calificată la J.O.) a avut un început furtunos (victorie la 9 goluri în fața Iugoslaviei și la 4 în fața noastră), dar a fost depășită net de U.R.S.S. (6 goluri) și R.F.G. (5 goluri) pe măsura slăbiciunilor tot mai evi-dente odată cu înăntarea în competiție.

UNGARIA (vicecampionă mondială și calificată la J.O.) a fost invitată, dar scorurile strî-ne în compania finalistelor (18-20 cu R.F.G. și 19-20 cu U.R.S.S.) confirmă că a pătruns în elita mondială, surpriza de la mondialele din Elveția (a pierdut doar în finală cu Iugoslavia) fiind explicabilă prin jocul eta-lat și aici.

IUGOSLAVIA este campioana

(profesor și director adjunct la Școala generală nr. 199 Bucu-rești) și Ștefan Șerban (inginer la IIRUC) cărora li s-a incredin-țat misiunea de a conduce finala R.F. Germania — U.R.S.S. (După ce mai arbitraseră foarte bine alte trei jocuri din grupe).

A fost o finală de un rar dra-matism, reprezentînd, cu certitu-dine, unul din evenimentele de referință ale handbalului mon-dial pentru următorii ani. N-aș fi dorit nimănui să fie, măcar pentru o secundă (și cit de uriașă e aceasta în handbal!) în pielea arbitrilor noștri! Spre cîntea lor și a întregii delegații române, Marin („la puterea a doua”) și Șerban s-au achitat ex-celent de o misiune extrem de dificilă.

Chiar dacă jucătorii noștri n-au mai fost, ca-n alte dăți personaje principale pe această mare scenă a handbalului (ei asistînd, intrucivă jenați, de la peluză la acest mare spectacol), îngăduiți-mi să relatez cîteva evenimente mai importante ale finalei, mai ales că nu puține sînt legate de intervențiile celor doi arbitri ai noștri.

În minutul 9 era abia 1-0 pen-tru U.R.S.S., tensiunea din tri-bune (peste 12000 spectatori în „Grosse Westfalehallen”) și din-tre semicurii fiind din start la paroxism; min. 10, 1-1, apoi Tuțskin ratează un 7 m. Golurile se înscriu foarte greu, portarii

Am în față o carte — „Mai mult decît o victorie“. Am în față trofeul Fair-play, o medalie rotundă de bronz, creată de Jean Ipousteqy, reprezentînd două siluete îmbrățișate, învingătorul și învinsul, și următorul text: „Mieux qu'une victoire“. De aici titlul cărții, Minunatul trofeu, înminat în acest an la Paris lui Victor Bănculescu de către directorul general UNESCO, este o consecință a unei activități publicistice de peste 40 de ani în slujba fair-play-ului „stare de spirit în mișcare“.

— Frumoasă definiție, Victor Bănculescu!

— Altfel, fair-play-ul ar fi un bibelou în raft.

— Deși răspîdit și înțeles, care este traducerea exactă a fair-play-ului?

— Chamber's Twentieth Century Dictionary precizează: To play = a juca, iar pentru fair sînt peste 34 de sensuri. Dictionarul sportiv poliglot așază lingă expresia fair-play numai cuvîntul sportivitate. Trebuie să atrag atenția cititorului asupra folosirii corecte a termenului. Unii tind să așeze firmă „X a jucat fair-play“ ceea ce este pleonastic cîtă vreme play înseamnă a juca. Cînd vrem să caracterizăm comportarea loială, cinstită, a unui sportiv este suficient să spunem că a fost fair. Pentru mine, traducerea cea mai deplină a fair-play-ului este corespondentul lingvistic găsit de Camil Petrescu. În 1937, scriitorul, într-o interesantă tentativă de a pune sportul pe picior de egalitate cu celelalte elemente ale culturii, înființează la București revista „Foot-ball“. Vocația sportivă a publicației e doar parțială, ceea ce reiese limpede din subtitlu: „revistă săptămînală pentru deprinderea JOCULUI CURAT în sport, artă, literatură, viață socială“. Apare astfel, probabil, pentru prima oară în cîmpul literelor românești noțiunea de fair-play.

— Pentru acest JOC CURAT ați fost acum cîteva săptămîni la Paris să primiți trofeul Fair-play care are trei categorii. Cu cine ați avut onoarea să fiți alături în acest an?

— Mereu mă gîndesc la ce a spus Hemingway: „Sportul te învață să cîștigi cinstit, sportul te învață să pierzi în mod demn. Prin urmare, sportul te învață de toate, te învață ce este viața“. Am verificat aceste adevăruri cînd directorul general UNESCO a înminat, în acest an, trofeul fair-play fostului mare jucător englez de fotbal Stanley Matthews, astăzi în vîrstă de 72 de ani, idolul stadioanelor, pentru îndelunga-

ta-i carieră încununată de sportivitate (a jucat pînă la 50 de ani, fără nici o penalizare). Trofeul a fost decernat pentru gesturi de mare sportivitate, reamintesc că la Campionatele mondiale de anul trecut, jugoslavilor li s-a stricat canoia. Ungurii le-au dat rezerva lor, dar înainte să înceapă cursa li s-a stricat și lor barca. Jugoslavii au vrut s-o înapoieze, ungarilor au refuzat, au luat una la împlinare, au sosit pe locul II, iar jugoslavii pe locul I.

— Superb exemplu de ajutor mai ales cînd te lupți pentru locul I. Dumneavoastră, Victor Bănculescu, ați primit trofeul pentru promovarea spiritului fair-play în tot ceea ce ați scris. Erați al doilea român distins la Paris, într-un asemenea cadru...

— Atleta Lia Manoliu, în 1974, primea acest trofeu pentru întreaga-i carieră sportivă,

Vă mulțumește din inimă un sportiv care a șteuat adesea și care citeodată a reușit!

— Excepțional! O recunoștință emoționantă confesiune pe Lia Manoliu... Vă mulțumesc că mi-ați dat cartea dvs. „Mai mult decît o victorie“, din ea avem de învățat și cei din afara sportului.

— Am scris-o cu gîndul la noi toți. De altfel aceasta e ambiția tuturor cărților mele. Vreau să apropiez sportul de cultură. Am făcut corecturile la noua mea carte „Sport și artă“ care încheie un ciclu: „Sport și legendă“, „Sport și cultură“.

— Ați promovat fair-play-ul în toți anii dvs. de activitate publicistică. L-ați promovat și în viață?

— Mi-ar fi fost rușine să apar pe stradă, printre oamenii care mă cunosc, dacă după ce mă ridic de la masa de scris aș avea o altfel de atitudine de viață.

Mai mult decît o victorie...

pusă sub semnul fair-play-ului. Și cuvintele ei de atunci sînt o dovadă a aceleiași atitudini: „Părăsind sportul activ am crezut că pot spune adio momentelor de mare emoție. Iată însă că viața are grijă să dezmințim anticipările, oferindu-mi neașteptat acest premiu, pe care ați binevoit să mi-l acordați. El înseamnă mult întrucît nu se decerne neapărat marilor învingători, celor obișnuși cu primele locuri, ci și celor care, ca și mine, au știut să piardă de nenumărate ori, păstrînd totuși dragostea de sport și competiții. Pentru mine fair-play-ul este arta de a pierde cu demnitate, fără nici o supărare față de învingător, fără amărăciune în suflet, fără a da vina pe arbitri, pe vînt sau ploaie, și mai ales este puterea de a reîncepe totul de la zero.

M-am născut la Timișoara într-o ambianță extrem de sportivă. Am practicat aproape toate sporturile ca să pricep resorturile intime ale alergătorului, ale tenismanului, ale înotătorului, ca să înțeleg stadioul despre care am scris. Tatăl meu a fost ziarist democrat și am deschis ochii într-o lume dominată de un birou în care lampa era aprinsă pînă dimineața, iar mașina de scris făcea tot timpul. Mi-am organizat și eu viața la fel. Plecînd de acasă cu aceste două „valize“ nu era greu să aterizez în aria fair-play-ului. Profesia de ziarist te învață și obligă să ai respect pentru cititor, responsabilitate pentru adevărul pe care-l aperi; lumea sportivă îți cere respect pentru arbitru, pentru jucători, pentru public.

— Ați călcat vreodată în afara fair-play-ului?

— Cu siguranță că da, dar am o singură consolare, nici odată în mod voit.

— În rezumat, ce este fair-play-ul, alegînd din nenumăratele lui sensuri pe cel mai potrivit?

— Fără fair-play — sportul nu mai este sport. Laureatii fair-play-ului pot fi mari campioni, dar și sportivi mai puțin cunoscuți, chiar tineri debutanți. Ei trebuie să slujească de model altor milioane de sportivi prin viața lor și mai presus de orice prin refuzul de a urmări victoria cu orice preț. Un prieten, mare ziarist, felicitîndu-mă pentru ideea cărții despre implicațiile fair-play-ului mi-a spus: „Cu două cuvinte ai scris o carte!“.

...Cine nu a citit cartea „Mai mult decît o victorie“, apărută în Editura Albatros, îl rog s-o caute în librării. Nu va regreta pentru că este o frumoasă incursiune în lumea învingătorilor și învinsilor din sport, dar este mai ales o lecție admirabilă despre acest JOC CURAT care poate fi extins de la sentimente pînă la fiecare acțiune zilnică. Am crezut că citesc o carte eminentă despre sport și era una de morală, scrisă cu umor și neîndoiește talent.

Pentru că nu de puține ori spectatorii uită de fair-play am ales o pagină din această carte care să vă deschidă interesul pentru înțelegerea ei: „La încheierea Cupei mondiale de volei, competiție disputată în 23 de orașe japoneze, în săli cu capacitatea variată, de la 3 000 la 35 000 de locuri, Comitetul executiv al Federației Internaționale de Volei menționează următoarele în raportul său: publicul a fost entuziasmat și vibra intens, dar el încuraja cu egală bucurie echipele prezente, indiferent de naționalitatea lor, chiar și atunci cînd echipa japoneză era interesată de rezultat. Acest comportament a stimulat jucătorii la o ținută exemplară. Nici o decizie a arbitrilor n-a fost contestată sau fluierată. Educația publicului este de o importanță majoră în lupta pentru fair-play și, în prezența altor regretabile manifestări ale publicului pe stadioane, o distincție atribuită pentru faptele citate n-ar putea avea decît un impact favorabil cauzei fair-play-ului. În consecință, trofeul a fost decernat publicului japonez de volei, pentru sportivitatea totală a atitudinii sale în timpul Cupei Mondiale“.

CARMEN DUMITRESCU

Civilizația sportului

Vrednici de prețuire

La sediul UNESCO din Paris s-au acordat, nu de mult, tradiționalele premii și diplome anuale pentru fair-play. După cum probabil ați aflat, trofeul internațional Pierre de Coubertin a fost atribuit fostului fotbalist englez Sir Stanley Matthews, precizăm pentru cititorii mai tineri, a fost unul dintre cei mai faimoși jucători din lume. Din 1932 pînă în 1965 s-a aflat mereu în actualitate, evoluînd pe aripa dreaptă, fie în formația sa de club (a jucat în 33 de ani numai la două echipe: la Stoke City 322 meciuri și la Blackpool 379 meciuri), fie în reprezentativa Angliei al cărei tricou l-a îmbrăcat de 54 de ori. Participant la două campionate mondiale (1950 și 1954), „numărul 1“ în Europa în 1956 și „number one“ în Anglia în anii 1948 și 1963, acest „mathusalem al fotbalului“, socotit la vremea sa cel mai bun dribleur din lume, n-a fost sancționat, într-o carieră de peste trei decenii, nici măcar cu un simplu avertisment! La Londra, în muzeul de figuri de ceară Madame Tussaud, „sir Stan“ a fost așezat alături de Gladstone, Disraeli, Churchill și Somerset Maugham. Istoria fotbalului englez îl ține minte în clasicul cvintet ofensiv, de lungă memorie: Matthews — Carter — Lawton — Mannion — Finney.

Ultima și probabil cea mai frumoasă imagine fotografică din cariera lui Matthews este aceea a portarului sovietic Lev Iașin purtîndu-l pe umeri pe decanul fotbalistilor lumii după „meciul de adio“ jucat la 28 aprilie 1965 pe terenul Victoria Ground din Stoke City. A jucat atunci (avînd 50 de ani și 86 de zile) cu tricoul nr. 7, împotriva unei selecționate mondiale. În programul

tipărit al jocului, în partea publicitară, o firmă a avut originala idee de a insera obișnuitul blazon englez cu cei trei lei, din care însă unul era decupat; imaginea vroia să sugereze că odată cu retragerea lui Stanley Matthews, Anglia va rămîne văduvită...

În volumul „Am dat mina cu ei“, una dintre cele 17 cărți de literatură sportivă scrise de Victor Bănculescu, autorul insistă asupra valorii umane a celui pe care presa l-a numit „mister magic“, iar poporul — cu toată zgîrcenia englezilor în epitet — l-a numit „geniu și gentleman“. Matthews a contestat această titulatură, zicînd că, în ceea ce îl privește, nu poate fi vorba de un geniu, ci doar de un om harnic. Celor care-l laudau de față cu el le atrăgea politicoasă atenția: „Știți doar că într-o echipă mai sînt și alți 10 jucători!“.

Coincidență, în ziua în care lui Stanley Matthews i s-a atribuit trofeul internațional fair-play, în cadrul aceleiași festivități, una din diplomele de onoare a fost înminată autorului cărții menționate: pentru lungă și fructuoasă sa carieră de militant în favoarea olimpismului și a spiritului de fair-play.

Pentru prima oară, un ziarist este distins cu diploma de onoare a Comitetului Internațional pentru fair-play și acesta este un român! Nimic nu este mai plăcut pentru cei care gîndesc și scriu despre sport, decît să facă din toată inima elogiul sportivității.

CRISTIAN ȚOPESCU

Reluarea campionatului național de rugby, prin desfășurarea celei de a IX-a etape, a coincis cu organizarea unui inversonat cuplaj bucureștean pe stadionul din „Parcul Copilului“.

Prima întîlnire a opus pe Dinamo București echipei timișorene Universitatea, bucureștenii cîștigînd cu scorul de 14-0 (8-0), prin cele trei eseri marcate de Paraschiv (2) și Toader (1), fără transformări, fiind evidentă absența uverturii Podărescu, transferată la Contactoare-Buzău. Alături de Bu-

can, Tofan și indeosebi Doja, au fost încadrați și noi jucători care au depus mare efort pentru a învinge formația studentescă, determinată cu greu să cedeze, avînd un joc colectiv foarte bun și folosînd cu aplomb arma placajului.

De altfel, spectatorii prezenți la acest cuplaj au avut satisfacția de a vedea folosit placajul și în cursul celei de a doua partide programată între R.C. Grivița Rosie — Steaua: 15-4 (12-0). Întîlnirea aceasta se reflectă în scorul respectiv, prima repriză aparținînd

iureșului grivițean, iar cea de a doua constituînd un permanent efort de reabilitare al

Rugby

Cuplaj satisfăcător

steliștilor, stăvilit însă prin placajele impecabile și repliajul corect al grivițenilor. În mod surprinzător, momentele fixe

de joc au fost dominate de grivițeni, care au împins bine la grămadă și au avut prinzători buni la tușe: Gurămare, Pongratz, Moraru și Stroe, cîștigînd cele mai multe baloane, iar în jocul deschis aducîndu-și aportul: Neaga, Radu Tudor (piciorul „de aur“ al echipei!), Chirigiu (a înscris un eseu) și mai tinerii Circei și Vlad. Înaintașii Stelei nu au jucat în grupaj, fiind adesea împinși, iar la tușe Gurănescu, Ciorăscu și Rădulescu au fost învinși. O prestație inimoasă și utilă a depus vechiul internațional

Toată lumea face sport

● Într-o clinică din Rouen a încetat din viață, la numai 53 de ani, unul dintre cei mai mari sportivi ai tuturor timpurilor, ciclistul francez Jacques Anquetil, după un cancer la stomac. Supranumit „omul-cronometru“, atit datorită specialității sale în cursele solitare (șapte victorii în „Marele Premiu al Națiunilor“ de la Cannes, recordul mondial al orei), cit și exaltității de metronom a activității sale în întreaga carieră de rutier, Anquetil și-a înscris numele de 5 ori în palmaresul „Turului ciclist al Franței“ și de două ori în cel al Italiei, cîștigînd mai toate „clasicele“ de o zi, începînd cu „Săgeata valonă“ și terminînd cu „Infernul din Nord“, cursa Paris — Roubaix. În ultimii ani, în timpul „Turului“, Anquetil a susținut o apreciată rubrică în „L'Equipe“.

● Celebra trupă de baschet-spectacol „Harlem Globetrotters“ a sosit într-un turneu în Europa, prentînd încă o surpriză: jucătoarea Sandra „Sweetness“ („Scumpetea“) Hodge, care se mîndrește cu... prietenia Martinei Navratilova. Înființată în 1927, formația new-yorkeză are drept deviză: „Să ne entuziasmăm spectatorii!“

● Ultima echipă calificată pentru turneul final al campionatului european de fotbal din 1988 va fi cunoscută înainte de ultimul meci al preliminariilor (16 decembrie, Grecia — Olanda). Și aceasta datorită revenirii efectuate de Comisia de apel a Uniunii Europene de Fotbal (U.E.F.A.) asupra sancțiunii cu pierderea meciului de către olandezi după incidentul de la Rotterdam, cînd o bombă artizanală l-a rănit pe portarul cipriot. Comisia amînită a hotărît rejucarea partidei înainte de data de 16 decembrie, iar Olandei un singur punct — pe teren propriu! — îi este de ajuns. „S-a umblat“, însă, la amenzi, federația olandeză trebuînd să plătească acum 70 000 franci elvețieni (față de numai 10 000 inițial), în timp ce cipriții și-au văzut diminuată datoria de la 40 000 la 20 000 franci elvețieni. Observați că în prima judecată părăsirea terenului de către oaspeții a fost considerată de 4 ori mai gravă decît rănirea unui jucător de către un spectator din patria lui Philips...

● La preliminariile campionatului mondial al cărui turneu final va avea loc în Italia s-au înscris 113 echipe, din cele 158 afiliate la F.I.F.A. Cu 33 de federații participante, Europa se află pe primul loc, urmată de Asia (26) și Africa (24). Tragera la sorti va avea loc la Zürich, la 12 decembrie, din Europa urmînd să se califice 13 țări, în afara Italiei, prezentă din oficiu la turneul final, ca țară gazdă.

● Un tribunal spaniol a hotărît eliberarea lui Jose Andres Chico, un suporter fanatic al formației de divizia secundă Sestao, care l-a rănit cu o sticlă pe mexicanul Hugo Sanchez, de la Real Madrid, în timpul unui meci de cupă între cele două echipe. Măsura justiției (fapta lui Chico nu poate fi pedepsită de legea penală, s-a precizat, decît prin amendă) a produs o yie emoție la Madrid, mai ales că Sanchez a fost accidentat grav, fiind necesare nu mai puțin de 11 puncte de sutură la cap.

● Cu prilejul campionatelor mondiale de judo de la Essen, oficialități ale regiunii Ruhr au declarat în cadrul unei conferințe de presă că intenționează să candideze la organizarea Jocurilor Olimpice de vară din 1996. Cum pentru ediția respectivă concurează și Atena, la 100 de ani după inaugurarea Olimpiadelor moderne, iar Comitetul Internațional Olimpic acordă găzduirea unui oras, și nu unei regiuni, șansele Ruhr-ului sînt minime, apreciază comentatorii.

LUCIAN OPREA

În straie noi, după
trei sferturi de veac:

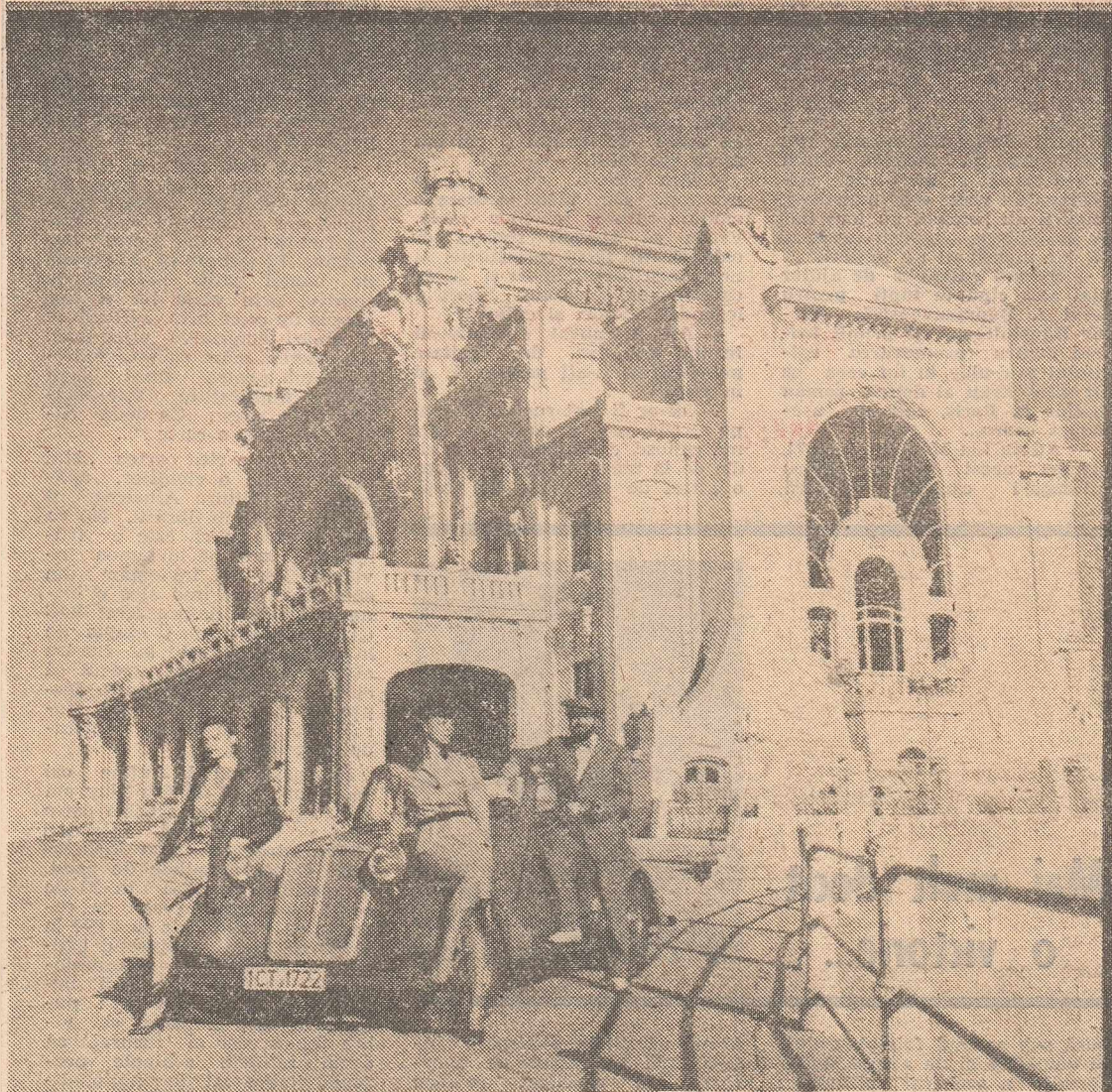
Cazinoul din Constanța

Cu gândul la vara ce va să vină, am poposit deunăzi la Cazinoul de pe faleza Constanței, pe care, „viiturile, valurile” îl bat de aproape trei sferturi de secol.

Monumentala clădire, devenită un însemn emblematic pentru „capitala” vacanțelor noastre estivale, a fost absentă aproape doi ani din circuitul punctelor de atracție turistică de pe litoral, răstimp în care aici s-au efectuat lucrări de reparații capitale, — cu o valoare de investiții de peste 40 milioane lei, menite să-i sporească funcționalitatea, să-l înfrumusețeze și să-l întinerească... din temelii.

De aceea, s-a început cu consolidarea structurilor de rezistență, iar apoi au fost renovate fațadele exterioare și s-au refăcut spațiile interioare — lucrări impuse atât de degradarea avansată în timp a clădirii, cât și de intervențiile, mai mult sau mai puțin fericite și... calificate, executate de-a lungul vremii.

Cazinoul a fost redotat în întregime cu mobilier nou, covoare, candelabre (27 de bucăți, dintre care, cel mai mare măsoară 7 m. înălțime și 3,5 m diametru), iar spațiile anexe de servicii și producție au fost judicios recompartimentate, drept pentru care, **ION BIOLAN**, șeful unității, este un restaurator fericit. Dar nu numai pentru aceasta: „... acum, vine lumea la Cazinou ca la muzeu. Toți zăbovesc cu priviri admirative asupra frescelor și vitraliilor noi, adevărate opere de artă, semnate de artiști plastici din Constanța și București, sau se minunează de stucaturile realizate de cei mai talentați meșteri constructori ai Antreprizei de construcții a O.N.T. Litoral.

Fotografie de MIHAIL ȘERBĂNESCU

Ca să nu mai vorbesc despre covoarele unicat, lambriuri, canapele și fotolii din plus, etc. O eleganță fără rivalitate între unitățile de gen de pe litoral!”.

Intr-adevăr, prima senzație pe care o încerci fiind pătrunzi în noul, maiestuosul Cazinou constănțean este aceea că... trebuie să te desculți. Deși afli că aici se găsește, în fapt, un restaurant, un bar de zi și un altul de noapte (programul artistic este susținut de artiștii ai Teatrului de revistă „Fantasio”), o sală polyvalentă, ce va putea fi folosită pentru diferite reuni-

uni de lucru, conferințe, simpozioane cu caracter intern sau internațional, o braserie — terasă, un shop.

Vă incredințăm: Cazinoul este acum cu mult, mult mai frumos decât înainte, important este însă ca el să nu se deprecieze, să se impună vizitatorilor săi de zi sau de seară, respectul cuvenit pentru zecile de milioane de lei ce au fost cheltuiți în vederea restaurării și redotării sale.

Adăugind că, în proxima vecinătate a Cazinoului, la „Vraja mării” (vă spune oare ceva a-

ceastă denumire...?) s-a amenajat de curind, o pizzerie, precum și o mică terasă-berărie, cu o splendidă perspectivă asupra mării, că și Acvariul, cu pești autohtoni și exotici, este supus în prezent unor ample lucrări de înfrumusețare a exterioarelor, deconspirăm, iată, ceva din preocupările de peste iarnă ale organizatorilor vacanțelor estivale de pe litoral și vă oferim, de ce nu? o tentantă alternativă pentru una — sau mai multe — din serile verii viitoare.

CONSTANTIN ISMAILEANU

Comert și cultură

În luna care a trecut I.C.S. „Cocor” a realizat o vânzare de 104 milioane. Dacă încercăm să mărunțim totalul în prețurile variind de la cîteva lei la cîteva mii, avem o cuprindere a unei susținute activități comerciale. Aceiași lucrători de la „Cocor” găsesc timp și pentru... sufletul lor.

Dînu Andreea Simona, gestionară la raionul Confecției femei, redactează un atrăgător afiș cultural, care-i cere informare, apoi selectare din multitudinea manifestărilor. Capitalei încît să mulțumească cele mai multe din preferințele colegilor ei. Iată ce scrie Dînu Andreea Simona în această săptămînă: „Puteam s-o vedeam pe Ingrid Bergman într-o suită de remarcabile creații... Nu treceti pe lingă un film mare «Morometii», în regia lui Stere Gulea. Cum cred că ați citit romanul lui Marin Preda veți avea încă o mare bucurie intelectuală... Vă recomandăm, cu multă poftă pentru ris, almanahul «Haz», editat de secția de grafică a Uniunii Artiștilor Plastici, cu 8 pagini de caricaturi, sperăm cu haz... Timpul excursiilor montane ne cheamă la Buzeni, Predeal, Poiana Brașov... Pe duminică...”.

Fănică Georgescu, directoarea întreprinderii, este o entuziastă susținătoare a acestui afiș cultural care, prin sugestiile lui, conduce la o întrebuintare plăcută și folosire a timpului liber al celor care sînt la dispoziția noastră ori de cîte ori intră în magazin. Se depun eforturi cu rezultate evidente pentru ca politețea, profesionalismul, atitudinea preventivoare, să fie elementele obișnuite ale zilei de lucru.

E ușor de dedus că atunci cînd ai petrecut o seară citindu-l pe Marin Preda, cînd te-ai odihnit în mijlocul naturii și i-ai respectat ființa, cînd ai zîmbit cu tîlc în tovărășia unor caricaturi, semnate de renumiți artiști ai genului, ar fi jenant, ca a doua zi, un lucrător de la „Cocor” să reapeadă clientul pentru că a îndrăznit să ceară o marfă din raft și nu a cumpărat-o.

Afișul cultural are repercusiuni directe asupra cotei vânzărilor adică asupra dispoziției noastre de cumpărători.

CARMEN DUMITRESCU

Festival de jocuri logice

Între 18-29 noiembrie 1987 se desfășoară primul „Festival al jocurilor logice” (șah, go, rebus, șah electronic și scrabble), organizat la Herculane sub genericul „Cupa de toamnă” de Comisia de șah electronic și jocuri logice a Federației Române de Șah în colaborare cu Clubul de șah „Hercules”.

Cu acest prilej s-a disputat finala primului campionat republican de go. Au participat 6 jucători, calificați în urma semifinalei desfășurate cu o lună în urmă în București. Clasamentul finalei este următorul: 1) Sergiu Irimie (student, Brașov), 2) Lucrețiu Calotă (elev, Brașov), 3) Cristian Cobeli (profesor, Vatra Dornei), 4) Alexandru Butnariu (inginer, București), 5) Bogdan Șburlea (inginer, București), 6) Cristian Gavrilă (elev, Brașov).

Primul campion al României la GO este deci studentul brașovean Sergiu Irimie (târie de joc 1-2 dan).

În paralel, a avut loc un turneu open organizat pe trei grupe, valorice. Grupa A, cea mai puternică, a fost câștigată de Mirai Biscă (student, București), neînving. Pe locurile următoare

s-au clasat Radu Baci (desenator, București) și Ion Florescu (elev, Pitești) una dintre revelațiile turneului.

La rebus s-au derulat în două zile trei concursuri: unul de compunere careuri și două de dezlegare (enigmistică și careuri). Pentru prima dată s-au acordat categorii de clasificare. Primii trei clasai la fiecare probă au obținut categoria a III-a, iar alți 13 concurenți, categoria a IV-a. Iată câștigătorii: Ion Ene — Tirgoviște (compunere careuri), Constantin Butișcă — Oradea (dezlegare enigmistică) și Corneliu Raia — Timișoara (dezlegare careuri).

Titlul de campion și laureat al Cupăi de toamnă a revenit lui

Corneliu Raia care a obținut la două probe locurile 1 și respectiv 2, iar cel de campion al festivalului la dezlegări, prin adițiune de puncte, lui Constantin Butișcă.

În prezent au loc întrecerile la scrabble și șah electronic.

Tot cu acest prilej a fost emis un plic filatelic ocazional numerotat, într-un tiraj redus (300 bucăți), franțat cu valoarea de 1,50 lei (Herculane, din emisiunea „Stațiuni balneoclimaterice” (1984).

Viitoarea ediție: în luna martie, tot la Herculane, sub genericul „Cupa de primăvară”.

ADRIAN MITU

Ciobăneștii „Carpatini” și „Mioritici”

De cîteva ani, Rădăuții izbuteste, prin expozițiile chinologice de interes național pe care le organizează, să atragă atenția asupra problemelor complexe, și cu consecințe în viața stînilor și a tuturor crescătorilor de oi, pe care le pune selecția și omologarea ciinilor de rasă românești. Recent, pe Hipodromul hergheliei de stat din oraș a avut loc un Arbitraj (competiție) de selecție în vederea nominalizării celor mai valoroase exemplare de ciobănești „Carpatini” și „Mioritici”. Selecția și omologarea unor rase sînt operațiuni de finețe și de rigoare, iar Asociația Chinologică din România — sub patronajul căreia s-a organizat expoziția — s-a îngrijit ca arbitrajul să rețină, într-adevăr, cele mai frumoase exemplare din Suceava, Bistrița Năsăud și Rădăuți, în vederea înregistrării

rii celor două rase autohtone. Federația Chinologică Internațională. De importanța pe care o are un ciine la turma de oi pot să dea seamă ciobanul și, bineînțeles, oile turmei sale. Multora, treburile creșterii unui ciine ciobănesc de rasă pot să li se pară neînsemnate, dar dacă încercăm să ne imaginăm ce-ar fi ciobănitul fără ciine, vom ajunge să înțelegem și însemnătatea deosebită a acestor expoziții canine, desfășurate în chiar locurile pe unde ciinele e cunoscut și prețuit. Inspectorul silvic Vasile Pantiliuc din Suceava, de exemplu, care a fost sufletește foarte aproape de treburile expozițiilor rădăuțene, ar ști să spună foarte multe despre aceste probleme.

Să mai reținem că manifestările cu caracter național de la Rădăuți au fost temeinic susținute de organele județene de partid și de stat — dovadă, între altele, și sprijinul pe care-l află și prima „canisă” (crescătoria de ciini ciobănești „Carpatini” și „Mioritici”) îngrijită de Gheorghe Crețu, președintele Filialei Chinologice locale. Să mai notăm că neobositul Gheorghe Crețu, omul care și-a făcut din omologarea internațională a raselor ciobănești românești o „chestiune de onoare, crește acum a patra generație de „Carpatini” și de „Mioritici”, unul din ciini, pe nume Ghinda fiind nominalizat pentru înregistrare la F.C.I. (O. Tudor).

